

AGNETE OG HAVMANDEN.

EDVARD BLAUMÜLLER.

AGNETE OG HAVMANDEN.

ET DIGT.

KØBENHAVN.

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN).

Trykt hos J. Jørgensen & Co. (M. A. Hannover).

1894.

TIL

MIN HUSTRU.

LIBRARY
FEB 16 1976
UNIVERSITY OF TORONTO

I henfarne Dage voxed der Skov
på Brinken ud imod Stranden;
en Trængsel af Stammer, knortet Eg
og Hvidbirk imellem hinanden.
De store trykked og trådte de små,
de små lod sig trykke og træde på;
thi éngang måtte vel også
Ympernes Time slå.

Men Årene sneg sig langsomt hen,
der skete intet på Kysten;
hvert Forår en Banke af dunet Løv,
der fældedes ud over Høsten.
Når Jævndøgnsstormene bruste afsted,
rev de en Tylft af Stammerne med
og slængte dem ud i Havet —
Resten fik stå i Fred.

Da nærmed sig årle en Morgenstund,
mens Solen keg over Lide,
et Drageskib med en vuggende Rad
af Årer langs Skrogets Side.
Ved Stormasten under den vimplende Klud
stod der en Kæmpe i Fløjelsskrud:
med hvælvet Hånd over Brynet
spejded han ligeud.

Da stopped Skibet. De slæbte det ind
bag Næsset i Læ af Landet.
Der toged en Fylking af Mænd i Jærn
fra Skuden op gennem Sandet.
I Spidsen gik Kæmpen. Han bar en Stang,
hvorpå et udskåret Træbilled hang,
en Dødning med spilede Arme —
Folkene bare sang.

Men inde på Land forsamled sig flux
en talrig, nyfigen Skare:
Hvor kom de fra, disse fremmede Mænd?
Hvad Tidender mon de bare?
Da oplod den fløjelsklædte sin Mund
og talede til dem så mangelund
om Verdens Skaber og Herre,
der råder al Jordens Rund.

Dertil om hans Søn, en Høvding så gæv,
at aldrig var set hans lige.
Mod Konger og Fyrster han drog i Strid
og stifted et mægtigt Rige.
Man lagde ham slagen i Jordens Skød,
han vågned dog atter en Morgen rød;
og hver den Helled, ham fulgte,
flyed den blege Død.

Det tyktes et godt og rimeligt Ord,
de lytted, de Mænd i Huder.
Begav de sig da til Tingstedets Hov
og styrted de gamle Guder.
Før Sol gik til Hvile i Vesterled,
blev Hundreder døbte på Åens Bred
og fôr i skinnende hvide
Kjortler derfra med Fred.

Den følgende Morgen kom Øxen frem,
nu skulde der ryddes på Næsset.
Den stærke Eg og den smidige Birk
begyndte at bide i Græsset.
Modstræbende rømte de Fod for Fod;
men inden en Måned var omme, stod
på Brinkens Kulle en Kirke,
rejst over Træernes Rod.

X

Den holdt sig oppe, mens Årene randt,
dens Ved var fældet på Stedet;
om Vejret blæste, og Skylregnen faldt,
de rokked den ikke i Sædet.
Men lavloftet var den — et Krybbely
for Krist hin rige, der troned bag Sky;
den passede ikke i Længden,
Tiden kræved en ny.

Så bygdes en anden af hugne Sten
med Billeder ude og inde.
Der snode sig Løv langs Snese af Spir,
som takkede Murens Tinde.
Og dybt i Væggen, hvor Vinduet lå,
dér monne Helgenen trine og trå
og klæde i skære Farver
alle de Ruder små.

Den Kirke stod og blev gammel og grå,
men vidste sin Alder at bære.
Og faldt der stundom et Spir eller to —
de rejstes på ny med Ære.
I Korets Apsis, hvor Lampen var tændt,
blev Messerne læst og Røgelsen brændt
og Altrets Monstrans i fromme
Hænder drejet og vendt.

XI

Men knælende nede på Kirkens Gulv
    lå Folkets tusinde Sjæle.
Derude i Verden var onde Kår,
    her tyktes dem trygt at dvæle.
Og sank de bag Flisen i Dødmandsdragt,
de hviled i Håb, thi Kirken stod Vagt,
den Kirke, som Helvedes Porte
    aldrig får i sin Magt.

*   *   *

Hå, hå, hå!
Ved Brinkens Fod gik Havet
i lange Søer blå
og vred sin Krop af Latter,
så ofte som det så —
    hå, hå, hå —
den ædelige Kirke,
hvor sejersæl hun lå.

»Hil sidde du på Hjalet
og sprede Vingen grå!
Du kagle efter Kyllinger
så vide, som du må —
    hå, hå, hå —
men jeg og mine Fostre,
vi ruges ej i Strå!

Vi bøjer ikke Nakken,
for Åg, der lægges på;
vi tager ikke Dåben
som dine arme små —
hå, hå, hå —
thi Havet er en Hedning,
så langt dets Bølger gå.

Du vogte vel deroppe
din uselige Vrå!
Min salte Spot skal æde
dens Piller, dér de stå —
hå, hå, hå —
og styrte dig i Dybet,
da skal du vel forgå.

Og mægter jeg det ikke,
så hør, hvad jeg vil spå:
Jeg lokker højt med Længsler
fra alle Søer blå —
hå, hå, hå —
de små, som du vil kure,
og dem skal jeg få!«

FØRSTE BOG.

HAVMANDEN.

En Ungdom.

Jørgen Sparre var Maler. En dygtig Fyr.
Men uden Examens Attester.
Al Famlen til Trods utvivlsomt på Vej
til engang at sidde som Mester.
Geni var han ikke. Der fandtes dem,
hos hvem Talentet sprang stærkere frem,
men ingen, hvis Stræv så nidkært
bar ham Palmerne hjæm.

Som Regel skøtted han helst sig selv;
det ensomme lå ham i Blodet.
Kammeraterne fandt ham — tildels med Grund —
urimelig kort for Hodet.
Dog stundom gav han sig stormende hen
til en eller anden tilfældig Ven,
men trak sig inden ret længe
helt tilbage igen.

For Resten nød han en Del Respekt,
som de fleste, der står alene;
han mente aldrig — i Fald han blev spurgt —
hvad Godtfolk plejed at mene.
Hans Kundskaber roste man tilmed svært;
i Opvæxten havde han intet lært,
til Gengæld fusked han siden
frit med noget af hvert.

Tit drøje Sager — for drøje måske
for hans genstridige Nemme;
men Sparre hørte nu ikke til dem,
hvem Vanskeligheder skræmme.
Han gav sig i Kast med Zoologi,
Religionshistorie, Filosofi
og meget andet i Bøger
af sikker og høj Værdi.

En mistroisk Læser, der kasted Vrag
på gamle og nye Systemer,
der selv vilde klare på egen Hånd
Tilværelsens dybe Problemer.
Hvad Under da, om den Løsning, han fik,
forrådte en Mangel på Overblik,
der skyldtes Autodidaktens
Pindehugger-Logik.

Hvor løjerligt tog hans Dybsind sig ud
blandt alle de løse Fugle,
der slentred Atelierne rundt —
på sin Rothvælsk: fra Hule til Hule.
De pludred og lo. Var altid i Flok.
Og havde moderne Ideer nok
at stille i Konversationens
åndrige Gabestok.

Hvor slet forstod de ham, når han tilsidst
og efter langsommelig Lytten
forlegent dukkede op fra en Krog
og kasted sig ind i Dispyten.
Det klang så bagvendt. Det var kun med Nød,
han grov sig did ned, hvor Ordene flød;
og prøvede nogen at smile,
blev han blussende rød.

Men Alvor var det. Det følte enhver,
såsnart han åbnede Munden.
De snublende Ord tog Glød fra en Sjæl,
der ulmede dunkelt i Grunden.
Og lod den Religion og Moral,
han prækede, fnysende radikal —
den svøbtes aldrig i Fraser,
forekom aldrig banal.

Han holdt sig til Sagen og kasted ej
en enkelt Person sin Handske.
De hørte da på ham, forsøgte et Svar —
i Reglen tav de dog ganske.
Så fik de Visen med alle dens Vers,
til en eller anden for blot Kommers
smed »Filosofen«, der trætted
Folket, en Brander på tværs.

Hvor ensomt han stod, her var dog hans Kres;
til Selskaber blev han ej buden,
Og savned dem aldrig. Ja mente selv
at klare sig bedst foruden.
Han passede slet for blidere Kår,
så tung han var bleven, så hadsk og hård
af alle de Kampe mod Sulten,
der fyldte hans unge År.

Han var født i Provinsen af Håndværksfolk.
Hans Fader var simpel Maler.
En Drukkendidrik, der spildte sin Dag
paa Byens Beværtningslokaler.
Familjen forarmedes, Hjemmet led;
den flittige Hustru, der slæbte og sled,
var meget for svag til at sige
Manden alvorlig Besked.

Da Moderen døde og Drengen løb om
forsulten, forsømt, uden Skjorte,
blev Fattiggården det Fremtids Asyl,
der åbnede ham sine Porte.
Dér døjed han ondt. Bestyreren fandt
ham stiv og stædig — en doven Drabant,
og lod ham traktere med Tampen —
altfor gavmildt iblandt.

Omsider slog dog Befrielsens Stund:
Jørgen Sparre blev konfirmeret;
som Søn af en Maler var Penslen den Arv,
der syntes ham prædestineret.
Det var Synd at sige, den gjorde ham glad,
han mindedes Faderen næsten med Had —
der var for Tiden dog intet
andet bestemt, han gad.

På Værkstedet gik han som Skumpelskud,
blev hundset af Svende og Drenge.
Da brød hans slumrende Kunstdrift frem,
som Blomsten brister i Enge.
Ej blå romantisk i Længselens Dragt,
ej bleg, forfinet i Tungsindets Skakt —
men blodrød, med hele en Lidenskabs
stærke, frodige Pragt.

Han elskede Havet. Den ensommes Ven,
så langt han husked tilbage.
På Stranden søgte han Tilflugt og Trøst,
når Hjæmmet blev ham en Plage.
Dér lå den smalle, forhungrede Knøs
tit halve Dage hensunken i Døs —
og så de salthvide Søer
gladelig bryde løs.

Det hændte vel også i Ny og Næ,
han tigged sig til en Jolle
og satte sin Kurs mod det åbne Hav
for knagende Åretolle.
Når så han var kommen langt, langt fra Land,
smed han sig ned paa Rælingens Rand
og suged det op i Øjet,
det dybe, glimtende Vand.

Det Vand skulde males. Han prøved sig frem.
Tog Sagen, som altid, alvorligt.
Først spanskgrønt, så hvidt. Og fandt selv tilsidst
sit Billede slet ikke dårligt.
Men Dagen derpå forstod han med Gru,
hvor rædsomt det var, og skar det itu;
han mangled vel også de rigtige
Farver til dette Brug.

Men Begyndelsen var der. Herefterdags
blev Fyraftens Tiden benyttet
til Studie-Forsøg — et kunstnerisk Stræv,
som ingen Mæcenas støtted.
De Drikkeskillinger, Lærlingen fik,
når ud i Byen han Ærinder gik,
vandrede alle til Skuffen
i en Farvehandlers Butik.

Til virkelig Kunst — den Smule, han så —
forholdt han sig jævnt ærbødigt;
men lære af den betragted han blot
som dumt eller dog overflødigt.
Der var noget ved dette hans elskede Hav,
som de malede Lærreder aldrig gav,
noget, han mente, at ingen
uden han selv vidste af.

Når Værkstedsarbejdet øved sin Tvang
og hindred hans frie Færden,
begæred han tit at løbe sin Vej
langt ud i den vide Verden.
Hans naturlige Sejghed holdt dog igen;
og således sneglede Tiden hen,
til Læredrengen en Majdag
nåde at blive Svend.

Så tog han sit Arbejdstøj i en Bylt
og travede gennem Gaden;
ved Havnen gik han ombord i en Jagt,
der var fragtet til Hovedstaden.
Og Skuden letted. Og Havet var blåt.
Han vendte sig ikke. Han vidste godt,
for hans Skyld var ikke et eneste
Øje i Byen vådt.

De følgende År i den store Stad
var ikke synderlig blide;
om Sommeren sled han hellig og søgn
for at lægge en Smule tilside.
Men før den strengeste Vinter kom,
var Kassen i Reglen sørgelig tom;
så sulted han jævnt og daglig
hele Måneder om.

De var flere Elever — grønne af År,
men vældig røde i Kammen —
som broderlig delte et Atelier,
hvortil de skød Pengene sammen;
et Slags Konsortium under en stor,
navnkundig Mester, til hvem man svor,
uenig ellers om næsten
alt mellem Himmel og Jord.

Blandt disse Vildmænd, der valgte sig — buh!
af Emner de mest bisarre,
kom ingen så tidlig og stod så sent
og var så flittig som Sparre.
Han fristedes ikke af Hjæmmets Skød —
en Frase, som her ironisk betød
et Kvistkammer, hvor der til Tider
mangled det tørre Brød.

En Februardag forlod han sit Hjæm
om Morgenen, yderst forkommen:
På fastende Hjærte et koldt Glas Vand
og ikke en Øre i Lommen.
Det snede og frøs. Han havde for Skik
at købe Brød i en Bagerbutik —
idag forsvor han at sende
dens Ruder et Længselsblik.

Ved Firetiden kom Mesteren op
og gjorde sin daglige Runde;
omkring Staffeliernes skrævende Ben
begyndte han jævnt at lunte.
I Sømandsjakke, med Snadden på Plads
i Mundvigen, vandred han bidsk og hvas
fra Lærred til Lærred og brummed —
intet var ham tilpas.

Han standsed hos Sparre. Stod og så,
som faldt han ganske i Staver.
Så bused han på med harmfuld Røst:
»Hvad Fanden er det, De laver?
Det kalder De Bølger, det Dyvelsdræk!
En Muddermaskine er sprungen læk
på Lærredet, skulde man tænke —
ptøj! det må vi ha' væk!«

Nu var det just ikke til daglig Brug
en Sag af de egenlig lette,
når Sparre først havde malet sig varm,
at bringe ham til at rette.
Han havde sin Mening, en lidet from,
foragtede højt de andres Dom,
ja selve den fejrede Mesters
brød han sig Pokker om.

Men denne Gang lod det mærkelig nok,
som vilde han dreje for Vinden;
ja mere end det: han prøved end ej
at kævles derom forinden.
Han skrabed Paletten. Og Klat ved Klat
blev friske Farver af Tuberne sat,
så stod han med Penslen i Hånden,
rede til at ta' fat.

Nå blev det til noget? Men hvad var det?
Der stod nu Mestren og stirred:
Blev Fyren dårlig? Hans Kind var bleg,
og Håndleddet skjalv og dirred.
Langs Hårbrynet pibled den kolde Sved
i tunge Dråber, der gled og gled . . .
»Hejda Folkens! Han dåner!
Kom! Lad os lægge ham ned!«

Der stod en Sofa med laset Betræk,
et sølle værkbruddent Væsen —
den tog ham i Favn. Kammeraterne holdt
ham Terpentin under Næsen.
Med en Skælven igennem sin magre Krop
slog Sparre omsider Øjnene op
og så forundret omkring sig
hele den faste Trop.

Han kom på Fode; men følte sig mat
og svimmel — han formelig sejled.
De hjalp ham til rette og spurgte ej,
de vidste godt, hvad han fejled.
Han gik jo stadig og sulted den Sjæl;
og Hunger, det var nu en Satans Pæl
i Kødet — for — hm, de fleste
kendte den fra sig selv.

Og Mestren vidste nok også Besked;
han afbrød hurtig Paraden;
gemytlig tog han Disciplens Arm
og slæbte ham ned på Gaden.
Og Sparre fulgte. Den Afmagt, hvori
han nys havde hvilet, var knap forbi,
den kvalte og kued hypnotisk
hans vanlige Energi.

De standsed foran en Restauration,
dybt i en afsides Smøge,
et jævnt, men propert og rundeligt Sted,
hvor Kunstnere plejed at søge.
Den gamle tog Uret og rakte hid:
»Hvor Tiden dog gaar med Slæb og Slid!
Man glemmer at spise sin Middag —
kom! vi tar os en Bid!«

For Mados der var! Nu vågned den Sult,
han havde så længe trodset.
Den sødlige Em af brankede Løg
var færdig at gøre ham tosset.
Han sad bestandig og vendte sig om
og så efter Bøffen, som ikke kom —
Forfærdeligt sådan at føle sig
helt til Hælene tom!

Da langt om længe den dampende Ret
var bragt på Bordet — et Taffel,
som hos en Minister! — formåde han knap
at holde på Kniv og Gaffel.
Den kvalmed ham, Bøffen. Han fandt den fed.
De første Mundfulde vendte og vred
han Snese Gange paa Tungen,
førend han fik dem ned.

Men da i Mørkningen Lygterne stod
med røde, disige Flammer,
begav han sig mæt paa Vej til sit Hjæm,
det nøgne, frostfyldte Kammer.
Han følte sit Hoved tungt som Bly,
var døsig og måtte til Sengen ty —
den følgende Morgen begyndte
Kampen med Sulten pång.

Med slige Forhold fik Sparre først sent
et Udstillingsarbejde færdigt —
som dog Komiteen forarget befandt
de hellige Haller uværdigt.
Humøret var strax forskrækkelig galt;
han vidste, hvor trofast det Billed var malt,
og Rammen, den kostbare Ramme,
var tilmed ikke betalt.

Så tog han sig sammen. Det nytted ej
at græde sig Øjnene våde.
Ved Juletid kom han med hele to,
som begge blev tagne til Nåde.
Men måtte så nøjes for denne Gang;
thi både Kritik og Publikum sprang
hans Billeder over i Mørket,
yderlig slet som de hang.

På samme Måde de følgende År.
Hans Navn flød ud i en Tåge.
Man ænsed ham ej. Han puttedes rundt
i Salenes dunkleste Kroge.
Det gav ham adskilligt at tænke på —
hvor kunde det være, man overså
hans Billeder uden Forskel?
Var de måske for små?

Han lo ad sit Indfald. Det lød absurdt
Skønt Folk var mærkelig sløve.
Før maled han aldrig i Helvægs-Format —
men hvad — man kunde jo prøve.
Han tog sig et Lærred, så stort som ti,
og gengav i kæmpemæssig Kopi
en ældre beskeden Skitse,
der hængte paa hans Logis.

Den viste forneden: Hulskåret Kyst —
en leret, mørkladen Strimmel
med Væde-Spor efter Bølgernes Slik,
for Resten kun Hav og Himmel.
Et simpelt Billed. Af Farver blot
en Række Nuancer i hvidt og gråt;
det hele klinet med Spartlen
studiemæssig råt.

Men Lyset og Luften var nøje stemt
mod Eftermiddag og Vinter;
den halvklare Himmel skingred af Frost
med skarpe, gullige Tinter.
Og Søen, der ebbed for Fralandsvejr,
gik ude på Dybet mørk og svær,
indtil den fortoned mod Himlen
blank, med månehvidt Skær.

Som tænkt, så gik det. Det lykkedes ej
at lade ham drukne i Massen;
man måtte — skønt nødig — midt paa en Væg
forunde ham Hæderspladsen.
Det hele var dog lidt vovelig gjort;
Censorerne — havde han siden spurgt —
var nær ved at vrage hans Billed,
som rent upassende stort.

I Førstningen syntes for Resten alt
at gå i sin gamle Gænge;
thi hængte han end langt bedre end før,
så lod man ham også hænge.
Det kunstforstandige Publikum gik
forbi ham så godt som uden et Blik.
»Hvad synes du?« »Ganske rædsom!«
lød det Skudsmål, han fik.

Der viste sig dog til Lykke for ham
et Omslag hen på Sæsonen,
som efterhånds kunde spores iblandt
det Lægfolk, der fyldte Salonen.
En Dag var nemlig et Jærtegn sket:
En mægtig kunstkritisk Autoritet
var pludselig bleven den unge
Malers Fremtids Profet.

I Trængslen, medens Besøget var størst,
så Publikum Manden pine
Monoclen i Øjet og trippe rundt
om Sparres for store Marine.
Forundringen steg da den læste Avis,
fra hvilken han svang sit Tugtens Ris,
i et af de nærmeste Numre
kvad til Kunstnerens Pris.

Det stod der virkelig: »Meget Talent«,
»har fundet sin rette Hylde,«
»en Naturalisme, ærlig og sand«
og »teknisk Samvittighedsfylde«.
Hvad skulde man gøre? Man tog sine Skænd.
Beundred Profetens åndfulde Pen
og ofred Guden på Torvet
et angrende Valfartsrend.

Så blev Billedet solgt. Dets Køber fandt
det vistnok dyrt — men bevares!
En Kunstner bør leve. Af rent Princip.
Som sikkert vil kunne forsvares.
Opmuntret af Køberens Visdomsord
besluttede Sparre — Summen var stor —
fra nu af at kaste sit gamle
Håndværk helt overbord.

Der var vel endnu, før Målet blev nåt,
mangfoldige Skær at klare,
mangfoldige Storme at ride af,
det skulde han snart erfare.
Men Sejren havde dog styrket hans Mod
og ladet ham føle, at hvor han stod,
lå der et uantasteligt
Fæste under hans Fod.

Men således blev han den, som han var:
En menig i Kunstens Orkester —
al Famlen tiltrods dog sikkert paa Vej
til éngang at sidde som Mester;
en Løsgænger, sultet i Skepsis ud,
med Had til Andenmands-Dogmer og Bud,
med Havet, det stolte, trodsige
Hav til sin eneste Gud.

Vandreliv.

Varmen var kommen med tidlig Vår
i Byens sirlige Plæner;
langs Bede med blomstrende Krokus-Guld
sprang Lindenes klare Fontæner.
Forsvunden var Tågen, der skiden grå
fra Dag til Dag over Tagene lå;
helt ned i Gydernes Slugter
skinnede Himlen blå.

Og Forårssolen, der havde forladt
sit Leje i Skyernes Puder,
løb nysgærrig rundt og kasted et Blik
til Godtfolks klinede Ruder.
Bag Potteplanternes stranglede Løv
sad Fruen og sov, selv Frøknen var sløv —
men Solstrålen stod som en dragen
Klinge i Stuens Støv.

Den myrdede Søvnen. Vindvet fløj op.
En Rengøringskone i Gabet.
Garderoben blev mønstret; man købte nyt
og stuved sit gamle i Skabet.
De følgende Søndage damped en Hær
ad Skoven til i det dejlige Vær
for uden Pardon at plyndre
de store, tålmodige Træer.

O hellige Plyndring, du Tempelrov
fra Vårens Røgelsealter,
du Fælles-Brøde for gammel og ung
for Silke, så vel som Pjalter!
Når Dommen skal sættes i Høsten sen,
hvo vover vel da, selv skyldfri og ren,
at slæbe sin Broder for Skranken
og kaste den første Sten?

Lad den, der aldrig en Morgen i Maj,
når Himlen blåned så vide,
når Solen lå som et Hjærte af Guld
og flammed i Dagens Side,
har båret sit eget, svulmende stort,
af oprørske Længsler forkoglet, forgjort
frem over Tærsklen til Løvsalens
viede Tempelport,

lad den, der aldrig har stormet af Sted
  i Skoven til sent på Natten,
der aldrig har slynget en dugvåd Krans
  af Egeblade om Hatten,
der aldrig har hærget en fredlyst Plet,
hvor Skov-Anemoner stod stjærnetæt —
lad ham forsøge med Stenen,
  han har den uskyldiges Ret!

Dog nok om dette. Vi tager vor Tråd.
  Den samme vårstærke Længsel,
der gik som en Samson for Byens Port
  og løfted dens Fløje af Hængsel,
den bankede også en Morgenstund
på Malerens Kammer, bred og sund,
og kaldte hans higende, unge
  Vandrelyster af Blund.

Og Sparre stod op, greb Penslen på Trods —
  men kasted den inden ret længe;
thi Uroen var der. For åbent Chatol
  belagde han Klappen med Penge.
Beslutningen toges. Han pakked sit Pjus,
sine Skjorter, Flipper og Kraver plus
hvad Kunstrekvisiter han kunde
  samle sig paa en Studs.

Til Havnegade, hvor Skibene lå,
der gjorde Farten i Sundet,
begav han sig hen. På Damperens Dæk
var Feberen ganske forsvundet.
Før Landligger-Glæderne kom i Flor,
var Kysttrafikken ej synderlig stor;
han mønstred med Ro Passagerernes
langsomme Dryppen ombord.

En sidste Dråbe. Signalklokken lød.
Og Damppiben fulgte Exemplet.
Fra Skorstenen bølgende Røgen flød,
Maskinen letted på Stemplet.
Og medens Broen blev trukken i Land,
gled Damperen ud fra Bolværkets Rand
med Skovlenes baskende Luffer
gennem det skumblege Vand.

Ud over Rheden. Til Ankers for
og agter en Sejlskibs Flåde;
i Farvandet rundt en Jagen, et Rend
af vævert krydsende Både.
For Bagbord Kastelsvoldens mørke Profil,
hvis befæstede Skønhed i gammel Stil
forgyldtes af Langelinjes
lystige Backfisch Smil.

Lidt længere ude lå Søen klar.
Med Mellemrum strøg et Par hvide,
fripostige Sejl i rivende Fart
klods op under Damperens Side:
En Lystkutter, bygget for sportsligt Stræb —
den trådte en Rift i Kølvandets Slæb
og jog som en dukkende Måge
dybt i Søen sit Næb.

Skønt Været var godt og Udsigten smuk
og Bølgerne blide og fromme,
var Damperens Dæk kun sparsomt besat,
de fleste Bænke stod tomme.
Passagererne havde søgt Læ, de frøs;
i den friske Brise, der blaffede løs,
sad enkelte forårsforkølede
yngre Damer og nøs.

Men Sparre, der trængte til Lys og Luft,
som en, der er sluppen af Fængsel,
hvem Havet desuden indgød en dyb
og sælsom Hjemves Forlængsel —
han lejred sig forude, kravled og krøb
blandt Tove og Trosser og gav ej Køb
trods Blæsten i hele den første
halve Times Forløb.

Og da han rejste sig, fulgte han kun
en Trang til at vælge det bedste —
bag Hjulkassen sprang en åben Karnap,
hvis Enrum han ynded at gæste;
dér styrted Havet forbi som en Fos,
og kasted sit Skums forrygende Flos
frem under Hjulenes klaprende
Tænder i magtløs Trods.

Han tørned da langs den osende Grav,
hvor Stemplerne taktfast hamre,
passerede Trappen til øverste Dæk
og Skibssidens lukkede Kamre;
men endnu førend han havde forladt
det overbyggede Midtskibs Nat,
bemærked Sparre, at Pladsen,
han søgte sig, var besat.

Besat med en Dame. Og var han ej
tilstrækkelig stemningssmidig
til strax at føle Beundring for den,
der gjorde ham Stillingen stridig —
han måtte dog standse for allenfals
at mærke sig: Pokkers, saa fin en Hals!
og Ryg! — om ikke paa egne
Vegne, så dog på sit Kalds.

Hun hang på Rælingen, spæd som en Fugl,
    med begge Albuer i Karmen;
de vide Ærmer i Kjolen faldt ud
    og blotted en Stump af Armen;
den støttede Stilling ved Karmens Brædt,
hvorunder Skuldrene hævedes let,
lod Skikkelsens svævende Ynde
    vederfares sin Ret.

Han vilde just til at skride forbi,
    da — kunde han tro sit Øre?
Hun talte til ham. Hvorom — det var
    han ude af Stand til at høre.
Men lige meget — han standsed sin Gang
og lytted til Stemmens dårende Klang,
som her, i Suset fra Hjulene
    næsten fik Lyd af Sang.

Da ingen svarede, så hun sig om
    og fandt en fremmed på Dækket.
Hun stirrede på ham et Øjeblik,
    halvt smilende, halvt forskrækket;
så kom der et »Undskyld«, venligt, men kort;
fra ham et »Bevares« af samme Sort,
hvormed Proverbet var ude —
    Damen vendte sig bort.

Hun var nydelig, var hun. Det så han godt,
    endskønt han hadede Damer.
Af hundrede Grunde: Fordi de spandt
    Intriguen i Selskabets Dramer;
fordi de for Resten aldrig spandt,
men dovnede Dagen med Fjas og Tant;
fordi de som fødte Actricer
    aldrig talede sandt —

fordi — her fulgte det store Choc,
    når Sparre holdt sine Taler —
de både var Bourgeoisiets Blomst
    og Kilden til alle dets Kvaler;
thi medens »Damens« Paradis-Liv
var Idealet af uproduktiv
Konsum af Samfundets Midler,
    og langtfra nogen naiv,

gik Bourgeois'en, hvis Snylter hun var,
    så snart han stifted Familje,
i Selen for Læsset, et føjeligt Kræ,
    der lystred den stærkeres Vilje;
men enten hun gjorde hans Pung for let,
eller pryded hans Pande altfor tæt
med byrdefulde Forsiringer —
    altid havde hun Ret.

Sålunde lød Dommen. Til hvilken blot
skal føjes en Smule Forklaring:
Den fældedes ej — som vel kunde ske —
på nogen Slags bitter Erfaring.
Var et eller andet erotisk ham hændt,
det Alter, hvorpå hans Ild blev tændt,
lå lavere nede — Damer
havde han aldrig kendt.

Det var Proletaren, der ytred sit Had
til Overklassernes Kvinder —
den grimme Turses, når svart han flyr
for Valhals lyse Gudinder;
et Had, som Angsten dog lurer bag;
hvorfor det kan ske, at Angsten en Dag
forvandler til knælende Hyldest
netop det fordums Nag.

Hun var nydelig altså. Han satte sig fjærnt
og mønstrede hende fra Siden.
Blond, lysende blond, med farveløs Teint
af Skikkelse fin og liden;
ej ængstelig sart eller duknakket slank,
men smidig bygget, i Skuldrene rank;
den lave, lokkede Pande
skinnede frels og frank.

Hvor gammel? Omkring de tyve År.
    Og Stand? De højere Stænder.
De lyse Handsker forrådte et Par
    forfinede Damehænder.
Og Klædedragten, dens Farve og Snit
bevidned en Smag så exkvisit,
som kun det fornemme Selskab
    ejer den ubestridt.

Han vendte sin Tanke prøvende mod
    den lille pikante Scene;
hvor enkel den lod, ét røbed den dog:
    Hun var her ikke alene.
Hvem fulgtes hun med? En Kærest? En Mand?
Hun lå dog stadig på Rælingens Rand,
ufølsom for andet end Havets
    evig hvirvlende Vand.

Og Blikket, hvormed hun fulgte dets Gang,
    det trode han næsten at kende,
det bar på en Stemning, forblødende tom,
    med Længsler foruden Ende;
en Stemning, der opsteg spøgelsekold
fra Havsens Bund, tog Sjælen med Vold
og drev den i rislende Strømme
    som Vand igennem et Sold.

Han trode at kende. Men vis — å nej.
    Man kunde jo magelig fejle.
Måske den Dame blot kedede sig,
    hun tålte måske ikke at sejle.
Desuden — blev Damen hans Stirren vår,
betragted hun ham med Grund som en Nar,
en næsvis . . . han famled i Lommen
    og tændte en frisk Cigar.

Og Skibet pløjede rolig og støt
    den ofte besungne Vove,
hvis smilende Kyst forbinder en Drøm
    om Guld og om grønne Skove.
Imellem tog det på lavere Vand
en Afstikker ind mod den åbne Strand
og satte ved Tusindbensbroerne
    Passagerer i Land.

Man nåde Skodsborg. Det store Hotel
    lå stængt forinden og uden
og lyttede trevent fra Skræntens Top
    til Dampskibets meldende Tuden.
Et Slag af Vejen med Flankerne fri!
På Broens Hoved hang Vogteren i
og hægtede Trossen om Pælen —
    Damperen lagde bi.

Dér gik hun fraborde. Sparre sad
standhaftig endnu på Pletten
og slugte den lille behandskede Hånd,
der aflevered Billetten.
Hvor skulde hun hen? Mon nogen kom
at tage imod? Nej Broen var tom —
Når blot hun nu var fornuftig
nok til at vende sig om!

Men hvad! Han mored sig over sig selv.
Thi Skam få de kløgtige Hoder!
Hun var i Følge — ej med en Mand,
men rimeligvis med sin Moder.
I hvert Fald hørte de sammen, de to;
de fulgtes ned over Landgangens Bro
og vexled en kort Bemærkning,
hvorefter de begge lo.

Og så — at han også fik dette med!
Han måtte dog kaldes heldig.
Thi enten det havde en dybere Grund
eller kom sådan ganske tilfældig:
Hun fandt ham med Øjet, idet hun gik —
et flygtigt, løselig strejfende Blik,
der dog — så syntes han — rummed
en venlig Afskeds Replik.

Og dermed Punktum. Ved Moderens Arm
begav hun sig ind over Broen.
Tilbage sad Sparre. Ja flyv, min Fugl!
Jeg hæfter dig ikke ved Kloen.
Og dog — hvor sælsomt vort Hjærte er skabt!
Hans frejdige Mod hang knækket og slapt;
det var, som havde sit bedste
Eje med et han tabt.

Han fulgte Exemplet og gik i Land
ved næste Station på Kysten;
thi fortsætte Rejsen — gå Ruten ud?
Han manglede ganske Lysten.
Desuden — hvordan Stationen blev kaldt,
det ene, Rejsen fornemmelig gjaldt,
hans ene fornødne, Vandet,
fandtes dog overalt.

Nu begyndte for Sparre et Friluftsliv,
en Slentren på Lykke og Fromme,
med Kassen på Ryg, med Staven i Hånd
og Formuen gæmt i en Lomme.
Den medfødte fælles Zigøjner-Natur,
hos Sparre forkvaklet ved Sultekur
og spæget ved tvungen Askese
sprængte sin Klostermur.

Den medfødte fælles. Thi rig eller arm,
begavet eller ubegavet,
Mand eller Kvinde — den hører os til,
som Bølgerne hører til Havet.
Den springer urolig bag Brystets Hvælv,
en kogende Hvirvel, en Havstrøms Elv,
den lever i Ungdommens Længsler —
er vel Ungdommen selv.

Men Samfundet kræver som Dyds-Ideal
det bestandig-borgerlig-satte;
Zigøjnerens Laser er revet Skind,
som passer for gale Katte.
Og fanges Fyren, saa møder man strax
med Fingerbøl, Nål og Skræddersax
og laver ham Kjole og Buxer
og Vest af den rigtige Slags.

Og se — han tar dem. Vel synes han ej
i Førstningen ret om Habitten;
de gamle Pjalter, de sad så bekvemt —
men Fornuften går af med Profitten.
Thi den, der ikke vil op eller frem,
der ikke vil skaffe sig Hus og Hjæm
med Kone og måske Børn,
ender som Fattiglem.

Og altså — en skøn Dag trækker man op
    i Gardens befalede Klæder,
som Degn og Doktor og Branddirektør,
    Grosserer og Bælgetræder.
For Fremtiden følger man Landsens Skik;
man kender sin Pligt og véd på en Prik
at stå som et Nummer, der værdigt
    fylder en Samfunds Rubrik.

Men inde bag Panden, dybt i en Krog,
    hvor ingen Bevidsthed bunder,
hvor Ur-Instinkter, Kulturen har dømt,
    som fangne Titaner blunder —
just dér, hvor man siger det gale Punkt
i Hjærnen findes, dér slumrer den tungt,
Naturen, Hexen . . . en Morgen
    raser den oprørsk ungt.

Det kendtes på Sparre. Hans gamle Liv
    var gået fuldstændig til Grunde.
Han grubled ikke. Han var som en vild,
    hvis Tanker er simple og sunde.
De blomstrende Farver, den friske Luft,
Saltet fra Søen og Markens Duft
forened sig om at kneble
    hans civiliserte Fornuft.

Men Verden er stor. Og Foden blev træt —
han regned sin Vej i Mile.
På Stranden fandt han dog altid en Plet,
hvor Arbejdet gav ham Hvile.
Dér smurte han ned — med Udsigten fri,
til Søen, hvor Skibene skvalped forbi —
en Skitse, der våd blev sømmet
til Væggen i hans Logis.

Hvad angår Logis'et — det skifted stærkt;
man véd Forandring forfrisker.
Snart var det en Kro, hvis Husly han nød,
snart tog han Kvartér hos en Fisker.
Forvænt var han ej; han stak sine Ben
i Halm som i Fjer — blot Halmen var ren;
thi lagde han Hodet til Puden,
sov han strax som en Sten.

Det slog ham for Resten, at hvor han kom,
var Interiøret det samme:
På Væggen Portræter i Oljetryk,
loyale, i prunkende Ramme;
af Møbler et Bord med Alderdoms Bræk,
et Par haltende Stole, der gæmte sig væk,
og Perlen: En højrygget Sofa
med hæklede hvide Betræk.

Dog — denne Luxus var langtfra i Brug
blandt Fiskerbefolkningens Rester.
De skiltede med den. Benytted den til
at kapre sig Sommergæster.
Thi disse Guldfisk, dem leved man af,
når de bed på Krogen, var Fangsten brav;
kun lidet forslog, hvad Garnene
ude i Søen gav.

Men Garnene hang der. Det tog sig ud.
Og Hytten blev ingen Cottage.
Forlorne Fiskere dinglede rundt
på Stranden som Forgrunds Staffage.
Og åbned en fremmed sit Malerstel,
så stimed de til som slugne Makrel —
hvert Barn var vant til at gøre
Tjæneste som Model.

Det ærgrede Sparre. Han prøvede først
at købe dem bort med Snapse . . .
De kom tilbage. Så skældte han ud,
ja gav sig endog til at klapse.
Det hjalp. Et gammelt, fordrukkent Snøvl
tog gladelig både mod Snaps og Høvl,
de andre fortrak — de fandt ham
ufølsom for deres Vrøvl.

Endnu var her Plads. Men Sommeren kom.
    Københavnerne flytted på Landet
og dyrked Naturen med Kroket-Flirt,
    Toiletter og Gåen i Vandet.
De var værre end Fluer, de sværmed som Myg;
den arme Sparre var intet Steds tryg,
og satte han sig til at male,
    hang de tykt paa hans Ryg.

Parfumerne røbed det smukke Køn . . .
    han vejred dem strax på Dunsten;
de skulde beundre — de malte selv
    og sværmed ved Gud for Kunsten.
I alt Fald for Kunstnere. Hver en Notits
i Bladet om Maler Dats eller Dits
Privatliv slugtes med Andagt —
    helst i Form af en Vits.

Det gik som i Visen: Den Ungersvend,
    hans Øjne de finge en Dvale.
De dansede ud — de dansede ind . . .
    Hvor skulde han dog kunne male!
Han turde tilsidst knap stå eller gå
for alt dette gule, røde og blå,
der flimred foran hans Øjne,
    hvor i Verden han så.

Hvad skulde han gøre? Han blev nervøs,
og trak sig ind i sin Hule.
Forsøgte at flytte. Långt op mod Nord —
det nyttede aldrig en Smule:
Langs hele Kysten den samme Ståhej;
da tilmed Ferien truede — nej!
Han tog en kraftig Beslutning
og rejste for Alvor sin Vej.

Fôr ind over Sjælland. På må og få.
For Vind og Sædmarkers Vove.
Blev skyllet i Land på Stenter og Hegn
og havned i blånende Skove.
Dér smed han sig ned ved blanksorte Sør,
hvor Fiskene sprælled i Breddens Rør,
og Solrøgen drog gennem Træernes
Kroner sit bløde Slør.

Så langs med Gærdet. Den evige Vej
foran ham i rolige Banker.
Fra Grøften Hjulsporet fredelig fyldt
med blomstrende Brombærranker.
Bag Bladenes Mur en Raslen, et Smut,
en Pilen af Vejen — et langt Tru-trut,
en Solsorts, afbrudt af Bogfinkens
Latter hvert halve Minut.

Det tog et Par Uger. Da vågned påny
hans Længsel mod åbne Strande.
En Aften stod han ved Kattegats Kyst
og hilste dets rullende Vande.
I Nærheden fandt han en venlig Kro,
som skabt for en Kunstner, der vilde bo
i Fred for Kreti og Pleti,
og slog sig rigtig til Ro.

Den Bindingsværksgaard — »opføret aff nye,
Lars Peders S. Anno fjorten« —
med Linde for Døren, med Vippebrønd
og Lænkehund inde i Porten —
de lave Stuer med Bjælkernes Pres
på Issen og hele det vældige Læs
af ormstukne Skabe og Kister
bragte ham ret i sit Es.

Og sælsomt nok: Til Trods for hans Sinds
naturlige, ensomme Retning,
befandt han sig snart på fortrolig Fod
med Kroens hele Besætning.
Selv »Hyrendrengen«, den fregnede Jens,
hvis Madhu var større end otte Mænds,
bevarede Følelser for ham,
der nærmed sig stærkt en Vens.

Når Dagen var endt og Nadveren holdt
og Pengene gæmt i Skænken,
fik Manden og han en lun Passiar
ved Piberne ude på Bænken,
til Aftenbakken begyndte sit Ridt,
og Snakken omsider kom ud af Trit,
så banked man Asken af Piben
og listede hver til sit.

På Stranden.

Det skete en Juli-Eftermiddag —
 den gloende Gård lå øde —
at Lænkehunden, der gisped af Tørst,
 fôr pludselig ud og gøde.
I Porten stamped en Enspænderhest,
som uden at ænse Gesvindts Protest
tog Vejen til Kros, hvor ingen
 håbed at se en Gæst.

På Piskesmældet kom Kromanden ud
 og satte til Vognen en Stige;
to Damer krøb ned, den ene til Års,
 den anden en pur ung Pige.
De var trætte af Kørslen, den ældre især,
beklaged sig over det lumre Vejr
og ønskede for et Par Dage
 Ophold i Kroen her.

Da Sparre forsvedt ved Fyraftenstid
kom luntende hjæm over Bakken,
med Frakken på Armen, opknappet Vest
og Stanleyhatten i Nakken,
sprang Vogterdrengen fra Gæssene bort
og bragte sin Ven nøjagtig Rapport
om begge de fremmede fine
Damer hjæmme »til vort«.

To fine Damer? Å Sludder og Vrøvl!
Hvad skulde de her på Kroen?
Bo, siger du, bo! Umuligt, min Far!
Men Jens var sikker i Troen.
Og Sparre, der så den fregnede Knold
fornøjet grine, som var han i Sold
hos selve de fjendtlige Magter,
bad ham gå Fanden i Vold.

Hvad Drengen så gjorde. Med Forbehold.
Han følte sig højlig krænket.
Men Sparre gik videre. Vred og gal.
I Aften blandt Damer bænket!
Dér havde han flygtet som rént besat
for Sommergæsternes Fruentimmerpjat,
og nu, han trode sig sikker,
fik de pány ham fat.

I Kælderstuen, hvor Ølankret lå
    og dryppede syrligt i Krogen,
hang Kromandens Tøs; hun stavede højt
    med Næsen begravet i Bogen.
Et Mylr af Fluer fløj summende om,
for Resten var Stuen som vanlig tom,
og Sparre listed igennem,
    uden at nogen kom.

På Kamret gik han og slængte sit Tøj,
    så gram som en Berner Rise.
Det Asen til Vært! Nu stolpred han om
    og krode sig af sin Prise!
Men pyt! Han skulde dog ta' sig iagt!
For Sparre drog bort, hans Plan var lagt;
han vilde desuden i Aften
    kræve sin Nadver bragt.

Der skete dog intet af, hvad han her
    beslutted i Stemningens Hede.
Så snart han åbnede Storstuens Dør,
    fordampede strax hans Vrede.
Thi se, hvem knejste for Borde kæk?
Den unge Dame fra Damperens Dæk —
han mindedes grant de noble,
    fine, lidt spæde Træk.

Hun her — ja så! Hvor underlig blindt
han pludselig faldt i Sporet!
De spiste. Sparre tog hilsende Plads,
men fjærnt, ved Enden af Bordet.
Hvad Fruen angik — han skænked en Dram —
hun så nok ikke ret meget til Kram;
hendes Stemme lød afmålt og fornem,
Minen var dygtig stram.

Og Frøkenen? Sød. For livlig måske,
men ret elskværdig som Datter;
hun talte ivrigt og lo med en høj
nervøs, lidt klirrende Latter.
Sit Lune gav hun det frieste Spil,
som ingen fremmed var Vidne dertil —
en Kvinde af dem, der både
véd og gør, hvad de vil.

Monstro hun kendte ham? Rimeligt nok.
Hun røbed det ikke en Smule.
Men Dame-Dressurens højeste Kunst
var Kunsten at kunne skjule.
Han stræbte at føle sig lige glad . . .
han drak sit Øl og spiste sin Mad —
de skulde da heldigvis ikke
søbe af samme Fad.

Den samme Aften sad Kromanden tavs
    og røgte en ensom Pibe.
Thi Sparre var rømt. For Damernes Skyld.
    Han vilde ej bringes i Knibe.
På Stranden lå han. Hvor Bølgen randt ind
med sagte Klynk for sygnende Vind
og førte bitre og såre
    Tanker igennem hans Sind.

Det blev Aften og Morgen den første Dag,
    der bragte ham dette Møde;
de følgende med — en Uge gik ud . . .
    men Kroen var Tomhed og Øde.
Begyndelsen var der: Himmel og Jord,
det daglige Samkvem, det fælles Bord,
der mangled alene det rette
    skabende Livsens Ord.

Og Skylden var Sparres. Han undgik det Ord.
    Thi Skabelsens Ende er Eden . . .
Hin Ungdoms Idyl, hvor evigt er alt,
    kun ét forgængeligt — Freden.
Man husker dens Skæbne: En Aften sén,
når Adam drømmer bag Myrtens Gren,
åbner Vorherre hans Side
    og tager et enkelt Ben . . .

Da står der en Eva, hvor Abilden gror,
hvis Frugter, forbudne, frister.
Hun plukker dem ned. De deler dem halft.
Og Paradisdrømmene brister.
Dog alt kan bæres. Den bitreste Nød,
de stindeste Torne, det knappeste Brød,
den sureste Sved, der risler,
ja selve den blege Død —

på én Betingelse: Mythen må tros,
ej drømmes ved Nattetide;
den vågne Adam må hilse sin Viv,
som skåret af Mandens Side:
»Se denne er Ben af mine Ben!«
Da volder Forbandelsen ingen Mén,
thi da er Forjættelsen opfyldt:
tvende er vorden én.

Men Sparre og Frøknen — den Eva her,
der talte i Selskabets Fraser —
de hørte afgjort, det indså han nok,
til to forskellige Racer.
Var to Kulører — hun skinnende hvid,
han mørk af Fødsel, barket af Flid . . .
to Mennesketyper, der syntes
skabte til evig Strid.

Når Frøknen talte — ja ikke med ham,
 de nærmed sig aldrig hinanden —
men med sin Moder, fornam han i Smug
 en underlig Kriblen bag Panden;
hun brugte jo næsten et fremmed Sprog,
hvorpå han aldrig blev fuldkommen klog,
et Sprog, hvis drillende Tomhed
 bragte hans Blod i Kog.

Måske bar dog Fruen den største Skyld;
 hun gik bestandig i Spidsen.
Hvor var hendes Konversation dog dum
 og ældre-damelig-vissen!
Men stilled hun stundom sig altfor blot,
så kunde der komme — fornam han godt —
i Datterens Blik og Stemme
 en hårfin Skygge af Spot.

Den Spot, den trøsted. Og skøn, som hun var,
 formåde hun sagtens at drage . . .
Det følte han også. Frygted derfor.
 Og holdt sig des mere tilbage.
Kun Navnene søgte han Kundskab om.
Agnete hed Frøknen. Og Fruen kom
fra København og var Enke
 efter en Oberst Blom.

Han kunde da vistnok vandret endnu
en Stund som Katten om Grøden,
hvis ikke Himlen tilsidst havde sendt
ham Været som Frelser i Nøden —
det trofaste Vær, hvis Vind eller Vand
har hjulpet så mangen Kvinde og Mand
at bringe den første spæde
Konversation i Stand.

En Dag blev det Torden. Luften var tung,
og Træerne hang af Varme.
Der opsteg Skyer, som kvalte det blå
i onde, favnende Arme.
Først hvide, så grå. De slæbte sig dødt
mod Vinden i synlige Vingeflyt
og kullede op under Solen
med Gnister i gylden-rødt.

Bag Fyrreplantagen, hvor Sparre sad,
formørkedes Havets Scene.
En ængstende Stilhed. Pludselig skar
et Vindstød i Træernes Grene.
Det rusked Toppene, bruste og brød;
en Sværm af Råger og Krager flød
som hvirvlende Klude for Blæsten
og klynked i Dødsens Nød.

Det nåde Stranden. Rev Halmtotter op
og rodede rundt i Sandet.
Den hvide Solskærm blev kastet omkuld
og slæbt til Kanten af Vandet.
For ikke at bringes i større Fortræd —
et Uvær var ikke at spøge med —
besluttede Sparre at pakke
sammen og komme afsted.

Det var på Tide. De rullende Brag
lød endnu fjærnt som i Drømme;
men Lynene spruded og Regnen faldt
fra Skyen i stride Strømme.
På Skræntens Tinde gik Sparre istå,
en Stund betragtende Søen, der lå
og kogte ude i Bygen,
perlende sortegrå.

Han gik gennem Skoven. Standsede tit
på Vejen, af Lynene blindet;
men trodsed sig frem og søgte ej Skjul,
skønt gennemblødt helt til Skindet.
Han nød det. Han delte Naturens Trang
til efter en mere end månedlang
Fortørkning at kunne få vasket
Støvet af sig engang.

Da viste sig midt i den øsende Regn,
    hvor Lynene vedblev at spille,
for Sparres undrende Øjne et Syn,
    der bragte ham til at stå stille.
Dér fremme, hvor Vejen krummede Knæ,
stod Frøknen oppe fra Kroen i Læ
bag Grenene af en Kastanje,
    et løvtæt, favnetykt Træ.

Med Hatten i Hånden. Om Panden lå
    det gyldne Hår som en Flamme,
hvis rolige Ild stod gloriegul
    mod Træets sortbrune Stamme.
En gammel Pastel. Hvert Strøg på sin Plads.
Det gråblege Lys faldt jævnt og tilpas,
og Regnen, der drev af Træet,
    dækked den med sit Glas.

Han nærmed sig langsomt. »Ja, undskyld — men
    den Plads bør Frøknen forlade.«
»Hvorfor?« Hun studsed. »Her står man dog tørt.
    Desuden — hvad kan det skade?«
»De véd formodenlig også, at Træer,
så gamle og store, som dette især,
er ikke ganske ufarlige
    under et Tordenvær.«

»De mener, at Lynet søger dem?« »Ja«.
»Jeg føler mig slet ikke bange.
Hvorfor skulde Lynet vælge sig just
mit Træ imellem så mange?
Og hvis jeg forlod det og voved mig frem,
så nåde jeg næppe Halvvejen hjæm —«
hun så ned ad ham og smilte —
»før jeg lignede Dem.«

Han fulgte Blikket og gav hende Ret —
han ligned i Grunden en Bølle;
det fordred et vist selskabeligt Mod
at trodse en Tordenskylle.
Hans Jakke hang så flov som en Klud,
hans Buxer bulnede frem i en Tud
over Støvlernes lerede Ælte —
bevares, hvor så han ud!

Men om hun fandt det og sagde det højt —
han syntes dog ikke om Måden;
måske hun angred sin Dristighed selv,
thi skyndsomt knytted hun Tråden:
»Desuden — ene — mens Lynene slår,
det har en Charme, De mulig forstår —«
Han lettede høfligt på Hatten:
»Tilgiv, Frøken! Jeg går.«

»For min Skyld ikke!« Han vendte sig brat
i Dryppet fra Grenebrynet —
»Men for Deres egen« . . . Pàny et Smil —
»De er jo bange for Lynet.«
Det var for meget. Han brast i at le:
»Hvad bange! Tillader Frøknen måske,
jeg tager Plads under Træet?«
»Så sagte! Vi får at se.«

Hun retted sig op og tegned en Kres
med hvide, myndige Hænder:
»My house, my castle. Jeg lukker kun op
for Folk, jeg fuldkommen kender.«
»Mit Navn er Sparre, som Frøkenen véd« —
»Måske; jeg kræver dog bedre Besked« —
»Nå, så er jeg Maler og æder
mit Brød i mit Ansigts Sved.«

»For Tiden en meget naturlig Ting;
vi døjer alle af Varmen.
Men tillad et Spørgsmål: Hvad er det dog
De holder så fast under Armen?«
»Den, Malerkassen?« Nej Tingesten dér?«
»Min Solskærm?« »Tænk! Men altså — den bær
De stedse omhyggelig foldet
sammen i dårligt Vær?«

»De misforstår — man benytter den kun —«
»Ja vist! Jeg véd det, Hr. Sparre.
Der findes nok selv i Kunstnernes Lav
en Hoben artige Narre:
»Ak Hillemænd! Nu regner det. Stop!
Monsøren blir våd fra Tå til Top —
Behager ikke Monsøren
at slå Paraplyen op?«

Giv hid!« Han rakte. Da knitred et Lyn
få Alen fra Træets Stamme.
Et Dommedags Bulder. Luft og Jord
omkring dem stod som i Flamme.
Agnete, der famled ved Skærmens Flig,
greb fat om Skaftet, sprang ud med et Skrig
og kasted sig lukt i Sparres
Arme, bleg som et Lig.

Han tumlede baglænds. Hans brede Bryst
var næsten berørt af Slaget.
Og nu denne Byrde. Han greb hende dog
stod fast og slap ikke Taget.
Hun lå som besvimet — men frelst, i Havn;
og først da han nævned hende ved Navn,
forsøgte hun atter med Læmpe
at løse sig af hans Favn.

Han bød hende Armen. »De kan dog gå?
Her svæver vi stadig i Fare.«
Hun tog den, uden Betænkning, stum;
hun mægted ikke at svare.
Så begyndte de Vandringen. Vejen var slem;
de kæmped sig kun møjsommeligt frem —
det syntes næsten, som om de
aldrig skulde nå hjæm.

De gik under Tavshed. Hun trykked sig tæt
til Sparres skærmende Side;
de lukkede Øjne, den skælvende Mund
forrådte den angstfuldes Kvide.
Når Lynene ned blandt Stammerne jog,
og fastere til sig hans Arm hun drog,
fornam han, hvor vildt og voldsomt
Hjærtet i hende slog.

Men alt får en Ende. Hver Vej, hver Ve,
hvor tunge de end har været.
De nåde Kroen og skyndte sig ind
ad Lågen i Havegærdet.
Man så dem fra Huset. Agnetes Mor,
Madamen og alle Ungerne fòr
til Døren at tage imod dem,
snakkende vildsomt i Kor.

Agnete havde, før Fruen fik Tid
at takke på Datterens Vegne,
beslutsomt forladt sin Ledsagers Arm —
de følte sig begge forlegne.
Da pludselig stirred to klare grå
oprigtige Øjne i Sparres blå . . .
et fast, taknemmeligt Håndtryk —
så løb hun og lod ham stå.

Glæden var stor. Den tørstige Jord
gik mægtig drukken fra Gildet.
I Kroens Have keg Blomsterne frem
og lo, så Tårerne trilled.
Bag Skræpperne vågnede Frøen op,
fornam en Kildren igennem sin Krop
og satte påskøns over Gangenes
Pytter i kort Galop.

Luften var renset. Den Torden kom
tilpas både ude og inde;
fra Kroens Himmel trak Skyerne bort,
og Solen begyndte at skinne.
Den lumre, trykkende Tavshed forsvandt,
man åndede op, og Gæsterne fandt
det ikke som før nødvendigt
at drage ad hver sin Kant.

Allerede om Aftnen, den samme Dag,
på hvilken det Jærtegn skete,
at Sparre kom vandrende Arm i Arm
fra Skoven med Frøken Agnete,
var Kroens Kuverter på Selskabets Bord —
man spiste sædvanlig i Syd og Nord —
spaseret hverandre i Møde
uden et aftalt Ord.

Og hvorfor ikke? Man mored sig med
at dyrke Landlivet sammen;
Bekendtskabets Gnist var falden tilsidst —
nu pusted man blot til Flammen.
Man spøgte og lo. Tog ordentlig fat,
Problemer blev satte under Debat;
man kunde for Iver stundom
næppe få sagt Godnat.

Det var som Regel de unge, der tog
Affære ved slige Dispyter;
Fru Blom var neutral, beroliged helst
de stridbare unge Gemytter.
Thi disse Kampe om Kejserens Skæg,
hvor Parterne drev hinanden til Væg,
gav Tonen, hvori der taltes
et for ligefremt Præg.

Dog det fik være. Men Emnerne selv
behagede ikke så ganske;
thi unge Piger — der gaves dog Ting,
de ikke behøved at granske.
Men Datteren var fra Barndommen vant
at gøre, hvad selv for godt hun fandt,
og vendte bestandig det døve
Øre ad denne Kant.

Han morede hende, den sære Bjørn,
hvis drøjt frimodige Væsen
vel nok kunde bragt en Frøken v. Blom
til fornemt at rynke på Næsen.
Og havde hun mødt ham på første Sal
i Bredgade eller ved Holmens Kanal,
var Frøknens Øjne vel næppe
faldne på slig en Karl.

Men her — på Landet? Ja vistnok, han lå
langt udenfor al Erfaring;
men netop derfor betragted hun ham
som næsten en Slags Åbenbaring.
De dansende Løjtnanters Gøren-Figur,
de blege Studenters blaserede Kur
gav Sparres Manerer Præget
af uforfalsket Natur.

Han var kun sig selv. Fra Top til Tå.
Sig selv og altid den samme.
Og slet ikke styg. Bred, sværtbygget, mørk;
i Øjet en sælsom Flamme.
Den minded om Havet. Snart blå, snart grøn.
Hver Stemning læste hun af den i Løn . . .
Den kunde betage og gøre
Manden formelig skøn.

Men Sparre? Først var han mistænksom nok
og ræd for at stirre i Solen.
Det vared dog kort. Snart gav han sig helt,
stak intet som helst under Stolen.
Det var desuden så fristende nyt
at æske en Dame til lærd Dispyt —
en Dame, i hvem han håbed
at vinde en Proselyt.

For Tiden var Håbet dog meget svagt,
han kælede kun for Tanken;
de sloges stadig — hun lokked ham ud
og faldt ham lynsnart i Flanken.
Fra Sadlen, hvori hun knejsede strunkt,
strøg Huggene tæt, om ikke just tungt,
og tit forstod hun at ramme
Fjendens sårligste Punkt.

Men han holdt Pladsen. Fordi han besad
en virkelig Overbevisning,
mens hun forfægted den løseste Tro,
de andres, for hende en Gisning.
Dernæst fordi han på Fejdens Gebet
ved alt, hvad han havde erfaret, set
og læst i Forhold til hende
bugned af Autoritet.

Og endnu dette: Så kluntet han tog
på Konversations Replikker,
så slagfærdig var han, når Emnet drog,
så ferm, behændig og sikker.
Og Øvelsen hjalp. Han ejed et råt,
oprindeligt Anlæg for rustrød Spot,
der hvæssedes blankt i Dispyten —
en Klinge, han brugte godt.

Men Arbejdet gik ej ganske som før,
den gamle Hede var svalet;
det var kun Formiddagstiden tilsidst,
hvori der endnu blev malet.
Den holdt han over. Faldt Frøkenen på
at søge ham op, imedens han lå
på Stranden, brummed han gnaven
eller bad hende ligefrem gå.

Men efter Middag, når Været var godt
og ikke Fru Blom for vindigt,
benytted man Haven. Begyndte med Spøg
og endte uhyre dybsindigt.
Dog ikke altid. Hvis Børnene kom,
så lavede Sparre et sligt Kørom,
at selv Agnete blev fornem,
sad og gav Frøken Blom.

Der stod en Tagfat. Med Latter og Hvin.
I hvilken Sparre trak Læsset.
Og Enden blev, at han tumled omkuld
og sloges med dem i Græsset.
Så op i et Kirsebærtræ og red . . .
Han plukked og smed, og plukked og smed —
de samled — umodent og modent
gled i pundevis ned.

Tilsidst blev han træt. Jog Børnene bort.
De knurred — men måtte lyde.
Så sneg han sig flov i Lysthuset ind,
hvor Frøkenen sad og syde.
Hun lod ham da sidde til Spot og Spe;
indtil hun ved halft tilfældig at se
hans sønderknuste, bodfærdige
Miner kom til at le.

Men dermed var Straffen langt fra forbi;
hun holdt en Bog for hans Næse,
et Digt, et Drama, en bindstærk Roman —
og tvang ham til højt at læse.
Han havde nemlig saa ofte med Glans
bevist sin æsthetiske Ignorans,
at Frøknen mente at burde
skaffe ham mere Sans.

Hvor keded det ham! Han tyggede Drøv
på Siden med bredmundet Gumlen.
Sprang Sætninger over, mens Stemmen sank
til en halft uforståelig Mumlen.
Så tog hun Bogen og hæved sin Røst —
hvad Sparre fandt, var altid en Trøst,
så kunde han lade sin Tanke
fare i Vest og Øst.

Blandt Frøkenens Bøger var der dog én,
som virkelig fanged hans Øre:
En Samling af gamle Viser og Vers
forlangte han selv at høre;
og prøved hun på en sjældnere Gang
at glide fra Læsning over i Sang,
så hængte han ved hendes Læber,
om Visen var nok så lang.

Mod Aften spasered de jævnlig ud
    at søge en større Scene;
i Førstningen havde de Fruen med,
    men senere gik de alene.
Og Målet var Skrænten, den stejle Strand,
hvor Skoven krummed sin Frynserand
og plantede Skygge i Havets
    roligt slubrende Vand.

Højt oppe på Brinken stod der en Eg,
    forvoxet og uskøn i Formen,
en Kæmpe af Kræfter, en Krøbling af Væxt —
    den yderste Forpost mod Stormen.
Dér gav de sig tavse Drømme i Vold,
betragtende Søen, der bleg og kold
i Havlejet strammed sit Lagens
    bristende Silkefold.

En Aften spurgte så Sparre med et,
    om Frøknen forstod at styre;
thi nede på Stranden lå der en Båd,
    hvormed de kunde få Hyre.
Hun vilde gærne. Og håbed, at han
i Nødsfald greb ind og viste, hvordan . . .
Men så fik hun pludselig Skrupler —
    Mon det også gik an!

Gik an — for hvem? Der skurrede Hån
i Spørgsmålets skarpe Betoning.
Han rejste sig hæftig. Det kom dog snart
på ny til Fred og Forsoning.
De løste Båden, en rundbovet Snegl,
og kløvede varligt for slappe Sejl
med Solen i Ryggen Havets
dunkelt glimtende Spejl.

Derude var skønt. Den sandede Brink,
der løfted sig rank i Været,
i nøgen Dejlighed, rødmede kysk
for Solen i Aftenskæret.
De vuggede frem, så blidelig gled —
hist ude i Vest, hvor Solen gik ned,
lå Søen i lokkende Vidder
luegylden og hed.

Men Agnete var bange. De bløde Klunk,
der hulked fra Bådens Planker,
betog hendes Sjæl og fyldte dens Dyb
med underlig angstfulde Tanker;
og se — min Gud — han var voxet den Mand,
der stod med Foden på Rælingens Rand
og stirred igen med Øjne
som havblåt, drivende Vand!

Å kunde hun flygte! En fangen Fugl
med Angstens Glød under Vinge!
Men tys! Langt borte begyndte i Land
en Kirkeklokke at ringe . . .
Da greb hun Roret og bøjed sig frem —
hun bæved og skjalv over hvert et Lem:
»Pas Skødet, Hr. Sparre! Vi drejer
Båden — man venter os hjæm.«

Samtale-Fragmenter.

SPARRE.

Hm — male det dér? Nej ellers Tak!

AGNETE.

De må skille Dem af med den hæslige Vane,
så ofte jeg bringer Kunst på Bane,
at behandle min Mening som Børnesnak.

SPARRE.

Jeg skal forsøge.

AGNETE.

Tjænerinde, min Herre!
De er meget oprigtig.

SPARRE.

For meget?

AGNETE.

Så mænd!
Jeg synes næsten. Og hvad der er værre:
Det nytter ikke at give Dem Skænd.

SPARRE.

De taler af lang og bitter Erfaring!
Måske vil De finde mig mindre slem,
når først De har lyttet til min Forklaring.
Den hæslige Vane, der støder Dem,
har intet for Dem personlig fortrydeligt —
det er dette med Kunst, som er mig modbydeligt.

AGNETE.

De mener altså?

SPARRE.

Det evige Vås,
den evige Vasken af Kunstens Bleer
og Hængen på Bleg i Aviser, Kafeer
og Selskaber under Kritikens Prås.
Vor Tid er fattig på kunstnerisk Evne,
de førende Lejer er huggede læns,
de bedste og største — de store Mænds;
hvad Guldkorn, vi skraber i Skaktens Revne,
har en Nettoværdi, man knap gider nævne.
Og dog, om blot disse Smuler fik Lov
at ligge i Fred og puge sig sammen
for omsider at smeltes i Digelflammen,
blev der mere end nok til Husbehov.
Men alt skal i Ovnen og lige strax,
det mindste Fund æstetisk proberes,
og svarer det ej, når det analyseres,
nøjagtig til den gangbare Slags,
må ufortøvet en ny Kurs noteres.

Agnete.

Jeg giver Dem Ret. Der fingres måske
en Smule for ivrigt på Laurbærkransen.
Men tav man, så skulde vi bare se,
hvor Kunstnerne råbte Ak og Ve:
Når Publikum mangler Interessen og Sansen,
må Kunsten nødvendig gå bag ad Dansen!

Sparre.

De misforstår. Jeg er meget tilfreds
med Publikum — Barnet, det store, naive,
der holder sig til sit Fadervor,
og ønsker af Hjærtet, Vorherre vil give
det Helsen og Sundhed i mange År.
Men de, som i Kunstnernes egen Kres
i Mangel af andet og bedres Havelse
har travlt med at ransage Hjærter og Nyrer,
disse Selvreflexionens blege Uhyrer,
der krammer og flår Deres egen Begavelse
for at passe i Skolens Linjebegravelse —
det er dem, der er mig så Pokkers imod.
Man jamrer for Tiden over Mangel på Blod . . .
Og Grunden dertil? Man har kastet Miraklet,
det store, Kunstens, plus sin egen Person
på Bordet til kritisk Vivisektion,
og fået dem begge æstetisk forkvaklet.

Agnete.

Nu er De for streng. Den Generation,
hvortil De hører, forstår dog at male . . .

SPARRE.

Det tekniske kan vi.

AGNETE.

Men fattes?

SPARRE.

Den gale
og glade Given sig Penslen i Vold —
med et Ord: Geniet. Vor Kunst er kold,
besindig og klog — et Håndværk, en Lære . . .

AGNETE.

Den fostrer da Folk, der elsker det sære,
der væmmes ved Roser og vader i Tjørn.

SPARRE.

Vel sandt! Det er dog kun uægte Børn
af Geniernes næsten forsvundne Familje.

AGNETE.

Hvorfor?

SPARRE.

De skaber sig sådan med Vilje.

AGNETE.

Når man hører Dem tale, skulde man tro,
at Kunsten faldt som Sol over Skovene
i Sommermorgenens Dæmringsstund;
hvis blot man bied på Time og Stund,
så kom den, skinned og fandt En sovende.

Man gned sine Øjne: Et færdigt Billed.
Det passive Lærred korrekt som et Spejl;
i Kunstværket selv med Fortrin og Fejl
var intet bevidst og intet villet.

SPARRE.

Det mener jeg også — da sådan omtrent.
Naturligvis skal der, det tilstår jeg gærne,
både våges og bedes med Blikket vendt
mod de gryende Tankers Solildskærne;
og siden slides med Hånd og med Hjærne —
for ikke at nævne en Ting som Talent.
Og dog må De tro, hvis Kunsten skal øves
i Alvor og Sandhed, som det sig bør,
er Betingelsen — den, der først behøves —
at den venstre ej véd, hvad den højre gør.

AGNETE.

Hvad De fabler om Guld og grønne Skove!

SPARRE.

Dem var det, der brugte Billedet først.

AGNETE.

Jeg ved det. Jeg lider af Billedtørst.
Men Tydningen ønsker jeg ikke at vove,
den klinger umulig.

SPARRE.

For Tiden, ja vel!

AGNETE.

Den vil for bestandig slå Kunsten ihjæl.

SPARRE.

Når der kommer en Slægt, der atter kan sove,
en Slægt, der kan hvile henrykt, fortabt
og dykke sin Sjæl i bundløse Drømme,
som Brama i Æget på Ganges' Strømme
tusind Gudeår, før Verden blev skabt;
en Slægt, der skyr Reflexion som Pesten,
der dømmer Kulturen til Bål og Brand —
når der kommer en sådan, tænker jeg næsten,
vi øjner Kunstens forjættede Land.

AGNETE.

Den Visdom går langt over min Forstand.
Bevares! Er da Kulturen en Fjende . . .?

SPARRE.

Af Kunsten? Ja vel. Fra Hedenold var
Religionen og Kunsten et Søsterpar;
Kulturen lader dem begge forsvinde.

AGNETE.

Nej hør! Det bliver jo længer des galere.
Nys spåde De gavmildt et Gyldenår
for Kunst og Kunstnere, navnlig for Malere,
nu handler De med dem som Slagtefår —
de skal tages af Dage sammen med Præsterne.

SPARRE.

Thi dette er Enden — trods alle Protesterne.
Oplysningen vandrer i Syd og Nord
og byder til Bryllup; men inden Gæsterne
bænker sig langs dens Nadverbord,
har Kunsten en Frist på Kulturens Grænser;
selv det gamle Evropas udpinte Jord
har Racer og Stammer, som ingen ænser,
hos hvem den endnu kan bringes i Flor.
Tilsidst vil den yderste Dag dog komme,
da Religionen med Kunsten ved Hånd
skal stævnes ind for Fremskridtets Domme
og bindes i Mørkets Lænker og Bånd.
Hvornår de kan ventes, de sidste Veer,
véd ingen, end ej den viseste Seer.

AGNETE.

Det lyder bedrøveligt.

SPARRE.

Ja, hvorfor?

AGNETE.

Og det kan De spørge! Når Slægtens Viden
skal rydde ud al Skønhed af Tiden.

SPARRE.

Nå ja, det hænder da ikke i vor.
Mig skræmmer ej heller hin Doms-Lavine.
Som Drift betragtet er Kunst en Pine;

man bøjer sig for den i dunkel Trang
til at føde og forme — men tænker man efter,
hvad er så det hele? Kun Lediggang,
trods alle de skønne — spildte Kræfter.

AGNETE.

Så gad jeg ønske, De vilde mig vise
en Livsgærning af den vigtige Slags —

SPARRE.

De skal få den eneste vigtige strax:
At skaffe Folket noget at spise.

AGNETE.

Nej sådan slipper De ikke! Jeg står
i Morges og råber til Dem fra Haven;
Deres Vindu er åbent — men se, om jeg får
et Svar! De forholder Dem tavs som Graven.

SPARRE.

Jeg sov naturligvis.

AGNETE.

Ja Gud véd.
Men ligemeget — det lader jeg fare;
i hvert Fald kan Søvnen da ikke forklare,
hvorfor De gav mig så gnaven Besked,
da jeg endelig nåde at få Dem vågen.

SPARRE.

De vilde til Kirke; med Psalmebogen
i Hånden råbte De op til mig,
om jeg vilde følge —

AGNETE.

Så svared De nej —

SPARRE.

Hvorpå De stille forsvandt gennem Lågen.

AGNETE.

Og Grunden? Jeg gav Dem for kort en Frist?
Lad høre! De mener jo Grunde virke.

SPARRE.

Jeg følger Dem gærne. Kun ikke til Kirke.

AGNETE.

Det burde jeg tænkt mig.

SPARRE.

Det burde De vist.

AGNETE.

Men er der ej nedlagt i alle Sjæle
en Drift til at tjæne, en Trang til at knæle?

SPARRE.

Jo sikkert. Jeg knæler — hvis det kan forsone
Dem med min Særhed — for Sandhedens Trone.

AGNETE.

Og denne Sandhedens Trone er bygt —
forhåbentlig ikke ved Verdens Ende?

SPARRE.

Å nej. Nu driller De også for tykt!
De søgte Sandheden aldrig, kan hænde?

Den rejser ellers sit Sæde så nær,
at ejer man blot et større Begær
end at fylde sin Bug med Mask mellem Svinene,
så undgår man ej at snuble mod Trinene.

AGNETE.

Nu godt, vi snubler. Men hvad så mer?
Så skuer man ind i Sandhedssolen?

SPARRE.

Det gør man dog ikke. Nej hvad der sker,
er ene det, at man Trinene ser
ej Sandheden selv i Herskerstolen.
Om jeg begriber, hvorfor De ler!

AGNETE.

Fordi jeg finder Dem rørende nøjsom.

SPARRE.

De spotter med Ting, De ikke forstår.
Om Tilværelsen synes mig nok så møjsom,
forandrer jeg dog ikke dens Kår;
og kunde jeg virkelig, blev det mig givet,
forspildte jeg dermed min Ret til Livet.
Vi fødes ind i en Gudernes Nat,
hvor alt er Mørke, Tomhed og Øde,
hvor det eneste Lys, hvis Stråler gløde,
er Menneskets tankens, vor dyre Skat.
Med den forsvarligt i Stagen sat
forsøger vi Trin for Trin at bane

os Vejen opad mod noget, vi ane,
må findes et Steds, vi véd ikke hvor,
et dunkelt, der ej kan redes i Ord,
der aldrig kan skrives på nogen Fane,
men hvorpå vi dog både håber og tror.
Og ser De, på denne Kamp beror
alt Menneskeliv fra Begyndelsens Ørke;
den er det, der fylder os Time og Stund,
den graver, når Lykkens Kilder fortørke,
Brønde med Vand for vor smægtende Mund.
Men trænge ind i Tilværelsens Grund,
og midt i Mysteriets yderste Mørke
se Sandheden, eje den som et Fund —
det lykkes ingen, tør ikke lykkes;
thi den, som løfter det syvfolde Slør,
hvormed Gudinden fra Evighed smykkes —
hans Hænder visner, hans Tanke dør.

AGNETE.

Jeg har altid hørt det modsatte før:
At først når Sandhedens Stråler brødes
gennem Gådernes Skyer i mægtig Glød
for at sænkes i Åndens Moderskød —
først da kunde Menneskeтanken fødes.
Men ganske vist — jeg indser, De nødes
til at stille Sagen på Hovedet, når
De lader Lyset så ujævnt fordele,

at Tanken går hen og beholder det hele,
imedens Sandheden intet får.

SPARRE.

Ja, Frøken, her er det, at Slaget står.
De spørger, hvorfor jeg ikke vil følge
Dem frem til Kirke, hvor Psalmesang,
hvor Messens Toner, Forkyndelsens Klang
slår op og fylder Hvælvingens Bølge . . .
Jeg skal prøve at give et simpelt Svar:
Fordi Sandheden dér er åbenbar,
fordi Sløret er løftet, hvis Folder dølge
Mysteriets skjulteste Inventar.
Thi er Sandheden Lys og Tanken Mørke,
må alle Fremskridtets friskeste Skud
betragtes som syndige, skæres ud,
og Sandheden selv ej finde sin Styrke
i at lade sig søge, men i at lade sig dyrke —
Jeg kan kun tjæne den ukendte Gud.

AGNETE.

Men hvis han nu giver sig selv tilkende —
hvad Kirken just mener, at han har gjort —
hvis han går Dem imøde i Kirkens Port
under Kød og Blod som Broder og Frænde . . .
hvad vil De så gøre? Krybe i Skjul,
putte Hovedet bort som Ørkenens Fugl
for at blive i Mørket, for ikke at sætte —
lad os sige en Fordom overstyr?

SPARRE.

Først se, så bøje sig for det rette.
Hvad Kirken docerer, er Æventyr.

AGNETE.

Nej fy, hvor De taler! Man lægger Skoene,
når man betræder det hellige Sted.

SPARRE.

Tillad mig et Spørgsmål: Er De da troende?

AGNETE.

Hvem, jeg —? Min Gud, hvad mener De med
på engang at tage mig sådan i Skole?

SPARRE.

At få en Besked, hvorpå jeg kan stole.
Jeg hader Vrøvl. De forarges på mig,
og mener, jeg slipper Ulve i Mosen,
så har De vel selv så rent Mel i Posen,
at De enten kan svare Ja eller Nej.

AGNETE.

Nu vel — så — ja.

SPARRE.

Nej Frøken, De farer
for famlende frem over Troens Grund.
Sligt tager man ikke for gode Varer.

AGNETE.

Hvor morsomt det lyder i Deres Mund.

Thi ganske oprigtig: Jeg synes næsten,
De siger lige det samme som Præsten.

SPARRE.

Så meget des bedre. De vil forstå,
at hvad der bekræftes fra begge Sider,
er noget, man kan forlade sig på.
Jeg brugte et Udtryk, De ikke lider;
men Paradishaven, dens Træer og Dyr,
dens Adam og Eva i Snak med Slangen —
hvor meget man tager Fornuften fangen,
hvad er det vel andet end Æventyr?
Og findes der ej blandt de troende mangen
en stakkels Djævel, der hemmeligt knyr?
Dog — Kirken behøver fuld Historie
for at redde en Plads bag Edens Mur
for Dogmet til Guds allerhøjeste Glorie
om Grundfordærvelsen i vor Natur —
her skal altså tros. Man vil nu så gærne,
man strænger sig an og træner sin Ånd —
men Kødet — ak ja — en Nutidshjærne
er tilvisse alt andet end redebon.
Og Enden bliver, at Mytens Kærne
slås fast i Systemet som Troens Pligt —
det øvrige tros, som man tror på et Digt:
med Fantasien, der dyrker det fjærne.

AGNETE.

De udsøger Deres Exempler godt.
Når Kritikens Åger skal bære sin Rente,

er det altid det gamle Testamente,
man vælger at gøre bankerot.

SPARRE.

Aldeles ikke. Jeg beder Dem blot
at tage Exemplerne, hvor De lyster,
i Biblens Vester eller Dogmernes Øster,
Resultatet bliver det samme, så vist
som dette evigt umulige Under,
der tjæner til Skjul over Tankernes Brist,
tilstrækkelig røber, at alting bunder
i Æventyrets Verden tilsidst.

AGNETE.

Er det da så slemt? Kan De måske føre
Bevis for, at Verden — den Verden, hvori
vi lever og røres — er fuldkommen fri
for at have med Æventyret at gøre?
Kan De, så kom! Jeg er lutter Øre.
Men undskyld! Jeg føler blot Antipati
ved Tanken om slig en Arbejdsmaskine,
hvor Hjulene klapre og Remmene hvine,
hvor alt beherskes — en Slags Guillotine —
af disse velsignede Love, der går
så drønende dumt afsted efter Næsen,
ligegyldige for, om et levende Væsen
sit syndige Hoved i Klemme får.
Og dersom De altså ikke formår
at bevise mig lige til Punkt og Prikke,

at anden Verden gives der ikke,
så lader jeg aldrig Fornuftens Ris
fordrive mig fra mit Paradis,
hvor Æventyret bær Tryllestaven,
hvor døve høre og halte gå,
hvor spedalske renses, døde opstå,
og Livstræet breder sig midt i Haven.

SPARRE.

Fordrive Dem fra, hvor De virkelig bôr,
berøve Dem noget, De anser for Lykke,
var ikke Hensigten med mine Ord;
for at skabe sit Himmerig her på Jord
må enhver just følge sit eget Nykke.
Men jeg tror Dem nu ikke i dette Stykke.
De bedrager Dem selv. Måske man kan,
til Trods for Tidsaldrens øgede Viden
endnu som for to Årtusinder siden
leve og dø i Miraklernes Land;
men at De dertil skulde være i Stand —
oprigtig talt — det betvivler jeg meget.
De gamle Undere, Tiden har bleget,
ja Gud bevares, dem kan vel enhver
forlige sig med! De flyttes fra Solen,
fra Virkelighedens prosaiske Skær
ind under Himlen på Prækestolen,
hvor alle Omrids fantastisk forskydes,
hvor Underet selv, forinden det bydes

omkring til Folket, fra rent naturligt
ved at lægges til Rette, tolkes og tydes,
forvandles til noget blot figurligt.
Men tror man på Underets Existens,
så føler man Jorden bølge under Foden,
bevæget af Troen som Livspotens,
så har man, som engang ved Jordansfloden,
selv midt i Smærten, under Lidelsesdåben
Himlen over sig gabende åben
for Kærlighedsrøsten fra Evighed,
for Engle, der stige op og ned
med Trøst i Trængsel, med viede Våben.
Og lægger man end sit dyreste ned
i Gravens Gæmme og kvæles af Stanken,
der bringer Forrådnelsens Ravnebud —
man står dog og venter med Hjærtebanken
Opstandelsens Tegn fra den levende Gud.

AGNETE.

Hvor underfuldt dejligt! Hvert Ord, De taler
er dugget af Troens Paradis Elv!
For Guds Skyld, sig mig: Har De da selv
erfaret og følt, hvad Ordene maler?

SPARRE.

Jeg spurgte Dem. De må svare mig først.

AGNETE.

Der har i mit Hjærte skreget en Tørst,

en Længsel efter at gribe og favne
den Gud, der spænder sin Vinges Læ;
jeg har ønsket at kunne bøje mit Knæ
for et Navn, der var højt over alle Navne —
men aldrig jeg nåde på Troens Hold,
de tusinde Tvivl, de tog mig i Vold —
jeg nøjedes med at søge og savne.

SPARRE.

Dér ser De. Og Tvivlen gør Sjælen kold.
Den løfter de magre Spøgelsehænder
og slukker hver Stjærne, på Himlen brænder,
begraver i Natten hver Sti, hver Vej . . .

AGNETE.

Men Vantroen da?

SPARRE.

Den lærer os ej
at flyve i Luften, når Jorden er gloende,
men at træde standhaftig og aldrig fejg —
thi den vantro er kun en omvendt troende.

AGNETE.

Hvad tror da en vantro?

SPARRE.

De er for massiv.
Kritiken splitter. Kun Dogmer forener.
Men er det mig f. Ex., De mener —
min Vantro er Tro på det evige Liv.

AGNETE.

Det evige Liv?

SPARRE.

Et andet end Kirkens;
den sætter det som en guddommelig Virkens
Frugt og Følge, at vi ikke kan dø.
Jeg tror på det gamle, at Kød er Hø,
at et Menneske fødes som Markens Lilje
for at voxe, blomstre, kaste sit Frø
og visne under Lovens almægtige Vilje.
Thi Liv er Strømning og ikke Substans;
det kommer og går, er altid på Vandring,
som harmonisk Kraft må det søge Forandring
i Tilintetgørelsens Dissonans.
Dette Liv, hvis Fremskridts Gang vi kan følge
gennem Slægternes Skiften i friske Spor,
som aldrig kan manes i sorten Jord,
som sender sin svangrende Forårsbølge
med Kim til alt, hvad der spirer og gror —
dette Liv, vi dybt i os selv kan kende,
som er uden Begyndelse, uden Ende —
er det evige Liv, på hvilket jeg tror.
Forstår De mig?

AGNETE.

Ja.

SPARRE.

Og mener for Resten?

AGNETE.

Å — dersom De spørger, synes jeg næsten
at Deres Bekendelse klarere lød
sålunde: Jeg tror på den evige Død.

SPARRE.

Aldeles ikke. Det vilde kun være
et plumpt Attentat på den rene Lære.

AGNETE.

Og »Samfundets Stedbørn«, de slås — for hvad?

SPARRE.

For noget, der ikke er svært at gætte.
De vil til Fadet. Vil spise sig mætte.

AGNETE.

Det hele drejer sig altså om Mad?

SPARRE.

Hør Frøken, dersom De Dage i Rad
har prøvet at være alvorlig sulten,
så bestig De trøstig Katederpulten
og præk for enhver social Rebel,
at dette med Mad er en Bagatel,
som ingen har Lov at anse for vigtig;
hvis ikke, så tal lidt mere forsigtig
om Ting, hvis Værdi De ikke har kendt.

AGNETE.

Jeg tier og tænker — det samme omtrent
Om Dem, der taler.

Sparre.

Det skal De dog ikke.
Hvad véd De om mig? Kanhænde De tror,
jeg altid har siddet ved Kromandens Bord
og gjort mig til gode med Mad og Drikke.
Men ser De, Frøken: Min fattige Mor
har født mig omme i Gyden; de Kættere,
der nægter at tro på Samfundets Gud —
ja ganske vist — de ser smudsige ud,
jeg regner dem dog tilhobe for Fættere.
Så ofte jeg mindes mit Barndomshjæm
med det stumpede hvide Gardin i Karmen,
hvis utætte Vindver, når Kulden blev slem,
var ude af Stand til at gænne for Varmen —
så ofte jeg mindes den magre Seng,
hvori jeg har frosset som lille Dreng
og søvndrukken lyttet til Moders Gråd,
når hun, der slæbte og sled sig tildøde,
ej længere vidste sit arme Råd . . .
så træder mig hele Familjen imøde,
som den pakked sig sammen, Kvinder og Mænd,
i de lurvede Rønner — jeg hører Lyden
af Børnenes Brøl og Mødrenes Skænd,
jeg hører det klaprende Træskorend,
som fra Morgen til Aften genlød i Gyden.
Det var Sulten, som jog dem, store og små,
tiltrods for alle humane Fraser,
drak Mændene fulde og gjorde dem rå,

skilte Kvinderne ved deres sidste Laser
og lod Børnene voxe sig blege og grå.
Med slige Erfaringer vil De forstå,
kan ingen, end ikke den mest ufortrødne
blandt Idealister tvivle på,
hvad der er og bliver det ene fornødne.

AGNETE.

De taler Dem bitter, og Skylden er min.
Jeg burde vel tænkt mig, at Ord så hårde
som Deres skreg ikke af tom Doktrin —
tilgiv, min Hensigt var langtfra at såre!
Men hvortil nytter den hellige Krig?
De Folk fra Gyden vil slet ikke dele;
når de har sejret, så tar de det hele,
og Enden bliver Begyndelsen lig.

SPARRE.

Å, dele, dele! Som Målet var dette!
Men nu først forstår jeg Frøkenen grant:
De tror, jeg er Socialist, ikke sandt?
Men jeg beder Dem, det er fejl Etikette.
Der ligger, som De har hørt mig berette,
et Slægtskab både til Sjæl og Krop
mellem míg og dem, som slår Øjnene op
derude efter tusinde Vintres Dvale;
vil de til at prøve en Saltomortale
fra Mørke til Lys, så slutter jeg Trop.
Men Socialismen som Samfundslære,

dens tyranniske Lighed, dens Disciplin,
dens Tugthusmoral er langt fra at være,
hvad jeg vilde anse for godt Latin.
Skal Menneskeheden blive befriet
fra alt, hvad der gør den fejg og forsagt,
må den søge sin Frelse i Anarkiet.
Thi Regering, det er den store Forsyndelse,
ligegyldig enten den styrende Magt,
som hidtil næsten fra Verdens Begyndelse
i Mindretallets Hænder er lagt,
eller Flertallet selv vil trække på Vagt.
Resultatet bliver nøjagtig det samme:
Undertrykkelse, Vold og brutalt Tyranni;
den eneste Forskel er, hvilket Parti,
de nævnte Samfunds-Velsignelser ramme.

AGNETE.

Å ja! Det er der vel noget i.
Når man undres over, hvorfor vi Kvinder
i Reglen ej viser tilbørligt Blik
for den dybere Charme ved Politik,
er Grunden dertil just den, at vi finder
dens Idealer begravne i Skrål,
dens Midler rå og barbarisk dens Mål.
Men et Samfund, hvor ingen Partier gives,
hvor de stærke ej tramper de svage ned,
hvor kort sagt Politiken ej trives,
er nu engang en praktisk Umulighed.

SPARRE.

Så sagte! Det er der ingen, der véd.

AGNETE.

Jeg følger dog blot Deres egen Forklaring.
Gud véd, hvor ofte De har mig fortalt,
at umuligt i denne Verden er alt,
hvad der ligger i Strid med vor Erfaring.

SPARRE.

De lærer dog også, hvor nødigt De vil,
en Smule af mig imellemstunder —
eller er det måske det bibelske Under,
der blidt ironisk driver sit Spil?
I hvert Fald kan jeg forsikre Dem til,
at en anarkisk Mulighed ikke
med Virkeligheden vil komme i Strid.
Gå tilbage til Folkenes Barndomstid,
da Landet lå åbent for Hvermands Blikke,
da ingen tog Skøde på Hus og Jord,
da ingen faldt på at kævles om Retten
til evigt at eje den Tomt på Sletten,
hvor han planted sit Telt en Gang ifjor,
da man ikke som nu var naglet til Pletten,
men kom og åd og forføjed sig bort,
da Livet var langt og Kunsten kort —
dér har De det virkeliggjort, Idealet,
for Eftertiden til skønsom Belærelse
fra Himlen i Slægternes Morgen dalet —
det bedste Samfund i denne Tilværelse.

AGNETE.

Hm, Samfund! Passer et sådant Navn
på en vandrende Horde af vilde, forfløjne
Nomader uden Hjæm eller Fødestavn?

SPARRE.

Å, véd De hvad! Et Samfund af Gavn
er en af de konventionelle Løgne.
Det står på Papiret, man vrøvler derom,
når man samles på Vælger- og andre Møder,
man ofrer sit Liv derfor, man gløder
af Begejstring i Talernes Fraseflom.
Men i Praxis er Sagen en ganske anden;
man måtte jo være forsvarlig gal,
hvis for Alvor man skabed sig sentimental —
i Praxis giver man Samfundet Fanden.
Hvad rager det mig, om end det går skidt
med alle de andre i Nabolaget?
Jo flere i Flok, man sidder på Slaget,
desmer må man se på sin egen Profit.
Og bliver man så, skønt ikke ret tit,
af en næsvis Samfundsforbedrer generet,
skynder man sig med at råbe Brand
og få alle Sprøjterne rekvireret;
skønt — Gud være lovet! — man har assureret,
man er for Bekymringer ganske fri;
thi dersom Sprøjtningen ikke nytter,

forskanser man sig bag Samfundets Støtter,
dets Retsbetjente, dets Politi.

AGNETE.

De er dog den argeste Trold at tæmme!
Det nytter ikke at løbe Dem træt.
De kender Turen. Thi selv har De hjæmme
i Landet nordenfor Lov og Ret.

SPARRE.

Noget galere kunde De næppe sige.
Hvor lidet vi to kan mødes på,
så meget burde De sikkert forstå,
at Landet, jeg søger, er Lovenes Rige,
og at Grunden, hvorfor jeg ikke kan slå
mig gladelig ned mellem Verdens Dårlighed,
er netop dens grænseløse Vilkårlighed.
Vort Samfund har også Love — ja vel.
Jeg véd det. På Vand og Brød kan man komme.
I Tugthuset med. Det hænder da somme.
Og skal en »Forbryder« slås rent ihjæl,
besørges det også ved passende Domme.
Men mon dog ikke en Legalitet
af denne Beskaffenhed ret beset,
vil vise sig som en moralsk Forvrængning?
Der våses op om Samfundets Sprængning,
man kaster sig fra Extrem til Extrem
for at løse det sociale Problem,
og de færreste aner, at Spørgsmålets Kærne

forfejles, så længe man ej vil fjærne
enhver Sort kunstigt Samfundssystem.
Hvornår vil alle de Dårer, der sove
uroligt i Byernes Tordenluft,
hvornår vil de komme så vidt til Fornuft,
at de mærker sig de naturlige Love,
hvorefter der leves på Mark og i Skove
de Love, hvorefter Sæden gror
i bølgende Tæthed på Bondens Jord,
de Love, der filtrer Lyngen på Hede,
som byder Fuglene samle til Rede,
parres, yngle og kvidre i Kor?
Thi først når disse Love erkendes
som eneste Regel og Rettesnor
for Menneske-Samliv, først da tør det hændes,
at alle de Trængsler, der går i Svang
i denne syndige Verden, kan fjærnes engang.

AGNETE.

Både Sværmer og Trold. Og Sværmerens blide
Forkyndelse fylder mit Øre med Sang —
Trolden kan jeg ved Gud ikke lide!

AGNETE.

Hvilken ordentlig Pige vil gøre sligt?

SPARRE.

Er det nu også en Ting, man skal drøfte?

AGNETE.

Uviet og uden et Troskabsløfte? . . .

SPARRE.

At følge sin Elsker er simpel Pligt.

AGNETE.

Som altså forsømmes?

SPARRE.

De Kvinder, der skælne
forstandigt og klart mellem godt og ondt,
der tænker naturligt og føler sundt,
er nu for Tiden desværre kun sjældne.

AGNETE.

Men jeg da?

SPARRE.

Å De! Hør sig mig engang:
Den Agnete, der fra sin Højenloftssvale
lytted til Havmandens Elskovstale —
De selv har lært mig den kønne Sang —
hvad gjorde vel hun? Bevares, hun sprang
dog ikke uden at tænke på Følgerne
hovedkulds ud til sin Elsker i Bølgerne?
Hun bad ham vel først at axle sit Skind,
og ledte ham for sin kær Moder ind:

»Og hør I, Hr. Havmand! Hvad er Eders Begære,
imen I findes så bradelig here?«

»Fordi jeg findes så bradelig here,
at gilje Eders Datter med Ære.«

»Såmænd! Det siger jeg dog forsand,
aldrig bygger min Datter hos Eder under Vand,

aldrig byder hun Eder Godvilje førre,
I lover at holde Jer på det tørre.«

Tak have stolten Hr. Havmand!
Han holdt så vel sin Tro.
År og Dage derefter — lod han sit Bryllup bo . . .
så stilles de strideste Strømme.

AGNETE.

Lad stilles, lad stilles! Med al Respekt
for Visens tapre og skønne Heltinde —

som Mønster på, hvorledes en Kvinde
bør elske, virker hun mindre korrekt.
Og ligger der nu i det hele Vægt
på Pligt i et Forhold, hvis Art bestemmes
af Dannelse, Alder og Temperament,
hvor Tilfældet — Skæbnen selv en passant —
kan løfte en Finger, hvis Tryk fornemmes?
Nej, véd De hvad, mellem Kvinde og Mand
bør man ej andet, end hvad man kan.
Har man Ild og Lidenskab nok i Blodet,
så bør man kaste sig ud på Hodet —
det pludselige har fuldt op af Dejlighed;
men er Lidenskaben ikke Ens Lejlighed,
så gør man bare en dårlig Figur,
ved at vove et Spring, hvorunder man synder
mod Skønheds Linjerne i sin Natur.

SPARRE.

Jeg håber, De tror, at al Slags Dressur
i Elskov er noget, jeg langtfra ynder.
Men enten man plumper ud i et Spring
eller kuldskært snappende kryber omkring
på Strandbredden som en van Beer'sk Kokette,
duer man noget, og har man det rette
Øre for Havets bejlende Bud,
så véd man Vejen, så skal man ud —
langt ud på Dybet, hvor Søerne flakke
frit og stolt gennem evige År,

hvor ingen kan bunde, hvor Strømmen slår
sin silkebløde Arm om Ens Nakke
til et Favntag, hvori man drukner, forgår.
I modsat Fald må man tage til Takke
med noget, der ligger En mere nær:
Forlovelsens grumsede Gadekær,
hvorfra der er Udsigt for den, som passer
sin Tur tålmodigt, at slippe i Havn
i de autoriserede Rugekasser,
som bærer det hellige Ægteskabs Navn.
Dér samler sig alle de rigtig kloge,
dér kan man, når bare man holder Trop,
næbbes i Smug og dægges i Kroge,
ja endogså til Nød få Lov at slå op
med Vingerne, medens de gamle Ænder
forarges derover, å ubeskriveligt!
Men Gudbevares! I Ungdommens Vår,
når Ringe byttes og Hjærter slår,
som forleden De sang, er meget tilgiveligt.
En hyggelig Plet ikke sandt?

AGNETE.

For dem,
der ligger på Knæ for den frie Kærlighed,
er så gammeldags Ting som Familje og Hjæm
og hvad dertil hører, så vist ingen Herlighed.

SPARRE.

Den frie Kærlighed! Tjæn mig dog i
at lade det store Filisterium ene

om en Frase, der skyldes plumpt Hykleri!
Eller kan De måske for Alvor mene,
at Kærligheden ej altid er fri?
Hvad skulde vel binde den? Ægteskabet?
Ja gør det Bånd så solidt, som De vil,
lad Borgmesteren trække sin Sløjfe til,
forslår den ikke, og er De forgabet
i Kirkeparader til Orgelspil,
så læg Dem for Altret på Knæfaldets Pude,
lad Præsten slå en trefoldig Knude
for den højestes Åsyn — og se, om ej
den Pokkers Kærlighed — snip, snap, Snude,
nu er Æventyret ude! —
smøger Båndene af sig og løber sin Vej.

AGNETE.

Først er det forbudt at se sig tilbage —
helt skal man slippe sit fordums Hjæm;
så er det umuligt at skue frem
i Tryghed mod alle de kommende Dage . . .
For sand har Elskov elendige Kår!

SPARRE.

De fælles — Livets. Som skrevet står:
Hver Dag har nok i sin egen Plage.
Den sorgløse ene er Lykken god.
Men hør! De må ikke sige imod!
Det klæder Dem slet. Desuden — De mener
vel knap så ringe om Kærligheds Magt.

Lad os tage Tingen lidt mindre abstrakt,
og sætte, han stod her, hin énbårne Ener,
hin Hjærtets Enevoldshersker og Drot
med Røsten fra Elskovens brusende Vande,
sæt, han knælede her på de åbne Strande
i Spor, som Havets Bølger har trådt!
Han havde mulig kun lidet at byde
den Kvinde, han elsked i ondt og godt,
hverken Hus eller Have, hverken Pande eller Gryde,
blot sin Kærligheds Favn, sit Havdybs Bo.
Men se, Agnete, hun gav ham sin Tro,
hun spurgte ikke, der blev ikke tinget,
blev hverken Tale om Far eller Mor —
hun elsked ham og hun vovede Springet . . .

AGNETE.

Nej, nej! Jeg vil ikke høre et Ord!

SPARRE.

De bæver tilbage for Elskovs Kravet?

AGNETE.

Mig ængster Elskov, der stiger af Havet.
Hvor Bølgen rider sig under Ø
og kaster Brændingens Fråde fra Bidslet,
hvor Stenene ruller for Saltvandsrislet,
og den brølende Vind tar Munden fuld —
dér fostrer Naturen et hedensk Kuld,
som aldrig følger Christenmands Skikke,

hvis Bryst ej korses i den hellige Dåb,
hvis Sjæle ej fanger Opstandelsens Håb
ved at mættes med Altrets Mad og Drikke.
Dem ræddes jeg for, de huer mig ikke.
Ihvor de færdes på Mark eller Sti,
bruger de Trolddom, spinder en Tåge,
der lægger sig tykt over Øjnenes Låge
og vilder enhver, som farer forbi.

SPARRE.

Gud forbarme sig dog for Poesi!

AGNETE.

Poesi — det tror De? På ingen Måde!
Det er ramme Prosa hvert evige Ord.
Deres Væsen har længe været en Gåde,
hvis Løsning jeg stræbte at komme på Spor —
nu vil jeg vide, om rigtig jeg gætter.
De er ikke en ganske almindelig Kætter
af dem med skeptisk tilspidset Skæg
og Zola-Frakken knappet til Halsen;
deres Vise er kendt, man drejer på Valsen,
og Lirum larum, Katten gør Æg!
Når Livet sætter dem op mod en Væg,
så bliver de trods Begejstringens Flamme,
trods Tankens, den frie Tankes Protest
mod Kirkens Dogmer, dens Klokker og Præst,
på Timen uhyre spage og tamme.
Men Sparre, med Dem er det ikke det samme;

De er Hedning — Hedning fra Isse til Fod;
om man tapper Dem læns for alt, hvad der rinder
i Årernes skjulte Kanaler, man finder
ej en eneste Dråbe Kristenblod.
De må være runden af fremmed Rod . . .
Nu kruser Smilet som Vand for en Brise!
Hvad vil De altid med Havmandens Vise

SPARRE.

Hvad jeg vil med Visen? Jeg har den kær.

AGNETE.

Hvorfor? Imellem de gamle Sange
jeg har læst og sunget, findes der mange,
hvis Skønhed er lige så meget værd.
Forklaringen, tænker jeg, er en anden —
om blot jeg må finde de rette Ord.
Kan De huske en Aften nede ved Stranden?
Det begyndte at mørknes; blodig og stor
gled Månen frem over Himmelranden.
Vi var begge tavse, lå og så til . . .
Foran os Havets vældige Scene
med Bølgeorkestrets dæmpede Spil.
De rejste Dem op og lod mig alene.
Jeg lytted og hørte, hvor Gruset skred —
De klatred i Skrænten. Nu nåde De ned
og smed Dem bag en af Forstrandens Stene.
Den skjulte Dem for mig. Der hengik en Stund,
hvor Stedets Stemning, der virked besnærende,

helt lod mig glemme, at De var nærværende;
alle mine Tanker var faldne i Blund.
Da pludselig åbned De Deres Mund
og bad mig at synge Havmandens Vise.
Jeg vægred mig længe. En anden Gang!
Hvorfor netop nu? De nødte, De tvang,
De undte mig hverken Ro eller Lise . . .
Endelig føjed jeg Dem og sang.
Men da hændte der noget, jeg aldrig vil glemme.
På Forhånd ræd ved min egen Stemme —
den lød mig så spøgelseagtig klar,
mens Visen blev spunden som Tråd fra Tenen —
en Menneskeskæbne — blev Dem jeg vår.
De lå med Hovedet op over Stenen
og stirrede på mig. Det blanke Skær,
der fælded sig vidt og bredt over Stranden,
drev Dem gennem Håret og gnistred Dem på Panden . . .
Havmanden! Havmanden! Sad han ej dér . . .
Han selv! Jeg var ved at gå fra Forstanden
af Angst og Gru for hans koglende Blik,
der tigged og trygled og tog . . .

SPARRE.

Jeg giver mig.
Et Ord endnu og i Søen De driver mig!
Thi Sandheden gætted De på en Prik.
Det føler jeg, skønt jeg aldrig har evnet
at skue så dybt i mit Væsens Grund,

at jeg kendte mig selv — det var et Fund,
for hvilket Æren en anden blev levnet.
Men Havmanden er jeg — mit Navn er nævnet.
Så spørger jeg da om en eneste Ting:
Har De, som ejer hin Æventyr-Ring,
der lokker den ensomme op fra Stranden,
hvis Hjærte formår med sælsom Kløgt
at gætte hans Gåde, da ingen anden
Følelse for ham end Frygt og Frygt?

AGNETE.

De spøger bestandig.

SPARRE.

På ingen Måde.
Svar nu Agnete!

AGNETE.

Nej ikke det Navn!

SPARRE.

Hvorfor? Med mit har jeg ladet Dem råde —
endskønt det skriger af alle mine Savn.
De er jo Agnete. Hvad Navn vil De bære?
Skal Havmanden kalde Dem Frøken von Blom?

AGNETE.

Mit Navn har jeg glemt. Véd intet derom.
Men Agnete tør og kan jeg ej være!

Af Agnetes Dagbog.

I.

Der vandred en Mø af Bure,
mens Duggen drev så vide om Land;
hun bar sit unge, skælvende
Hjærte på hviden Hand.

Hun bar det til Rosenslunden,
dér tusinde Blomster var lagt i Tvang,
og gæmte det dybt i Knoppens
fine, duftende Fang.

Men Knoppen, hun brast ved Daggry,
og Ungersvenden kom gangende trøst
og fandt det unge, skælvende
Hjærte ved Rosens Bryst.

Så tog hun det atter tilbage
og vandrede ud i den dunkle Skov
og skjulte det dybt i Reden,
hvor Fugleungerne sov.

Dér lå det en Stund og drømte;
men Sommersens Tid er knap og kort —
en Dag var Ungerne voxne,
og så fløj Fuglene bort.

Og Ungersvenden, der beded
den spillende Hind over Kvælden lun,
han fandt det unge, skælvende
Hjærte i Redens Dun. —

Så bar hun det ind i Kirken,
hvor Lysene skinner på Alter-Lin,
og lagde det ned i Ciboriets
viede Gyldenskrin.

Men Ungersvenden, han vandred
ved Midnatstide den Kirke forbi
og hørte det klynke og klage
fra Kirkens Sakristi.

Da brød han Låsen fra Døren,
med Volde han op for Altret trén,
rev Skrinet til sig og knuste
Låget mod Gulvets Sten.

Og førend Solen var oppe,
og Duggen drev så vide fra Land,
bar han det unge, skælvende
Hjærte hjæm på sin Hand.

2.

Risle, risle du lille Bæk
muntert i Eng og Ager!
Selv har du Ungdom, er frisk og kæk,
og Færden langs Breddernes Blomsterhæk
er lokkende lys og fager —
risle, risle, du lille Bæk,
risle, ihvor du drager!

Tag dem, tag dem med på din Gang,
alle de Blink, du finder,
alle de Blade, som Dagen lang
fra Blomsterne drysser ned i dit Fang
med Hilsen fra Somren, der svinder —
tag dem, tag dem med på din Gang,
tag dem som søde Minder!

Altid, altid længere frem —
aldrig i Lejet begravet!
Spærres du inde bag Slusens Lem,
da mindes du Havet, dit fjærne Hjæm,
da svulmer dit Hjærte i Kravet:
altid, altid længere frem,
altid på Vej mod Havet!

* * *

Men nede ved Bækken,
der glitrer som et Sølverbånd,
jeg skærer i Hækken
en gaflet Pilevånd.

Hvor Ungbirken hælder,
hvor Ellepurret frodig står,
hvor Kærulden fælder
sit lyse Silkehår —

dér slår jeg den hvide,
broderte Dug, min Øjenslyst,
forsigtig til Side,
dér blotter jeg mit Bryst.

Og Vånden, den vege,
jeg skar mig over Bække-Elv,
den lader jeg lege
på Barmens frie Hvælv.

Thi dersom den spiller,
man siger for et gammelt Ord,
da skjuler sig Kilder
dybt nede under Jord.

Og længe som Strømme,
der risled ud og risled ind,
fornam jeg de Drømme,
der falder mig på Sind.

De Drømme, så stride,
de gør mig både bleg og rød . . .
men nu vil jeg vide,
hvad Drømmene betød.

Måske de kun hilder
som Ørkensyn med stakket Trøst;
måske er der Kilder
opladte i mit Bryst.

På Vånden jeg agter,
om Hjærtet kreser den i Ring . . .
dens sælsomme Fagter
forråder Kildespring!

Og atter jeg dækker
med Dugen til min unge Barm,
Forfærdelsen lægger
en Skælven i min Arm.

Thi graves herinde
et Kilde-Vældets Vundeskår,
vil Strømmene rinde
for Evighedens År.

Og intet vil kunne
forsumpe Bækkens stride Trav —
min Elskov vil stunde
imod det store Hav.

3.

Lad ham dog gå!
Hvad vil han her? De hviler end i Senge,
de slumrer sødt som Blomsterne i Enge,
før Lærken kalder, mine Længsler små —
Hvad vil han her? Lad ham dog gå!

Han træder hårdt,
den stærke Mand! Velan jeg prøver, førend
han gør Fortræd, at standse ham i Døren
og bede ham så mindelig gå bort —
den stærke Mand, han træder hårdt!

Han hører ej!
Mit Hus er hans, og alle mine søde
slumrende små, de smiler ham imøde
endog i Drømme, blot han nærmer sig —
mit Hus er hans, han hører ej.

Vær stille, hys!
Luk Øjet til og lad, som om I sover,
så går han nok igen, så går det over.
Den stygge Mand må bare ej få Nys . . .
Luk Øjet til, vær stille, hys!

Forråder I min Elskov med et Kys?

4.

Jeg går i de grønne Skove,
hvor Stammer stå
så aldersgrå —
et fuldt Parterre af Konger,
alle med Krone på.
De stikke Hoderne sammen,
der går en Hvisken fra Blad til Blad —
men træder jeg ind i Kresen,
skilles de atter ad.

Jeg vandrer på enlige Stier,
hvor Blomster små
i Græsset stå
den Sommer igennem og venter,
Gud må vide hvorpå.
Såsnart de øjner mig, nikker
og smiler de lumskelig rundt omkring —
men plukker jeg dem, så lader
de bare som ingen Ting.

Jeg smider mig inde i Krattet
blandt Fugle små,
der pludre på,
blandt alle de Nattergale,
der ikke snakke, men slå.

De driller mig vist med noget,
jeg hører dem le fra Busk og Hæk —
men løfter jeg Grenen til Side,
smutter de hurtig væk.

Om dog jeg kunde begribe,
hvad Blomster små
og Fugle grå,
hvad alle de Træer i Skoven
sådan har hittet på!
Jeg duer ej til at gætte,
og véd de noget, mit Hjærte knapt
har anet, så ud med Sproget!
Kom! Jeg giver fortabt.

5.

Vi lever kun den ene Gang
og aldrig, aldrig mer;
om Fristen end blev nok så lang,
vort Liv er kun et Åndefang;
thi han, som skabte os engang,
har dannet os af Ler —

Og kommer Døden
og banker på vor Dør,
må Kødet vorde
til Støv, som det var før.

Det knoppes kun den ene Gang,
det spæde unge Bryst;
og drog det Ånde nok så frit,
og var det nok så svanehvidt,
det blev tilsidst dog sønderbidt
en Barnemund til Trøst —

Og slipper Barnet
og drikker anden Vin,
så slappes Brystet
og falmer under Lin.

De blomstrer kun den ene Gang,
de Roser over Væg;
og sad de knippetykt på Grén
og ånded Duften, sød og ren,
de krølledes dog hver og en
i Bladets skøre Læg —

Thi pluk dem alle,
imens din Hu er glad!
Da strøs din Kiste
engang med Rosenblad.

6.

I Fald jeg ejed
en fuldtro Ven,
jeg tænker, han kendte
mig ej igen.

Og vilde på Gaden
jeg til ham nikke,
han letted på Hatten
med undrende Blikke.

Og drog jeg i Klokkens
Stræng ved hans Dør,
han svor, han havde
ej set mig før.

Jeg er som forvandlet;
hvori det kan ligge?
hvordan det er kommen?
ja spørg mig ikke!

Det véd jeg kun,
at så ofte jeg står
om Morgnen for Spejlet
og sætter mit Hår,

betragter jeg selv
    i dyb Fortabning
med nysgærrig Undren
    en fremmed Skabning.

Den festlige Pande,
    den glade Mund,
de drømmende Øjne
    foruden Bund,

de runde Skuldre,
    lysende hvide,
hvor Hårguldet flyder
    i Strømme stride —

alt dette, som gør mig
    fast til Poet,
har ej hos mig selv
    tilforn jeg set.

Så hvis jeg ejed
    en fuldtro Ven,
for Gud! han kendte
    mig aldrig igen!

7.

Men lad dem først komme sammen,
  Filistrenes Døtre i Staden,
og lejre sig til en Siesta
  ovenpå Middagsmaden;

lad alt det Fløjel og Silke,
  som bag om Vifterne stønner —
der fødes al Tid Filistrene
  flere Døtre end Sønner —

dase i bløde Causeuser,
  så fjærnt det lader sig gøre
fra Rygeværelsets — tys!
  forhåbenlig lukkede Døre —

ja lad dem først komme sammen,
  Anna og Emma og Ellen,
tro mig, der bliver en Hvisken,
  en Disken op og Fortællen:

»Det skete ude i Kroen . . .
  han lå der nok for at male;
nå, unge Kunstnere, véd du,
  de sværmer jo for Skandale.

Men at en Pige med Verden
  kan komme sådan for Skade . . .
Man siger — hm — at han friede,
  engang de var ude at bade . . .«

»Men skal de da giftes?« »Giftes!
  Jo pyt! De lever sammen . . .
At sige, så længe det varer —
  Horribelt! Tænk dig Skammen!«

Hvor morsomt at kunne forpagte
  en hemmelig Krog derinde
og høre de dydige Hønniker
  kagle fra deres Pinde.

Hvor morsomt at se dem kro sig
  og pudse Fjerene blanke;
thi ingen af dem — Gud fri os! —
  har skænket Hanen en Tanke.

Hvor morsomt, hvis ej jeg vidste,
  at alle de giftige Ord
vil såre en anden, jeg elsker —
  min Mor!

8.

Å, han har smittet mig . . .

Så tidt jeg sanker
mine inderste Tanker
for at flette og binde
dem fast i en Krans,
ængstes jeg ved, at de alle er hans,
ængstes, så Hjærtet banker —

for han har smittet alle mine Tanker.

Der var engang en Lilje,
så hvid som Sne,
så dejlig at se
blandt alle de Urter over Tilje.

Der var en anden Lilje,
ved Siden stod,
så rød som et Blod —
den lysted det at fremme sin Vilje.

Drog den da den hvide
så tæt, så tæt
i Røddernes Flet,
at Blodet blev blandet under Lide.

Og da i Somrens Grøde
hver Knop tog Brud,
da Liljerne sprang ud,
da sås det, at de både var røde . . .

Han har forgjort mig fra vort første Møde.

Hvorhen jeg ser
i den vide Verden,
Sol og Måne og Menneskers Færden,
intet er mig det samme mer;
hele mit Livssyn er ændret,
det er, som betragter jeg kæntret
og sunken det hele fra Havsens Bund,
hvor Saltet fra Bølgerne klæber
tæt over Øje og Mund . . .

Han har forgjort mig fra den første Stund,
forhexet hvert et Ord på mine Læber.

Der var engang en Prinsesse,
lige så dydig som skøn;
og Dyden i Æventyret
får bestandig sin Løn.

For hvert et Ord, hun talte,
fløj der i samme Stund,
som Gave fra mægtige Feer,
en Gylden af Jomfruens Mund.

Prinsessen åtte en Søster,
var runden af fremmed Rod;
hun og den arge Stifmor,
de stode Prinsessen imod.

De stjal hende Guldet af Halsen
og gav hende bitre Kår,
imeden de daglig fældte
Misundelsens modige Tår.

Det så de mægtige Feer;
de vredtes og sendte til Straf
et koglende Bandsord i Landet,
den onde Stifsøster traf.

For hvert et Ord, hun talte,
sprang der i samme Stund
på Feernes Bud den ledeste
Tudse af Jomfruens Mund . . .

Nu gad jeg vide kun,
hvad der, så ofte jeg taler,
springer af min forhexede Mund!
Stundom tror jeg med Studsen
at finde den blankeste Daler;
stundom tror jeg på Tudsen —
tror med en Angst, der dræber . . .

Han har forgjort hvert Ord på mine Læber.

9.

Agnete stander på Højelands Bro.
Da kom der en Havmand —
hun gav ham sin Tro . . .

Stakkels Agnete!
Hun elsked og blev dog lidet fro.

Underligt nok, at det ikke skete!

Vel gives der mangfoldige
Kvinder og Mænd,
som aldrig kendte
Elskov uden
som den bitreste Smærte;

de bad om Brød,
og man gav dem Stene —
alle de mange,
der elsked ene.

Men Agnete, hun havde en Mand,
hvis Kærlighed,
dyb og sand,
tro indtil Døden,
lyste sin Fred
over alle hendes Veje.
Fra hun redte sit Leje
den første Gang
i Brudekamret, hvor Solen hang
med Havvandets grønlige
Skær fra Kuplen,
indtil det fyldtes
i hvér en Vrå
med alle hendes små —
aldrig så meget som et Øjebliks Snublen,
en Tvivl om hans Kærlighed.
Dersom det at skænke
sit Hjærtes Tro
til en, som annammer den,
er Livets Herlighed —
så havde hun alt, hvad hun behøved . . .

Og dog var hun bedrøvet.

Hvorfor?

Det hedder, hun gav ham sin Tro . . .
Hendes Tro? Ja hvilken?
Jeg synes, der er to:
Ens egen, naturlige —
den, som man tør fæste
til den kæreste og bedste,
man fandt på Jord,
en Tro, som gror
i Fattigmands Have,
når Kærligheden driver den —
den duer kun som Gave,
man har den, når man giver den.

Men så er der en anden, en stor,
som aldrig tør skænkes
til nogen her på Jord —
en Tro, hvorved vi lænkes
til en Kærlighedspagt,
der ældre er end Livet —
en Tro, der er givet
for at bane vore Veje —
betrot os som vort dyreste Eje . . .

Agnete stander på Højelands Bro.
Da kom der en Havmand . . .

Hun gav ham ej blot sin egen Tro,
men Vorherres i Himlen . . .
Stakkels Agnete!
Derfor blev hun så lidet fro.

Thi den, som træder hans Ret under Fødder,
som skænker hans Tro til Mø eller Mand,
er troløs i mere end én Forstand —
og den troløses Glæde har korte Rødder.

10

Jeg kunde ikke sove sidste Nat;
hvor meget jeg endog til Hvile trængte
for Sjæl og Legeme, jeg lå og slængte
mig hid og did på Lejet, hed og mat.
De gamle Tanker, ak, så ofte tænkte,
red Stormløb, stilned, tog så atter fat;
først langt om længe hen på Morgenstunden
var mine Kræfter tømte indtil Bunden.

Jeg faldt i Dvale — en af disse lette
Forslumringer, hvis fine Silkespind,
der flænges som en Æedderkops i Vind,
alene kendes af de overtrætte;
et Spindelvæv, hvor Drømmens Hænder flette
de farvedrukne Glimmerdråber ind,
der lyser, brænder, til de flyder over
og isnende bestænker den, der sover.

Jeg drømte, at jeg stod ved Kirkens Dør;
det var ved Midnat, Lysene var tændte,
langs Kirkesiden alle Ruder brændte
som onde Øjne gennem Sprodsens Slør;
i Skumringsmørket steg som slanke Rør
de mange Spir fra Taget himmelvendte,
ej i en mild Ekstase som om Dagen,
men dyrt besværgende i vred Anklagen.

Der stod en gammel Bænk i Våbenhuset,
den famled jeg mig frem til og tog Plads;
jeg følte mig så underlig tilpas,
vakled så tungt, som om jeg var beruset;
og ud fra Kirkens Indre trængte Bruset
af Psalmesang til Orgelværkets Bas
i brede Dønninger, et Hav i Fråde,
et Hav, der sluger uden Ynk og Nåde.

Hvad var der hændt mig? Bar jeg på en Brøde,
der lukkede mig Kirkens Dør i Lås?
En Brøde, som — hvordan det nu forstås —
for ham, der dømmer levende og døde,
er vægtig nok til evigt at forstøde
den arme Sjæl, af hvilken den begås —
jeg prøvede mit Liv, holdt hvert et Minde
for Lyset op, men kunde intet finde.

Så samled jeg omsider alt mit Mod;
  jeg var jo kommen med den samme Længsel
  som Kirkefolket, følte mig for god
  til Våbenhusets ræddelige Fængsel;
  et Greb i Klinken, tungt og langsomt lod
  den svære Dør sig dreje på sit Hængsel,
  og ja — dér så jeg noget, som vil blive
  mig plat umuligt nøje at beskrive.

Først kun en Sky af Lys, i hvilken alt
  blev borte for mig, druknede i Flammer;
  så skød der, efterhånds som Tågen faldt,
  fra Flisens Sten en Skov af ranke Stammer,
  der ribbed Loftets gotisk-spidse Rammer,
  et Søjlemylr, mit Øje ej fik talt —
  og endelig på Gulvet stille dvælende
  i hellig Andagt Menigheden knælende.

Men hvilken Menighed! Jeg så og så . . .
  thi se, hvorhen jeg end lod Blikket glide,
  de Mænd, der knæled Side tæt om Side,
  bar alle Solskinsdragt fra Top til Tå;
  langs ned ad Ryggen sammenfoldet lå
  en Ting som Vinger, lange, svanehvide —
  Guds Engle altså — hvad jeg her i Vrimlen
  betragted, var en Kirkegang i Himlen.

Da skete det — o Rædsel — netop som
jeg vilde styrte ud på åben Gade,
at Præsten, strålende i Guldbrokade
for Altret, vendte sig imod mig om,
og sendte mig fra Korets høje Stade
et Blik, der lynede med Død og Dom!
Forfærdet sank jeg om, en slukket Tande,
et knækket Rør, med Angstsved på min Pande.

Han kom imod mig med et Flammesværd,
som Torden lød hans Røst: Hvad vil du Kvinde?
Jeg tav; da trådte han mig ganske nær:
Hvad vil du os? Hvem søger du herinde?
Tal! Jeg har Magt at løse og at binde!
Mit Navn er Mikael, Fyrste for Guds Hær . . .
Han svang sit Sværd; det lued højt fra Eggen —
jeg tav og trykkede mig angst mod Væggen.

Nu vel, jeg kender dig. I rette Tid
har du besøgt os i vor Tempel-Esse,
hvor Klingen hærdes, hvor vi Odden hvæsse
mod dem, der vover sig mod Gud i Strid —
i rette Tid — thi spørger du, så vid:
her læses just din egen Sjælemesse;
thi du var frelst, men faldt ved andres Brøde,
og du var levende, men se, du døde!

Han gæmte Sværdet bort. Jeg løfted bange
mit Blik imod ham — og hans Kind var våd;
jeg lytted efter Menighedens Sange,
der atter bølged frem fra Struber mange
til Orglets Røst — de skælved som i Gråd . . .
Jeg vidste ikke mer mit arme Råd . . .
Da galed Hanen — ja min Synd var vitterlig!
Jeg flygted udenfor og græd så bitterlig.

Høje Bølger.

Man var i September. Somren var endt,
    og Blomsterne falmed i Enge.
Bag Stendigets Vold, hvor Brombærret krøb,
    stod Bøgene mørke og strenge.
Men Himlen lyste forsagende klar;
og dybt i Skoven, hvor Stubben lå bar,
randt Åløbet frem mellem Stenene,
    blankt som flydende Glar.

Med sagte Rislen. Den eneste Lyd,
    der fyldte de tavse Lunde.
Thi Høsten havde vemodelig lagt
    sin Finger på Fuglenes Munde.
Og Vandringsmanden, hvis Hjærte var mat,
som hørte dem flygte i Busk og Krat,
han kyssed på både Hænder
    og bød dem tusind Godnat.

Thi Dagen hælder. Den Nat stunder til,
da Sneen reder sin Pude,
da Kulden planter sin blomstrende Drøm
på Vindvets tilfrosne Rude.
Og ak, af alle de Fugle, der sang —
den Vinter er lang, gør Synsvidden trang —
hvor mange af dem har sunget
sin Vise for sidste Gang!

Blandt Kroens Gæster var Opbruddet ført
på Bane forlængst af Fruen;
bestandig kom hun tilbage dertil,
når Sparre var ude af Stuen.
Det var jo vistnok fortræffeligt Vær;
den kølige Årstid rykked dog nær —
desuden, man kunde da ikke
blive evindelig her.

Men Hastværket havde endnu en Grund.
Fru Blom lod sig ikke let narre.
Hun følte, der voxed et Forhold frem
imellem Agnete og Sparre.
I Førstningen havde hun ofte spøgt
til Datteren om ham og varsomt søgt
at vinde hendes Fortrolighed —
men hun spildte sin Kløgt.

Agnete lod, som hun ikke forstod,
og tog det fuldkommen rolig;
hun trængte ikke på Kvinde-Manér
til nogensomhelst fortrolig.
Hun var i det hele lidt sær og stiv —
en Anstødssten i det daglige Liv;
man skar hende, klagede Moren,
næppe op med en Kniv.

Men bagved Skallen, der spared så godt
og gærrigt på Hjærtevarmen,
maskeret under en stemningsløs Drift
til Selskab og udvortes Larmen,
lå skjult et stærkt lidenskabeligt Hang,
som sikkert, hvis det fandt Næring engang,
var oprørsk nok til at trodse
alle Forsøg på Tvang.

Som Datteren var, befrygted Fru Blom
da ej uden Grund en Betise,
så meget mere, som Forholdet nu
øjensynlig stod i en Krise.
Hvordan og hvorved den var forberedt?
Ja Fruen selv havde vel intet set,
men tvivled ej om, at noget
måtte der være sket.

Forandringen var da kendelig nok.
    Før havde de søgt hinanden,
forpagtet Haven med alt deres Vrøvl,
    gjort Aftenture til Stranden.
Nu gik han alene omkring og drev;
fra Middag forsvandt Agnete og blev
på Værelset til om Aftnen —
    stundom sad hun og skrev.

Og når de mødtes — den eneste Gang
    om Dagen ved Middagsbordet,
behøved Fru Blom ej mere som før
    at bede de unge om Ordet.
De fordums Debatter var faldne bort;
Agnetes Væsen var fremmed og hårdt,
og spurgte Sparre om noget,
    svared hun ganske kort.

Det satte Manden i dårligt Humør.
    Hans Miner var lette at tyde.
En sådan Opførsel havde han ej
    i Sinde at lade sig byde.
Så lytted han efter sin Vredes Råd
blev bitter og brugte en Spot, der åd,
imens Agnete tav stille,
    bristefærdig af Gråd.

Men kunde han lade, som intet var,
og holde sig rolig tilbage,
så nærmed hun sig, var venlig og rar,
omtrent som i gamle Dage.
Dog måtte han holde sig på en Streg,
hans gale Meninger tålte hun ej,
og angreb han Religionen,
tog hun voldsomt på Vej.

Den tirrede Stemning, betød den måske,
at Kampen snart vilde ende?
Der hændte noget, som bragte Fru Blom
Beviset derfor i Hænde.
En Dag tog Sparre sig ikke i Agt,
men kom med noget, han ej burde sagt,
hvorved hos Agnete en vældig
Storm af Harme blev vakt.

Man var ved Kaffen. Den laved man selv.
Fru Blom tog Prøver af Kanden.
De unge sad hos, men hver på sin Bænk,
og vendte Front mod hinanden.
Agnete var blussende hed og vred,
hun sagde sin Modpart dygtig Besked;
hans Blik var sænket i Koppen —
Fruen så, hvor han led.

Da standsed Agnete. Hun følte selv,
    hvor hæsligt hun havde støjet.
Han løfted Panden, stod op fra sin Plads
    og så hende fast i Øjet —
et Blik, som Bølgen i Havet så blankt,
så voldelig vældigt, så viljestrangt
i Pupillens skuende Mørke,
    så langt, så smærtelig langt.

Agnete blegned og stirred igen —
    hendes Hjærte snøred sig sammen . . .
Hans Øjne var Lys. Hun selv som et Møl,
    der måtte styre i Flammen.
Hun rejste sig også. Med stive Træk.
Slog Armene ud til et Vingestræk,
som fløj hun ham lukt om Halsen . . .
    sank så tilbage i Skræk.

Det hele varede knap et Sekund.
    Men efter en sådan Scene
var Fruen dog ikke mere til Sinds
    at lade de unge alene.
Hun vogted ethvert af Agnetes Skridt;
det faldt hende noget besværligt tit —
men hvad! Man havde jo Pligter . . .
    Dette var gået for vidt.

Thi få denne Maler til Svigersøn!
    Han ejed jo ikke en Skilling.
Agnete måtte dog tage en Mand,
    der sad i en ordentlig Stilling.
Hvem kendte desuden hans Extraktion?
Og sæt, han nu var en dårlig Person!
I hvert Fald indgød han hende
    ligefrem Aversion.

Hans Meninger — nå ja blæse med dem!
    De lød unægtelig flotte.
Men Herregud! Selv ønsked hun ej
    at regnes til de bigotte.
Desuden — han var jo en yngre Mand
og lærte vel sagtens at holde Tand
for Tunge, når han i Årenes
    Løb fik bedre Forstand.

Men hans Manerer! Hvor var han dog tit
    forfærdelig uopdragen!
Sligt ændredes ikke, hvor mange År
    et Menneske fik på Bagen.
Hvad vilde man sige, i Fald han kom,
en Mand fra Gaden, for Selskabets Dom
og skulde agere forlovet
    med Agnete v. Blom?

Men just da Fruens Bekymring var størst,
kom Hjælpen som ned fra Skyen:
En Morgen tog Sparre Afsked. Det var
hans Agt at rejse til Byen.
Dog Kromanden bad ham i alle Fald
at oppebie et dundrende Knald,
der samled Egnen på Søndag:
Ungdomsgilde med Bal.

I Krohaven, hvor Estraden var lagt —
et Gulv af skrubbede Fjæle —
gik Dansen sin Gang, besindigt og tungt,
med Drøn af trampende Hæle.
De støtted Musikken, der hørtes fjærn;
med begge Albuer ude som Værn
lod Mænd og Kvinder sig male
rundt i Trængselens Kværn.

Der vanked Knubs i al Fredelighed,
man holdt sine Drifter i Tømme;
de sorte små og det bajerske Øl
var ikke begyndt at strømme.
Og faldt der stundom for saftig en Skæmt —
man var jo i Aften plaserlig stemt —
så hilstes den blot med Fnisen,
ingen følte sig skræmt.

Thi her — blandt Karle, der prusted omkap,
og Piger, der morderlig svedte,
befandt man sig jo — det lugted man strax —
i Folkets hellige Midte.
Der stank uhyre. Af kistegæmt Tøj
af Sved og Petum optimums Røg.
En sådan Dunstkres forlanger
som Lyn en grovkornet Spøg.

Og lummert var det, mens Skumringen faldt,
og Stjærner begyndte at spille;
September Aftnen brød fredelig ind,
og Været var ganske stille.
Det luftede svagt, hvor Splitflaget hang
og slog sine Folder på Kroens Stang;
men Lygterne i Buskadset
blinked næppe engang.

Til Trods for Heden hang Danserne i,
de slæbte og sled som Heste;
Orkestret, et Korps på halvfemte Mand,
det gjorde også sit bedste.
Dér sad — Skål gamle! — tørstig og fed
for Fronten Glarmester Olsen og gned
Violens jamrende Strænge
i én Uendelighed.

Et Stykke fra — bag Kresen af dem,
der fulgte den brogede Scene
med Suppleanternes grådige Blik,
stod Sparre ganske alene.
Den åndsfraværende Måde, hvorpå
han lod de dansende komme og gå,
forrådte, hvor lidt hans Tanker
hæfted ved dét, han så.

Han havde for første Gang i sit Liv
betrådt et Balgulv og danset;
og gjort det grundig, som oftest indtil
Musiken forlængst var standset.
Hopsa! et Pluk i Pigernes Bundt!
Den første, den bedste Gulvet rundt,
så Karen, Maren og Mette
trued med at få ondt.

Men tærsked han nok så drabelig løs,
og føg de tilværs som Avner,
de daled atter i Klumper omkring
den tåvlige Københavner;
og var han ikke til sidst bleven træt,
så kunde de indfødte Dansere let
have fundet for godt at hævde
deres naturlige Ret.

Nu stod han og så sig gal på sig selv
og følte sig dum og skiden.
Hvorfor strøg Agnete ham før forbi
i Trængslen og så til Siden?
Hvad havde han gjort? Han vidste det ej.
Hans halvkvædne Bejlen? Umuligt. Nej!
Hun havde jo intet at frygte
nu, han rejste sin Vej.

Men først et Farvel. Han så sig omkring
med ivrig forskende Blikke . . .
Monstro hun fandtes i Haven endnu?
Nå rimeligt var det vel ikke.
Fru Blom, der gærne var Løjerne kvit,
forstod utvivlsomt at passe sit Snit
og føre sin Datter tilhuse,
inden det gik for vidt.

Han vilde dog prøve at vandre rundt
Estraden fra Ende til Ende.
Men Mørket faldt på, og Trængslen var tæt . . .
Da stop, dér sad hun jo henne!
Man tog hende ikke. Hun var for fin.
Så fornemme Frøkner var ikke for Svin.
At danse med hende var bare
at gøre sig selv til Grin.

Han gik mod Stedet. Hun kendte ham strax
    og rejste sig bleg og stille.
Men sagde intet — blot bød ham sin Hånd,
    som vidste hun, hvad han vilde.
Han tog den. Men slap. Den hundredefold
velsignede Hånd, hvor faldt den dog kold!
Forstår sig! Han var jo for hende
    blot en Havmand, en Trold.

»De rejser« — Stemmen dirrede — »Ja.«
    »Hvornår?« »Det beror på Vinden.
Måske imorgen, når Solen står op,
    måske dog endnu forinden.«
»Hvordan, De sejler?« »Så har jeg bestemt.«
Hun stirrede på ham. Det var vel Skæmt.
»Med hvad?« »Med Båden dernede,
    som Frøknen sagtens har glemt.«

»Den Båd, som . . . Er De da rigtig klog!
    Den falder jo fra hinanden.
Så skulde De heller beslutte strax
    at springe på Hodet i Stranden.«
»Såmænd! Det voldte vel liden Fortræd.«
»Men tager De da alene afsted?«
Han smilte bittert: »Véd Frøkenen
    nogen, der vil gå med?«

Hun rødmed. Han slog sine Øjne ned.
Og begge blev stående tavse.
Den skingrende Dansemusik faldt ind
og fyldte en hårdnakket Pavse.
Så hvisked hun endelig — Ordene faldt,
så snappende hastig, som om det gjaldt
at gribe omkring en Nælde:
»Lev vel da og Tak for alt!«

Han svarede ej. Men løfted sit Blik,
der flammed hende imøde.
Det var, som stod hun på gyngende Grund
og Tonerne stærkere løde.
Da greb han hende i Armen og lo:
»Agnete, I nægted mig eders Tro . . .
Den Havmand danser på Tilje —
thi fæste I nu eders Sko!

Giv Plads for Djævlen!« Han råbte så højt,
at Stemmen kløvede Larmen.
Man studsed og veg. Mens Maleren skred
forbi med Frøknen ved Armen.
»Af Gulvet med Jer, store og små!«
Og virkelig gik de fleste i Stå
og trak sig i tavs Forundring
tilbage for, hvad de så.

Dér dansed de ud. Hun flød på hans Arm,
bleg over Kinder og Pande.
Med lukkede Øjne. Et Barnelig,
der vugges af stærke Vande.
Hans Ansigt blussed; der flakked en Glans
i Blikket — det ligned en galen Mands . . .
Den skvulpende Rytme, han trådte,
minded om Bølgers Dans.

Mens Farten voxed, blev mindre den Kres,
hvori de vedblev at svinge —
det var, som en Malstrøm suged dem ind
i stærke, usynlige Ringe . . .
Da standsed Musiken. Han slap hende brat.
Hun tog ved hans Arm og vaklede mat
og mødig tilbage til Bænken,
hun nylig havde forladt.

Han blotted sit Hoved, bukkede dybt —
og borte var han, forsvunden.
Då vågned Folket, det menige Folk,
og Bladet blev taget fra Munden.
»Den fjolrede Maler, hvad gik der af ham?
Behandled han Bonden som Kvæg og Kram?
Ja lad ham komme, så skal vi
sagte få Fyren tam!«

Han kom dog ikke. Han blev, hvor han var.
    Hvad Folket tog som en Sejer.
Man sang Tedeum ved Kromandens Skænk
    og smurte sin Hals med en Bajer.
Orkestret fulgte en lignende Trang;
da derpå omsider Tonerne klang
så lifligt som før, gik Dansen
    atter sin vante Gang.

Agnete, hvem ingen ænsede, sad
    tilbage med blødende Hjærte . . .
Nu var det forbi! Det måtte så ske —
    men hvilken grænseløs Smerte!
For nej — hun var dog vel ingen Fantast? . . .
Hun tog sig om Hodet, knugende fast —
det arme, fortumlede Hoved,
    hvis Tanker uhjælpelig brast.

Hvad var dog dette? Nu havde hun valgt,
    og Valget var dyrt beseglet.
Hvor blev da Frugterne: Klarhed og Fred?
    Var Valget måske forfejlet?
Hun trode det ikke. Han måtte jo skys,
den Mand, hun elskede, skys og flys . . .
og dog — hun vred sine Hænder —
    å, hvor hun trængte til Lys?

Thi flys . . . hvorfor? Han tog hende ej
for Kirkens Alter til Ægte.
Han loved intet. Var det hendes Grund?
Det vilde hun purt benægte.
Hun trode ham ærlig til Sjælens Bund;
når havde hun vel fra den første Stund,
hun lærte ham rigtig at kende,
funden Svig i hans Mund?

Men Folk — det store, velsignede »man«,
der flænger i Næstens Rygte?
Den Dom, »man« fælded, foragted hun blot,
den kunde hun aldrig frygte.
Nej sværere var det, når Tanken kom
på en eller anden, hun brød sig om . . .
Hvor frygtelig vilde den ikke
lyde, Moderens Dom?

Og dog, denne Mand, han var hende alt,
han samled de dyreste Navne.
Beholdt hun blot ham, der gaves da ej,
så syntes hun, nogen at savne.
Undtagen En. Og se, her slap det ud,
her lå Motivet, der tvang til et Brud —
hun mente det ikke muligt
også at savne Gud.

Men dette Offer, der faldt hende tungt,
det nødtes han til at forlange;
thi dér han leved, var Gud ikke til,
bag Havets glitrende Spange.
Her måtte da vælges. Et af to:
Bekende Vorherre i Himlen sin Tro
eller også tilbunds at leve
og dø i Havmandens Bo.

Men stop! Var dette nu også et Valg,
på hvilket Ens Liv berode?
Thi Gud i Himlen — det lød dog så fjærnt . . .
Ja hvis man virkelig trode.
Det gjorde hun ikke. Og søgte hun blandt
sine gamle bekendte i Byen, fandt
hun ingen, hvem Kristentroen
var noget personlig sandt.

De søgte nok Kirken — Kvinderne da;
især på de årlige Fester,
og vidste, moderne i Sind og Skind,
at finde de strengeste Præster.
For, Gud — man følte sin Ryg så syg,
så fin de siecle slatten og myg,
og ønskede just at kvikkes
op med en Livfuld Stryg.

Man vendte så snurrende vel tilpas
    tilbage til Frokostbordet,
og loved Præsten, den herlige Præst,
    der mætted så mange ved Ordet.
Det skænked En formelig Appetit;
og skulde man siden på fin Visit,
kan hænde i Middagsselskab,
    sladred man dobbelt frit.

Og alt dette plumpt forløjede Pjank,
    der flovede hende for Næsen,
det havde hun valgt — ej Gud og hans Ord;
    i Sandhed, hun var ej kræsen!
Hun burde være det. Havde jo dér
i Uger levet et Menneske nær,
hvis Hjærte var lige så sanddru,
    som fri og åben hans Færd.

Hun skræmtes tilbage, ængsted sig for
    hans stormende Sandhedssøgen,
der flænged Tågen og blotted en Jord,
    en ny, kaotisk og nøgen.
Thi var den gamle end aldrig så slet,
dér kendte hun dog hver evige Plet;
den havde desuden, hvad Sparre
    kaldte for »Livets Ret«.

Men lade sig skræmme var altid dumt;
hun havde så meget at lære;
og heller end kævles, burde hun stræbt
at være, hvor han vilde være.
Hvad havde i Grunden Himmel og Jord,
den »Sandhed«, hvorom man stredes i Ord,
med deres Elskov at gøre?
Vitterlig ikke Spor.

Han rejste nu bort. Og om føje Tid
så vendte de også tilbage.
Hun samlede Sjalet . . . Hvordan, hvormed
dog fylde de gabende Dage?
Kun Tomheders Tomhed. Hun så sig pány
om Vintren midt i den tågede By
alene sammen med Moren
sidde ved Vindvet og sy.

Der taltes kun sjælden. Tilfældigt nyt,
det måtte udførligt fortælles.
De holdt af hinanden. Men Ulykken var,
de havde så lidt tilfælles.
Det pinte dem begge. De følte det som
en Lettelse, bare en fremmed kom
og bragte dem et eller andet
Emne at samles om.

Men dér, i Vinduet, var hendes Plads
ved Siden af Fuglen i Buret,
mens Timerne led, og Viserne skred
langsommeligt frem i Uret.
Dér skulde hun sidde i Skumringens Stund,
når Moderen nød sit vanlige Blund,
og drømme altid de samme
Drømme om Havsens Bund.

Skønt Drømme — å nej! De Syner, hvori
for sent man savnede Lykken,
de spired frem af et magtløst Begær,
der stjal En Marven fra Ryggen.
Ved Drømmens Hjærte, hvor dybt det end lå,
fornam man Forventningens Pulse slå —
men hun, hun havde jo netop
intet at vente på.

Hun manglede Fremtid. Lampen var slukt,
og ingen Olje i Kanden!
Den dårlige Jomfru, hvem Døren blev lukt,
fandt aldrig frem til en anden.
Tilovers i Verden. Den ensommes Kår.
Blot falme og bleges fra År til År —
en gammel Jomfru, der redte
Kammen fuld af sit Hår!

Hun fôr i Været. Nej tusindfold nej!
    Så heller de vildeste Veje.
Den Verden derude med Glød og Glans
    og Glæde — den måtte hun eje.
Hvor var han? Hun havde jo set ham gå . . .
På Stranden — ja rigtig — hvor Båden lå!
Han havde talt om at sejle . . .
    Blot hun nu kunde nå!

Hej op med Lågen! Hun ilede ud.
    Det blæste. Månen var oppe.
Men lå dog for laft. Den strejfede kun
    Plantagens højeste Toppe.
På Vejen lejrede Mørket sig tæt.
Hun ænsed det ej. Det faldt hende let
tiltrods for Mørket at holde
    Sporet i flyvende Sæt.

Hun nåde Hegnet. Tog Stenten med Storm,
    som var det en fjendtlig Skanse.
Skønt Hjærtet hamrede i hendes Bryst —
    hun voved ikke at standse.
Hun løb som i Dødsangst. Hvert spildt Minut,
det kunde blive for evig fortrudt;
thi kom hun forsent til Båden,
    havde hun Livet forbrudt.

Der var begsort under Plantagens Træer,
og Stien lå fuld af Rødder;
hun snublede stadig, hvor højt endog
hun løftede sine Fødder.
Den Snublen og Mørket — egenlig Frygt?
Å nej, så måtte man være forrykt . . .
Men ene om Aftnen i Skoven
færdedes ingen trygt.

Min Gud! Hvem dér? Fra Tykningen brød
en sælsom, syngende Stemme . . .
Hun skimted et Skær, hvor Stammerne stod
som Gitter, Tremme ved Tremme.
Der vandrede En i skinnende hvidt . . .
Han kom — helt hen — med lydløse Skridt,
og Stemmen kaldte: Agnete! —
stille, klagende, blidt.

I vanvittig Rædsel fløj hun af Sted,
hendes Skørter smælded for Vinden . . .
Hun tabte sin Hat — en hængende Gren
slog hende hårdt over Kinden.
De mylrende Stammer, hun strøg forbi,
de fulgte og fyldte den smalle Sti . . .
da endelig nåde hun Gærdet —
sprang — og stod i det fri.

Dér skinnede Månen på Strand og Hav
med Stråler, rolige, blanke.
Hun åndede op og sendte hans Båd
sin første fornuftige Tanke.
Den lå der. Hun kendte den. Tog ej fejl.
Han stod på Toften. Han satte nok Sejl.
Og under ham krængede Båden,
splintrende Havets Spejl.

Hun betænkte sig ikke. Først Skrænten — rutsj!
med Hånden om Rødder og Grene.
Så ned over Stranden, hvor Foden gled
blandt Havstokkens vaklende Stene.
Nu var hun ved Båden — svang sig ombord,
og Jørgen rejste sig, bred og stor . . .
Hvorpå hun fløj ham i Favnen
uden at sige et Ord.

En Tid lå hun hen med stønnende Mund,
mens Brystet gik som i Krampe.
Hvor havde hun lidt! Ved Dag og ved Nat.
I Ugers ensomme Kampe.
Og nu den sidste fortvivlede Dåd!
Hvad kosted det ej at nå denne Båd . . .?
Hun klamred sig hæftig til ham
og brast i en hulkende Gråd.

Han stod som en Klippe, med Foden stemt
forsvarlig mod Bunden af Båden,
og følte det fine Legem, han holdt
i Favnen, ruskes af Gråden . . .
Men ventede rolig — den Sorg var dømt —
til Tårernes Væld omsider var tømt,
så løfted han hendes Hoved,
betragtende hende ømt.

Hun lå i Skygge fra Brynene ned
til Kindernes dunede Rande;
men Måneglansen forsølved den tungt
tilbagekastede Pande.
De lukkede Øjenlåg sitred træt.
Hun ligned et Barn, der nylig har grædt,
et Barn, over hvilket omsider
Søvnen kræver sin Ret.

Han drejed sig halvt. Det rolige Lys
tog Linjernes sjælfulde Blidhed.
De fremstod som under en Mejsels Slag
mod Marmorets pletløse Hvidhed.
Hvor skøn, men livløs! En Statue kun.
Han stod og så — var fristet en Stund —
så bøjed han sig og kyssed
Statuens Øre og Mund.

Da slog hun langsomt Øjnene op . . .
    Øjne milde og trygge —
og nynnede sagte, som for sig selv,
    med Læber, der skjalv af Lykke:

»Han stopped hendes Øre —
    han stopped hendes Mund —
så førte han hende til Havsens Bund!«

Hå, hå, hå!
De Bølger i Havet, så gladelig de gå:
Hvad Tidende, vi bære, I lydde derpå!
Nu synker Solen over Kvælde,
nu have vi den Jomfru i Vælde.

Vi klappe hendes Side, vi minde hendes Mund,
vi drage hende nederlig til Havsens Bund,
dér aldrig skinner Sol eller Måne,
så såre vil hun kvide den Svane.

Da kommer han, den Havmand, rækkendes hjæm,
og Gnisterne, de drive af Bjærget frem:
»Så vist må stedes herinde
enten kristen Mand eller Kvinde!

Og er det en Kvinde, da vorde hun min Viv,
den langeste Nat jeg favner hendes Liv;
så sprange vil jeg rede de Bolstre,
så mange skal hun bære de Fostre.

Men skænker hun mig Sønner, ti hvad heller to,
ikke skal de tage ved kristen Mands Tro,
de skal fare under Bølgen den blide,
aldrig under Kirken bide.

Og lægges hun siden så hårdelig i Trå,
og beder hun at måtte til Landet gå,
åtte hun end hundred Tusend Live,
i alle dem hun skulde mig blive!«

Hå, hå, hå!
Det sige vi frå:
Nu synker Solen over Kvælde —
nu have vi den Jomfru i Vælde!

*   *   *

Men Kirken, hun sidder gammel og grå,
og lydder hun dér så tryggelig oppå.

Lad ringe de Bølger fra Havsens Bund —
mine Klokker, de have en breder Mund.

Lad vandre på Bunden med Foden tør —
min Væg, hun haver så dyb en Dør.

Lad bo og bygge i Havmandens Hus —
mine Tårne, de synker ret aldrig i Grus.

Lad færdes og hviles så fjærnt derude —
mit Lys, det skinner bag Kirkerude.

Og hildes ynkelig kristen Mands Barn,
hvor Havet udspænder sit Bølgegarn —

det længes for vist tilbage mod Kyst,
thi Bølgen, hun haver så koldt et Bryst;

det længes så såre mod Kirkegrund,
thi Bølgen, hun haver slet ingen Bund.

Og var end Garnet knyttet med Liste,
dets Masker måtte dog brydes og briste.

Thi han, som haver mig Grunden lagt,
han ejer i Verden den største Magt.

Og kalder han selver med Klokkens Mund
    Ding dang — ding dang —
det høres så vide på Havsens Bund
    Ding dang — ding dang!

Herre Gud løse vel vor Angest!

ANDEN BOG.

AGNETE.

Nye Egne.

Agnete fôr op af Søvne og strøg
    fra Øret de filtrede Lokker . . .
Ding dang! Nu drømte hun ikke. Ding dang.
    Nej dette var rigtige Klokker.
De kimede Storm, så Ruderne sang;
man kunde skælne, hvorledes de svang
sig frem i Luften med barske
    Toners truende Klang.

Min Gud, hvor var hun? I Sengen — men hvor?
    Og disse Klokker, der klirred?
Hun satte sig op, betagen af Angst,
    med åbne Øjne og stirred.
Forgæves. Mørket var gravagtig tæt.
Da hørte hun pludselig med et Sæt
ved Siden af sig en sovendes
    rolige Åndedræt.

Og husked så alt. Hun var jo hos ham,
den Mand, hun elsked og fulgte!
Hvis Vildmands-Hoved, for hende så kært,
nu Mørket misundelig dulgte.
Mon ej det var Dag? Det dumme Gardin!
Hun famled hen over Lagenets Lin,
fik fat på en af hans Hænder
og tog den varsomt i sin.

Så læned hun sig tilbage igen
på Puden med lukkede Øjne.
To Døgn allerede. Med hvilken Hast
var ikke Timerne fløjne!
Først Natten i Båden, hin Vidunderfærd
midt ude på Havet i Måneskær
alene med ham — på engang
Livet og Døden nær.

Hun havde, svøbt i hans store Kavaj,
med Hånden gæmt under Foret,
som ofte tilforn, når Farten var god,
haft Styrmandsposten ved Roret.
Han passed Sejlene, rebed, slog løs,
benytted vel også sin Lænsepøs,
men husked dog alt imellem
at spørge, om ej hun frøs.

Hvor god han dog var! Hun mindedes rørt
hans tynde, for korte Jakke —
en sommerlig Pjæs, med hvilken han selv
var nødt at tage til Takke.
Skønt Natten faldt kølig og Rejsen lang,
og skønt hun tiggede, trued og tvang —
den stygge genstridige Trods-Hans
knapped den ej engang.

Om Morgenen nåde de Helsingør
og mødte en friskende Brise.
På Sparres Forslag gik begge iland —
de trængte til noget at spise.
Men efter Måltidet plejed de Råd;
hun var så forkommen og han så våd,
at begge fandt det fornuftigst
at lade Båd være Båd.

Så var det i Toget. Hun sad forknyt
med lukkede Øjenlåge:
De drog til Staden. Dér vented en Kamp
mod Klafferens giftige Snoge.
Da gav han hende en stor Konvolut;
forundret åbned hun — Seglet var brudt —
og fandt — et Rejsestipendium!
Alle Sorger var slut.

Til Udlandet altså. Se Lande og Byr,
og blive der længe, længe!
Han trode ikke, hvor godt hun forstod
at holde til Råde med Penge!
Og tænk — hun klapped i Hænder og lo —
at skulle få Lov at leve i Ro
for fremmede Menneskers Påhæng
ganske alene to.

Nå, siden havde de sejlet og kørt
en frygtelig Mængde Mile.
Den næste Dags Aften nåde de Köln,
hvor Jørgen bestemte at hvile.
Fra Drosken sagde de Toget Farvel;
og mens de tavse slog Tiden ihjæl
med ensomme Tanker og Drømme,
rulled de til et Hotel.

De stod i Porten, der stråled af Gas;
Portieren krøb ud af sin Hule.
Hvad Herskabet ønsked? Et Værelse — vel
Han mønstred de fremmede Fugle.
Så kom der en Kellner, en blegfed Fyr;
både han og Portieren, det skallede Dyr,
de smilte så overbærende —
lugted de Æventyr?

I Kellnerens Fodspor vandred de op
    ad tæppebelagte Trapper.
Hun følte sig ret alvorlig beklemt,
    men vilde nu holde sig tapper.
De mødte Gæster. For hvert Skridt omtrent.
Og uvilkårlig betragted hun spændt
de mange fremmede Ansigter . . .
    sæt hun traf en bekendt!

De kom til en Dør. Med sanseløs Flid
    studered hun Numret på Pladen.
Så trådte de ind i et tofags Rum,
    hvis Vinduer vendte mod Gaden.
Den blege tændte, imens de stod hos;
den plumpe Sofa med Pletter og Smuds
bar det for Hotelmøbler egne
    Præg af herreløst Gods.

Men Kellneren gik. Og Døren smak i.
    Nu var de altså alene.
Hvad gjorde hun da? Sank om i en Stol
    og laved en gyselig Scene.
Hun var så nervøs. Og dertil så træt.
Men lige meget, hun skammed sig ret . . .
Du godeste Gud! Hun trode
    næsten, hun havde grædt.

Han skændte dog ej, men knælede ned
med begge Armene bredte
og spurgte hende stilfærdigt og mildt:
»Du elsker mig dog Agnete?«
Da så hun ham dybt i Øjnenes Glød,
mens Tårerne nu ustandselig flød:
»Ja, ja, jeg elsker dig Jørgen!
Elsker dig til min Død!«

»Tys, ingen Løfter!« Han rejste sig brat
og holdt hende Hånden for Munden.
»Du véd, jeg bryder mig aldrig en Døjt
om Elskov, der føler sig bunden.
Så længe du svarer mig uden Tvang,
beholder din Stemme den samme Klang,
den frie, stolte og trygge,
der fryded mig første Gang!«

Strax følte hun sig lidt ilde berørt.
Vel kendte hun Sparres Tanker.
Men delte dem ej. Hun trængte nu til
at kaste forsvarlig Anker.
Dog snart drev Skyerne over igen;
thi Sparre trak hende smilende hen
til Bordet, tog Fremmedbogen,
bladed og dypped sin Pen . . . .

Og skrev betænksomt med festlige Sving
   i — Vielsesprotokollen . . .
Det forestilled den grisede Bog,
   hvor slet den passed til Rollen.
Den åbned da huldt sin gæstmilde Favn,
der bar på så mangt et tilløjet Navn,
for »Kunstmaler Sparre med Frue,
   kommende fra København.«

Da Kellneren bragte dem Teen op,
   som hun dog knap kunde drikke,
gav Sparre ham Bogen. »Å nej«, hun bad,
   »lad ligge. Det haster jo ikke!«
»Hvorfor berøve Hotellet dets Skat?«
Monstro han aned, hvordan det var fat,
hvor lumsk hun tænkte at lægge
   den frem på Bordet i Nat?

Det hele var Vrøvl. Thi næred hun Tvivl,
   hvad skulde den Bog da nytte?
Og trode hun ham, behøved hun ej
   at søge udvortes Støtte.
Ved Gud! Han tog hende ej for et Rov,
den Mand, som lå dér ved Siden og sov.
Han elsked hende — hvad Vidnesbyrd
   havde hun mere behov?

Når blot hun dog kunde få ham at se!
    Fik Natten da aldrig Ende?
Ved Sengen var der sat Tændstikker frem —
    ifald hun prøved at tænde . . .?
Hun famled med Hånden på må og få,
og fandt til sin Glæde, hvor Æsken lå —
men kom så i Tanker om Psyche,
    smilte og lod den stå.

Ding dang! Det ringed, så Murene skjalv,
    og Møblerne hørtes knirke.
En Dommedags Klemten. Hvor kom den fra?
    Her måtte jo findes en Kirke.
Tilsidst blev Larmen Agnete for slem;
forsigtig listed hun Fødderne frem
og søgte Vindvet, hvis grønne
    Persienne hun trak på Klem.

Foran hende lå i Dæmringens grå
    dybt nede en Småstadsgade,
imellem hvis Huse der skød sig frem
    en gotisk Kirkefaçade.
Den stemte for Brystet. Den stod så klods
på Vindvet, den mægtige Stenkolos,
og pranged med Spirenes skøre
    tungede Kniplingsflos.

Det ringed til Messe. Der skinned Lys
bag Kirkens brogede Ruder . . .
Hvor barsk de råbte, de gamle og dog
i Grunden så milde Guder!
Men barsk eller mildt, så meget stod fast,
om også hvert Håb for Fremtiden brast —
indenfor Kirkens Mure
kom hun ej i en Hast.

Hun hentede Uret. Det viste syv.
Min Gud, allerede så silde!
Hm! Skulde hun klæde sig på i Fred,
var intet Minut at spilde.
Hun huskede nok, hvor gyselig flov
hun var igår Aftes; men Gudskelov —
hun kigged opmærksomt på ham —
nu lå han så rart og sov!

Hvor lydløs en Slummer! Han ånded knap,
forandrede ikke sit Leje;
den samme, når Søvnen tog ham i Favn,
som vågen på Dagens Veje.
Med ét blev hun angst: Hvad om han var død!
Så var hendes Lykke på Jord forød . . .
Hun lytted og rysted på Hodet —
Det havde vel ingen Nød.

Men da hun siden med Svampen i Haand
    lod Vandet fra Kummen bade
den ædeltskårne, lidt langstrakte Hals
    og Skuldrenes Elfenbensblade,
gled Tankerne om ad en anden Kant —
hun syntes, hun så ham blinke iblandt . . .
han spilled dog ikke Komedje,
    sov som ful Simulant?

Ja hvo kunde vide? Hvem når tilbunds
    i Verdens bedragerske Væsen?
Hvor ofte har ikke et lumpent Skin
    vel taget den bedste ved Næsen?
Hun stræbte med Flid at styrke sin Tro,
blev påklædt og gik — han hvilte i Ro;
men da hun kom udenfor Døren,
    syntes hun, nogen lo . . .

Om Eftermiddagen gik Sparre en Tur.
    Agnete sad hjæmme alene.
Det blæste og regned. Et travrigt Morads
    bedækkede Gadens Stene.
Hun tænkte på Moren. Hvor svært det blev,
hun måtte prøve at forme et Brev,
som kunde formilde den første
    Vrede. Agnete skrev:

»Min elskede Moder! Før delte du
og jeg både Sorrig og Gammen.
Som rimeligt var. Vi leved vort Liv
fra Morgen til Aften sammen.
Vi to alene. Om Fader, som faldt
i Krigsåret, er der mig kun fortalt;
og Søskende havde jeg ikke —
du var Moder og Fader — alt.

Nu er det forbi, mit Samliv med den,
der bar mig under sit Hjærte;
vi følges ej længer — og tro mig, Mor,
jeg véd og fatter din Smerte.
Som jeg har voldt dig. Jeg vilde det ej,
jeg vidste, hvor ensom du blev, å nej,
jeg vilde det ikke — jeg måtte,
måtte min egen Vej.

Du selv, kær Moder, har elsket engang
i Ungdommens brusende Dage;
nu vel, forinden du fælder din Dom,
så tænk dig rigtig tilbage!
Når spørger Elskoven dog, om man vil?
Man skal. Skal sætte sit Liv på Spil.
Skal springe . . . Man lukker da Øjnene
fast og lader stå til.

Du ryster på Hodet, forstår mig ej.
    Man hører vel Slægt og Venner!
Jeg tav for min Mor, og rømte en Nat
    ad Veje, som ingen kender.
Å tal ej derom! Du kan da forstå,
hvor tungt det er mig at tænke derpå;
men vilde du frivilligt have
    ladet din Datter gå?

Naturligvis nej! Og Tanken derom
    er nu min svareste Pine . . .
Lad Vejene skilles. De må vel så.
    Når blot dine Tanker var mine.
Men hvad du kalder Kærne, er mig kun Skal;
hvad jeg betragter som Kåring og Kald
af Skæbnen, giver du andre
    Navne: Fejltrin og Fald.

Min kæreste Mama! Husker du end,
    hvor stædig jeg var som lille?
Kom noget i Vejen — Trusler og Skænd
    gik altid håbløst tilspilde.
Du sad ved dit Sytøj, fortørnet og sur;
jeg gæmte mig bag det bornholmske Ur
og stod med Ryggen mod Stuen,
    stum og stiv som en Mur.

Så tog du til Orde — du var for god
    til længe at spille den slemme:
»Mon ikke Agnete er artig snart?«
    Jeg vogtede blot på din Stemme.
Og fandt jeg af Vrede den mindste Rest,
så kom dit Spørgsmål igen med Protest:
»Agnete er ikke artig!«
    »Godt! Du véd det vel bedst.«

Du spurgte påny, og atter en Gang —
    din Datter var sen at røre;
men langt om længe fik Stemmen den Klang,
    mit Hjærte ønsked at høre.
Da brast jeg i Gråd, var blød, fortrød,
og fôr på Hovedet ned i dit Skød:
»Å Mama! Nu er Agnete
    rigtig artig og sød!«

Sådan længes jeg efter at gøre igen,
    hvor sælsomt det end mon lyde;
thi hvad jeg har gjort, om godt eller galt,
    det kan jeg aldrig fortryde.
Gik alle Årenes Dage på Rad,
såmænd, jeg bar mig ligedan ad
hver eneste en, jeg leved —
    blot jeg vidste dig glad.

Og hvis du derfor bestandig har Rum
for en, der gærne vil gæmme
sit Hoved dybt i dit trofaste Skød,
så lad mig høre din Stemme.
Men mild og god. Jeg er lige så klog
som fordum på, hvad du fører for Sprog,
fornemmer jeg Vrede i Røsten,
bliver jeg i min Krog.

Til Vreden går over. Jeg véd, den gør —
din Kærlighed er mig Borgen.
Den slipper mig ej og allermindst nu,
den støttes af Savnet og Sorgen.
Min Synd« — Her kom der en Passus om Gud,
som dog i Renskriften atter gik ud . . .
Til Slut: »Din egen Agnete.
Med kærlige Hilsner og Bud.«

I de tyske Kejseres Kronings By,
for Tiden ved tre Ting mærkværdig:
Sin Dom, sin Zeitung, sit lugtende Vand,
blev snart de rejsende færdig.
Først med Avisen, hvis Verdensry
kun lidet berører deres Fødeby,
og så med Domen, hvis Nærhed
begge syntes at sky.

Dog hver på sin Vis. Kom Parret forbi
    dens udskårne Egetræsdøre,
gik Sparre videre uden et Blik —
    dér havde han intet at gøre.
Agnete, Stakkel, var ikke så blind,
hun følte sig hæftig dragen derind
og veg dog ud i en Bue,
    bleg og bange i Sind.

Af Nydelser stod da som sidste Rest
    tilbage de lugtende Vande.
Hvor mange de var, hvor kostbare med,
    det fik Agnete at sande.
I alle Slags Udsalg, store og små,
på Gader og Stræder lod hun sig flå
af Folk, der prakkede Fruen
    Eau de Cologne på.

I Førstningen tog hun Sagen naivt;
    hun hørte enhver forfægte,
hvordan den Vare, han bragte til Torvs,
    var den eneste virkelig ægte;
og trode dem alle, indtil hun fandt,
at med den 12—13de Variant
hvert Håb om at finde den rette
    Sort omsider forsvandt.

Så opgav de Köln og gjorde en Tur
langs Rhinen på flere Dage;
besøgte især de Borge og Byr,
Turisterne plejer at vrage.
Men Følgen var, at de ofte fik Lov
at trave på Bjærg og trættes i Skov;
dels fandtes der ingen Befordring,
dels var Prisen for grov.

Agnete var ej forknyt for at gå,
men alt i Verden med Måde!
Når Sparre først havde planlagt en Tur,
så kendte han ingen Nåde.
Hun følte sig dog så højtidsstemt,
at selv om Skoen tit trykkede slemt,
var efter en halv Dags Hvile
Møje og Træthed glemt.

En Morgen steg de fra Damperen op
igennem Rüdesheims Gader;
på Torvet i Byen stod Telt ved Telt
i lange, slingrende Rader.
Man havde holdt Krammarked Dagen før;
i Teltene røbed en åben Dør
et stundom noget forbløffende
Andendags Interiør.

Ved en af Boderne traf de en Fyr,
der lurvet og yderst forkommen
drev frysende rundt med Hænderne dybt
begravne i Buxelommen.
Han råbte dem an, da de gik forbi:
Om Herskabet ønsked et Fotografi,
sehr ähnlich und gleich zu haben —
Herskabet bad sig dog fri.

Bag Byen løfter Chauseen sig stejlt
mod Niederwalds mægtige Tinde,
hvor Tyskland har rejst sin Kamp i 70
et prunkende Æresminde.
Fra Brömserriddernes Borgruin
er Skråningen over den grønne Rhin
beplantet med Egnens ædle,
yppig voxende Vin.

De fulgte Vejen, hvis blændende Hegn
er Havernes hvide Mure.
Ved Portene kigged Agnete ind —
de Druer var ret så sure.
Det blæste køligt, men Været var smukt;
af Morgentågerne sløret og slukt
hang Høstsolen selv som en gylden,
fjærn og forbuden Frugt.

På Toppen mødte de Skarer af Mænd
    i Arbejdsbluse og Hue;
men Mindesmærket, ej fuldført endnu,
    gad Parret dog ikke beskue.
I Stedet lod de den dejlige Plet,
hvis Kæmpeudsigt, når Luften er let,
betager som ingen ved Rhinen,
    vederfares dens Ret.

Agnete greb fat i Sparre og lo —
    et Barns fornøjede Latter:
»Hør véd du min Ven! Jeg kunde få Lyst
    at gøre som Bjærgrisens Datter.
Hun listed sig ud, før Månen kom frem,
og slæbte kåd i sit Forklædes Gæm
som Legetøj Byr og Borge
    med sig i Bjærget hjæm.

Han svarede ikke, men smilte barsk
    og ligned en levende Gåde.
»Hvad grubler De på, højstærede Sfinx?«
    »På en simplere Flyttemåde.«
»Og hvilken? Undskyld jeg spørger så frit!«
»Man kunde vel bedre, men mindre blidt
besørge det hele af Vejen
    f. Ex. med Dynamit.«

»Det manglede blot! Jeg tænkte det nok.
    Bestandig Samfundsbefrier.«
»Ja spot nu ikke. Det drejer sig ej
    om tomme Fantasterier.
Heroppe på Tinden af Niederwald
har Verdensådslets bevarende Salt
fornylig gravet sig Gange —
    Kejserens Liv det gjaldt.«

»For Guds Skyld, råb dog ikke så højt!
    Her går Gensdarmer og støver —«
»Hvad rager det mig? Jeg hader den Tamp,
    den gamle, forhyklede Røver!
Han kom her en Morgen med Pomp og Pragt
at fejre den hellige Gründungs Akt —
i Grundstenens Leje, lidt dybere
    nede var Minen lagt.

Og hvilken Scene! Først Kejseren frem.
    Så hele hans glimrende Suite.
Hop Prinser og Marskaller, hop i Galop —
    de bonede Gulves Elite.
Kyradserne luer i Solens Glans,
Standarterne smækker med Silkesvans,
og Malmbasunerne brøler:
    Heil dir im Siegeskranz.

Men så går det løs. Man åbner en Lem
i Gulvet på Bandens Teater.
Og gennem Lemmen slår Flammerne op
med Brag som Ild fra et Krater.
Komedjen er endt. En Karnevalsspøg.
Olympens Guder, der kom på Besøg
hos Jordens uskønsomme Pøbel,
himled som Fnug i Røg.

Ideen var god. Udførelsen slet:
Aktørerne blev på Jorden;
Maskinmestren bar sig ad som et Fæ —
han glemte at trække i Snoren.
Og Enden blev en bedrøvelig Dag;
i Kampen for Friheds hellige Sag
er Folkenes største Minder,
Minder om Nederlag.«

Han tav. Hun også. Så gik de igen.
Agnete var bleven alvorlig.
Hvor gærne hun end gad dele hans Syn,
det lykkedes hende kun dårlig.
Hun skræmtes altid på nærmere Hold
af Sparres Passioner for Mord og Vold,
og »Individets Frigørelse«
lod hende ganske kold.

De vandred tilbage ad Bjærgets Skrænt
og nåde omsider Foden.
Dér lå en Have, et offentligt Sted,
med Lysthuse ud imod Floden.
De slog sig ned på den skønneste Plads;
nu kom en Slurk Vin dem herlig tilpas . . .
og Rüdesheimeren funkled
gylden i fodhøje Glas.

Omkring dem var tyst. Der hørtes et Pip
i Lysthusets gulnende Ranker,
et bævende Skvulp fra Floden, som gled,
en Strøm af vemodige Tanker.
Men ellers hang mellem Himmel og Jord
kun Sénhøstens Stumhed, en dyb, sonor,
der lægger sin festlige Patos
over de jævneste Ord.

Men Sparre stod op, skød Glassene frem
og fyldte dem begge til Randen.
Hans Øjne samled sig, Blikket blev synsk,
og Brynene rørte hinanden.
Med dirrende Hånd og efter en Stunds
Betænkning førte han Glasset til Munds:
»For Syndfloden, som skal komme!«
Og stak det så ud til Bunds.

Agnete sad uvis. På Syndfloden var
det hende umuligt at drikke.
Men Römeren stod der. Og lade den stå
det turde og vilde hun ikke.
Hun hæved da Glasset med kunstlet Ro:
»En Skål for Arken, der bærer os to
frem mod en Verden, hvor alle
Sjæle i Retfærd bo!«

Da Parret atter befandt sig i Köln,
besøgte de Postkontoret.
Agnete fik Brev. Med Moderens Hånd.
Man tog hende altså på Ordet.
Med skælvende Fingre hun Seglet brød
og staved sig både bleg og rød
igennem de snorrette Linjer,
få og korte — de lød:

»Dit Brev har jeg læst. Fortryder det fast.
Jeg kender dig ikke. Du raser.
Hvo lærte dig dog at pynte din Synd
med slige elendige Fraser?
Den Mand, med hvem du er løbet din Vej —
hvis ej din Skændsel har gjort dig for fejg,
så svar mig åbent og ærligt:
Ægter han dig eller ej?«

Hun læste på ny. Indtil hun forstod.
    Så stak hun Brevet i Lommen.
Betænkte sig. Tog det. Og rev det itu.
    Hvor frygteligt dette var kommen!
Men Klarhed bragte de sårende Ord.
Nu vidste hun, hvor hun i Verden fôr,
tilbage til Barndomshjæmmet
    førte der intet Spor.

En fremmed.

Man er gået ombord i Sorrentos Golf,
har kastet Soldi på Bunden,
set Drengene dykke, fiske dem op
og puge dem sammen i Munden;
man har i det yderste Øjeblik,
da Bissekræmmerne Løbepas fik,
erhvervet Konkyljer, Koraller
og Kurve — alt for en Slik.

Man står på Damperens smudsige Dæk,
hvorunder Maskinen snøfter,
betragter Kysten, der hæver sig brat
med dybe, løvgrønne Kløfter,
og øjner på Brinken, hvid som en Sky,
og høj som Himlen, den når med sit Ry,
blandt Pinjer og ægte Kastanjer
Tassos dejlige By.

Man ser den længe — en napolitansk
    Vapore forhaster sig ikke —
og hænger ved den i Skilsmissens Stund
    med stumt forelskede Blikke.
Da vender man sig omsider fra Land —
der stiger en Ø af det dybtblå Vand . . .
Hil Capri! Godnat Sorrento!
    Falsk er farende Mand.

Man nærmer sig Øen og lægger til
    ved Capris store Marine.
På Stranden ser man en Ungpigeflok
    fortøje Damperens Line.
Den gængse Type er ikke just fin;
dog fængsler dybt under Hovedets Lin
to blankbrune Øjne, hvis muntre
    Blik fortumler som Vin.

Man stiger tilværs ad en gruset Sti,
    der stødvis er hugget i Fjældet;
en friskmalet Helgen, som bages af Sol,
    står svedende foran Kapellet.
Til Siderne Mure. På Vejen Støv.
Man blændes, mattes og føler sig sløv;
kun sjælden skimter man Vinjens
    dunkelt kvægende Løv.

Man vender sig om. I Hælene går
de unge Piger fra Kysten.
Og hvilket Humør! De snakker og ler.
Selv har man forlængst tabt Lysten.
Man standser og ser dem skride forbi
med Vandkrukker, Ved og Fade, hvori
den brunlige Drue klukker,
ranke og fuglefri.

Man falder i Staver. Det svage Køn!
Her repræsenterer det Kraften.
Thi — klatre evindelig op og ned
ad Fjældet fra Morgen til Aften,
og dog, under ofte en Atlas-Vægt,
at kunne bevare et Smil så kækt,
et Lune så frisk — det kræver,
sandt for Dyden Respekt!

Man tager sig sammen og følger med.
Exemplet har man for Øje.
Omsider står man ved Vandringens Mål
og får nu Løn for sin Møje.
Thi hvilket Udsyn tillands og tilvands,
fra Golfen, der tindrer i Solens Glans,
til Appenninernes fjærne,
diset blånende Krans!

Og selve Capri. Hvis brunrøde Fjæld,
der tunges til skovfyldte Syrter,
bag nøgne Udsider fostrer et Krat
af blomstrende Kaktus og Myrter.
Den ejer et Navn, der aldrig vil dø:
Den er som fordum Sirenernes Ø —
en lokkende solblank Perle
midt i den vinblå Sø.

En Dag i Våren løb Damperen ind,
besat til Rælingens Gitter
med tyske Kunstnere, franske Rentier's
og lange tærnede Britter.
På Stranden skiltes Turistflokken ad;
gli Inglesi begav sig i Gåserad
til Kystens moderne Hoteller
for at få sig et Bad.

De andre Nationer fulgtes en Stund
i broderligt pêle-mêle.
Fra Højderne lokkede Capri By,
dér tyktes dem bedst at dvæle.
Rentier'erne slog sig dog snart til Ro;
de stormed Albergo Tibereo,
hvis Kok man ene sin svage
Mave burde betro.

Men Resten erindred det gamle Ord:
    Chi va piano, va sano . . .
For Capri-Rejsende: Tag den med Ro,
    så når du Hotel Pagano.
Er Udstyret dér ej fint eller flot,
og falder Rummet dig knebent og småt,
så har du Altanen og Haven . . .
    hvis da Været er godt.

Dér tørned de tyske Kunstnere ind,
    i Skaftestøvler til Maven,
med Fuldskæg og bølgende Polkahår
    i Tjavser på Frakkekraven.
Med en helbefaren Landsmand som Lods
beså de Hotellet og ødsled med Ros:
Salonen og Haven med Palmerne,
    alt var furchtbar famos.

Agnete og Sparre var også med,
    men holdt sig beskedent tilbage.
De tyske Kollegers støjende Færd
    var Sparre især til Plage.
Helst havde han listet sig bort igen
og søgt et andet Hospitium, men —
for Tiden vidste han ikke,
    hvor de skulde ty hen.

Og altså blev de. Fik anvist et Rum
med Vinduer ud imod Haven,
hvis grusede Gange til sent på Nat
gav Genlyd af Gæsternes Traven.
Men Værelset passed dem begge to,
og ellers var der jo yndigt at bo;
de fremmede Kunstnere lod dem
dertil ganske i Ro.

De havde travlt med at ture omkring
og gøre Jagt på Modeller;
om Aftnerne drøfted de Skolevrøvl
og stredes om Bagateller.
De leved kort deres hjæmlige Liv;
og Sparre, der ikke var særlig stiv
i Tysken, blanded sig aldrig
i sine Kollegers Kiv.

Dog slumped han til en eneste Gang
at få de Herrer i Tale:
En Morgen tidlig gik Bølgerne højt
i en af Hotellets Sale.
Man priste begejstret et Maleri —
i Kunstner-Jargonen: Et Kystparti
med Brænding fra Punta Tragara —
Sparre kom just forbi.

Han standsede. Stod et Sekund og så.
    Det lignede langtfra dårlig.
Men Malemåden og Farverne lod
    sig næppe tage alvorlig.
Man fanged hans Smil og spurgte en Mand,
en Maler, der røbed sin Uforstand,
hvad denne Marine mangled?
    Sparre svarede: Vand.

Tableau. Man så på hinanden og lo.
    De danske var sørgelig platte.
Den højt benådede tyske Kultur,
    forstod de aldrig at skatte.
Mærkværdigt! Havde Germaniens Hær,
ved Stormen på Dybbøl Skanser især,
ej hævdet dens overlegne
    Holdning med Ild og Sværd?

Men efter omtrent en Måneds Forløb
    besluttede Sparre at flytte;
bag Byen havde han fundet et Hus,
    de prægtig kunde benytte.
Pagano stod aldrig højt i hans Gunst;
han tålte ikke den blandede Dunst,
der skyldtes dels Tyskernes Piber,
    dels deres Vrøvlen om Kunst.

Agnete, hvis Tilstand krævede Ro,
var også ked af Hotellet.
Hun lagde ikke, forsikred hun ham,
den mindste Sorg i Farvellet.
Når Sparre om Morgenen greb sin Hat
og gik — hun var for besværet og mat
til længer at gøre ham Selskab —
sad hun ganske forladt.

De lejede altså det nævnte Hus,
en lille, beskeden Længe,
hvor Vinranken legede lystig Skjul
på Loggialægternes Stænge.
Lidt Bohave fandtes. Det kom tilpas.
Blandt andet en Jærnseng, på hvis Madras
en hel Capreser-Familje
plejed at finde Plads.

I denne Hytte, klosterlig gæmt
for Verdens larmende Ånde,
hvor aldrig en Genlyd bragte dem Bud
om fremmed Lyst eller Vånde,
hvor Lauren vugged sig sommerlig grøn,
hvor Pinjen sukked som Bølgen i Løn,
dér fødte Agnete sin Havmand
den førstefødte — en Søn.

Det tog i Lågen. Der nærmed sig Skridt
med mandlig Fasthed i Klangen.
Agnete keg ud mellem Loggiens Løv
og øjned en Herre i Gangen.
Han syntes i Tredverne, slank og høj,
så rejseklædt ud i lysegråt Tøj,
og meldte beskedent sin Nærhed
gennem forsætlig Støj.

Hun tog fra Brystet det diende Barn
og hægtede skyndsomt Kjolen.
Den fremmede kom og ytred på fransk
med Hovedet blottet i Solen:
»Tilgiv Madame, hvis jeg volder Besvær!
Men man har sagt mig, i Villaen her
skal findes en Æselsdriverske . . .
Rejser hun med enhver?«

»Den små Rafaëlla? Ja stakkels Tøs,
hun trænger til den Franc's Penge.
Nu skal jeg kalde. Så kommer hun strax.
Hvis Herren vil sidde sålænge!«
Hun lod ham ene med Barnet, der lå
og stirred op fra en Vugge af Strå
med Øjne — aldrig i Verden
havde han set så blå.

Da Agnete kort efter kom ind igen,
sad Gæsten på Hug ved Vuggen
og mored Barnet, der lo med en dyb
pudserlig fornøjet Klukken.
Den smitted de voxne, så frisk den klang . . .
Men Latter løser selskabelig Tvang —
og snart fik begge som gamle
Venner Munden på Gang.

Om Barnet. Dets Alder. Og sjældne Kløgt.
Kan hænde, Agnete pralte!
Kun tre Fjærdingår. Og tænk, det forstod
hvert evige Ord, hun talte.
Hun pludred for Drengen — vort Modersprog,
som aldrig gik under Bogstavens Åg,
det første, fælles, som ingen
lærte sig af en Bog.

Og dog, hvor kosmopolitisk det er,
det farves tidlig i Lyden.
Den fremmede studsed. Hun talte dansk!
Så traf han Landsmænd i Syden.
Men Husets Herre? Han malte idag.
Ja så. Man følte et eget Behag
ved atter engang at dvæle
under et hjæmlandsk Tag.

Han selv var Sprogmand og havde berejst
    Assyrien, Palæstina —
det halve Asien. Hans sidste Station
    var Egnen omkring Messina.
Hjæm nåde han næppe før næste Vår;
så havde han flakket i fire År
omkring for at samle og granske
    gamle Brokker og Skår.

Hvorledes Brokker? Ja al Slags Jux
    af fuldt pålidelig Ælde.
Man fik ad den Vej først rigtig Besked
    om Oldsemiternes Vælde.
Han skildrede livlig, hvordan han fandt
en Tavle, beskreven fra Kant til Kant,
hvis Tydning var ligeså kvalfuld
    som Udbyttet interessant.

Agnete, hvis Kundskab om Kileskrift
    på Forhånd var grumme liden,
fik hurtig ej blot fornøden Respekt
    for denne så fjærne Viden;
den fængslede hendes årvågne Sans,
der lagde sig ved en Videnskabsmands
Begejstring over dens mørke
    Felter en lokkende Glans.

Så kom Rafaëlla. Man sagde Farvel.
    Om Doktoren blev et Par Dage?
Han rejste imorgen. Besøgte han dem
    da ikke på Turen tilbage?
Med Glæde! Ifald han blot turde tro . . .
Om Aftenen traf han dem begge to;
men så forlangte hun også,
    han slog sig rigtig til Ro.

Agnete fik travlt. Hun optrådte her
    for første Gang som Værtinde.
Skønt Pigen var borte, forstod hun godt
    at klare sig ude og inde.
Og Sparre, der snødes for Middagsmad,
og hvem et Besøg ej gjorde just glad,
befandt sig omsider ganske
    som i en belejret Stad.

Den fremmede kom. Han sagde sit Navn.
    Man satte sig til at spise.
På Bordet pryded Foglietter med Vin
    et tarveligt Lertøjs Service.
Hvad Huset formåde — det Ord blev brugt —
var nystegt Fuglevildt, Kager og Frugt;
Symposiets glade Dæmon
    hæved Vingen til Flugt.

Værtinden bar hvidt. En fordringsløs Dragt.
I Halsen et gammeldags Smykke.
Hun skænked og bød, var snaksom og sød
og stråled af Ungdom og Lykke.
At huse en Gæst, og var det kun kort,
tog ikke blot Hjæmmets Ensomhed bort,
men skænked det hint legitime
Præg, hun savned så hårdt.

Det faldt dog Agnete besværligt nok
at holde Humøret oppe.
Adskillige Gange i Måltidets Løb
var Samtalen ved at stoppe.
Thi Mændene både spiste og drak;
men underligt nok, hvori det nu stak,
de syntes ikke at kunne
komme rigtig i Snak.

Det lod endogså, som frastødte de
instinktmæssig begge hinanden;
den fåmælte Vært sad muggen og tvær
og samlede Rynker i Panden.
Og Gæsten, som på sin første Visit
om Formiddagen var optrådt så frit,
han vogted nu overfor Sparre
nøje på hvert et Skridt.

Nå, Jørgen fandt sig med fremmede Folk
kun meget besværligt tilrette.
Men denne Doktor, hvad gik der af ham?
Det var umuligt at gætte.
Han ærgred hende. Hun syntes, der lå
et Forbehold blot i Måden, hvorpå
han lyttende lod sine smalle
Fingre mod Dugen slå.

Man talte om Capri. Emnet lå nær
og bragtes naturlig på Bane;
traktere det Sted, hvorpå man er Gæst,
var altid Turisters Vane.
Og Sparre, som efter diverse Glas
omsider følte sig bedre tilpas,
besang det herlige Ejland
med sin dybeste Bas.

Der var nu de tre gigantiske Skær,
de såkaldte Faraglioni . . .
Bi lidt, skal De se! Og Sparre tog frem
en Skitse på tyndt Mahogni.
Den fremmede lod opmærksomt en Stund
sit Øje dvæle i Brændingens Bund,
hvor Bølgen syded og skummed —
uden at åbne sin Mund.

En Mængde Udkast kom frem efterhånds.
    Nu var det Sparre, der talte.
De andre lytted. Han peged, beskrev,
    forklared, ja næsten malte.
Omsider blev det for mørkt til at se;
Agnete tændte og bragte dem Te;
hvorpå de tavse begav sig
    udenfor alle tre.

Dér skinnede Månen. Ej tåget bleg,
    tungsindig som Nordens Måne,
men festlig og klar, et svømmende Sølv,
    hvis Flammer glinse og blåne.
Cypresserne stod i den lune Kvæld
og strakte Hals under Strålernes Væld;
de buskede Pinjers Nåle
    glimted som blanke Skæl.

Det lille Selskab tog Plads på en Bænk
    og nød det pragtfulde Skue.
Kun Gæsten sad mørk. Og ytred tilsidst
    med Øjne, der syntes at true:
»De viste os nylig en Billedhær,
der skildrer den Ø, som er Dem så kær,
det Capri, hvis flunkende Fjælde
    blænder i Dagens Skær.

Der er dog et andet. Betragt engang
Cypressen fra Dødens Have,
de skinnende Flager af Månelys,
der ligger som Tavl på Grave —
ej sandt, man kan skimte et Capri bag,
som ingen vil ane ved højlys Dag,
det gamle Capreæ, der kaldtes
Kejserens Sarkofag?

Tibers. De har rejst. Formodenlig set
hans Buster. Der findes flere.
Blandt andre en fra hans Oldingeår —
hvor husker jeg ikke mere.
Men Busten selv med dens Blanding af fræk
Forstillelse, Brynde og sindssyg Skræk,
den ætser sig ind i Sjælens
Marv med blivende Træk.

De véd, jeg har været på Tur idag,
beundret Byen og Øen
og spejdet efter Ruiner omkring
på Højderne langsmed Søen.
Set Kejserens Villa. Besværligt Ridt,
Murbrokker, en obligat Eremit —
De kender det hele af Selvsyn,
har vel været dér tidt.

Men Arkæologen, hvis Håndværk er
at digte det sunkne og fjærne,
erhverver sig hurtig et Søndagsbarns
på Syner frugtbare Hjærne.
Hvor Villa-Salenes Gulvmosaik
besudles af Skarn fra en Æselskrik
og trampes af stinkende Geder,
stod Tiber for mit Blik.

Han kom fra Orcus. Med Øjet i Glød
og lystent Smil over Læben.
En rystende Olding, der stavred frem . . .
Jeg hørte Sandalernes Slæben.
Affældigt luded han over sin Stok;
der lå af røddunkle Roser en Flok
i blodig Fylde om Oldingens
hvide, salvede Lok.

Han vandred ud på den yderste Pynt,
hvor Klippen løfter sin Pande,
forbrændt og skallet, de tusinde Fod
over Havets frådende Vande.
Dér stod han længe og stirred omkring
med Blikket følgende Golfens Sving
fra Cap Minerva til Pæstum,
den romerske Verdens Ring.

Da nærmed sig Fodtrin. Skælvende fôr
han sammen og så tilbage.
Der kom en Yngling. Barhovedet, bleg,
med blåsort Skæg om sin Hage.
Og Kejseren svøbte sin magre Krop
i Purpurtogaen, retted sig op . . .
Så stod de Ansigt til Ansigt
sammen på Fjældets Top.

»Hvo er du Yngling? Hvad fører dig til
Capreæs fredlyste Kyster?«
»En Konge er jeg. Og Konger har set
min Stjærne tændes i Øster.
Af Åndens Drift til din Ørken jeg kom
at kræve Riget tilbage af Rom!
Fra Floden til Jordens Ende
rækker mit Herredom.«

Og Kejseren smilte. Det lystne Smil.
Så peged han ud fra Tinden.
Hans Bælte løstes og Togaen fløj,
en ildrød Vinge for Vinden.
»Se, se, hvor det stråler! Kom Søn, knæl ned
for mig, din Fyrste, knæl og tilbed,
så skænker jeg dig Alverdens
Riger og Herlighed!«

Den unge så ud. Og blegned. Men stod.
Og ikke blev Knæet bøjet.
Fuldt klar på sig selv og sit Fremtidskald
han stirred sin Frister i Øjet.
»For Gud skal man knæle. Hans Skypallads
har aldrig for fremmede Guder Plads.
Hans er Riget, Magten og Æren —
Apage Satanas!«

Se dette var Synet. Det Syn, jeg så
i Kejser-Villaens Sale.
Og var jeg Kunstner, jeg prøved forvist,
om ikke det lod sig male.
Som Text skulde ridses på Rammens Kant:
»Hvad gavned det, om et Menneske vandt
den ganske Verden et cetera . . .«.
Ord, De kender, ej sandt?«

Han så på Agnete. Hvad mente han?
Var dette måske en Snare?
Hun sænkede Øjet, blev rød og bleg,
formåde ikke at svare.
Han flytted dog hurtig igen sit Blik,
og uden at vente en Svar-Replik
tog han med mange Taksigelser
høflig Afsked og gik.

Agnete og Sparre trak sig i tavs
Forstemning tilbage fra Haven;
hun gik bodfærdig og ryddede op,
han bare sad og var gnaven.
Men skændte ikke. Hun skrifted vel bedst
sin Dumhed i Løndom foruden Præst,
og bød dog knap for det første
atter en fremmed til Gæst.

En Morgen i Høst belejred en Båd
den blå, navnkundige Grotte.
Men Havet gik højt og syntes ethvert
Erobrings Forsøg at spotte.
På Bådbunden havde Agnete strakt
sig plat med Drengen. Forude på Vagt
stod Sparre og stived med begge
Hænder mod Grottens Tragt.

En Bølgesænkning — og Båden slap ind.
De lå under Fjældkløftens Bue.
Hvor Luften drev som en blånende Røg
af Vandets sælsomme Lue.
På Loft, over Vægge, ad hver en Kant
i Ormevridninger Blinkene randt,
en sitrende Skylle af farvet
Lys som kom og forsvandt.

De rode midt ud i Grottens Bassin,
hvis rolige, dybtblå Vande
i Bådsporets vigende Fure stod
med skarpe, glasklare Rande.
Når Åren dukked af Bølgernes Bad,
hang der en drivende Perlerad
af blanke metalliske Dråber
over dens Sølverblad.

Da stopped han op. Afførte sig selv
og Drengen Tøjet i Stavnen.
Besteg så Bådpyntens vaklende Brædt
og sprang med Barnet i Favnen.
Forsvundne var begge. Tyst, uden Spræl.
Fra Dybet risled et syngende Væld
af Bobler, der brast under Grottens
Hvælv med småbitte Smæld.

To lange Sekunder. Agnete sad
med bævende Hjærte og stirred . . .
Almægtige Gud! Hvor blev de dog af?
Hun var nervøs, så hun dirred.
Da endelig. Gennem det klare Vand
kom begge til Syne, Barn og Mand,
de nærmed sig Båden, og Sparre
klynged sig til dens Rand.

Agnete strakte da Armene ud,
    tog Drengen og så ham i Øjet,
det sære, flammende Øje, hans Fars . . .
    Han lo og var nok så fornøjet.
Men Navnet? Thi dette var Dåbens Stund.
Højtidelig oplod Sparre sin Mund:
»Hans Navn er Hafbur, thi båren
    er han fra Havsens Bund.«

Havsens Bund.

Han drev over Gulvet. »Giv op åhøj!
Sej Manne, så letter vi Anker.
På Skuden er Plads, for hvem der har Lyst
at røre de dovne Skanker.
Thi Jens har en Brig og Søren en Bark;
men Jørgen er Skipper på Noæ Ark,
hvor Oxer og Asner går gratis,
Folk betaler en Mark.«

Det var Karnevals Aften.   ganske By
var trommet op af sin Dvale.
De arme Kunstnere havde pàny
»forvandlet« Kasinos Sale.
Teaterloftet, hvor Staben tog fat,
var flere Uger før Festen besat
af henved en Snes Personer
både ved Dag og Nat.

Da Karnevalsscenen var »Havsens Bund«,
fik Sparre som Mand af Faget,
fra først af uden at ønske det selv,
den fornemste Stemme i Laget.
Dog så tog han fat. Var med overalt,
gav Råd, besnakked og brugte Gevalt,
til Pergolaen og Salene
formelig lugted af Salt.

Men Følgen blev, at Agnete og han
var selvskrevne Gæster ved Festen.
Og nu, han gik dér i Karnevalsdragt,
nu glædede han sig næsten.
Han fôr som Skipper. Det passed ham godt.
Og skulde jo se det Vidunderslot,
for hvilket han selv var Mester,
af Agnete betrådt.

Han drev [illegible] Gulvet. »Giv op åhøj!
Sej Manne så hiver vi Linen!«
Med engang tav han og så på sit Ur —
hun holdt ham længe i Pinen!
Det var ham vigtigt at få hendes Dom;
men dersom man ikke i Tide kom,
forhindredes man af Trængslen
fra rigtig at se sig om.

Hun forberedte nok mægtige Ting.
Men hvilke, vidste han ikke.
Omhyggelig havde hun skjult sin Dragt
for alle nyfigne Blikke.
Det havde dog næppe voldt stort Besvær
at holde ham fra at komme for nær;
i Travlheden kunde han dårligt
agte på hendes Færd.

Mon Vognen var der? Han kiggede ud.
Jo vel. Den vented dernede.
Det lange Ophold i Ensomhed her
begyndte i Grunden at kede.
Man satte til af sit gode Humør . . .
Men hvad om han banked på hendes Dør?
Hun vilde dog næppe derfor
vise sig meget før.

For ikke at ærgre sig altfor sort,
imens han vented på Fruen,
begav han sig ud på Expedition,
og havned i Dagligstuen.
Den lå i Mørke. Men Ilden var holdt.
Det buldred lystig bag Ovndørens Bolt,
og Varmen indbød til Hvile —
Atelieret var koldt.

Han satte sig. Kastede Benet op
og krummede Hånden om Vristen.
Hans stirrende Blik hang tankeløst fast
ved Gløderne indenfor Risten.
De smuldred og sluktes. Så hist, så her.
Han spidded Skorpen med Ragerens Spær,
til Stuen og alle dens Møbler
stod i et gyldent Skær.

Et hyggeligt Rum. Møbleret for tæt.
Det stoppede næsten Været.
Især om Aftnen. Og når der kom Folk.
Men nu fordybede Skæret.
Det skabte Kroge med Skumrings Idyl;
i Pladsmanglen var han tildels selv Skyld,
han købte så mange antike
Sager, der kun var Fyld.

Det blev ham for hedt. Han rejste sig op
og lyttede . . . Kom der nogen?
Da strejfed hans Blik en underlig Bylt
dybt inde i Sofakrogen.
Men hvad! Hans Mine blev pludselig streng.
Der lå så min Sandten den arme Dreng!
Og ingen i Huset sørged
for at få ham i Seng.

Han sov på Siden med Hovedet op
mod en af de stoppede Pøller;
i Strømme over det mørke Betræk
flød lange, guldgule Krøller.
Det syntes et noget uroligt Blund,
han åndede kort med halvåben Mund;
men den Slags Søvn på en Sofa
var da heller ej sund.

Han skulde i Seng. Og med varsom Hånd
for ikke at få ham vækket
begyndte Sparre at klæde ham af —
da vågned Barnet forskrækket.
Og stak i at græde. Den lille Nar
blev sagtens bange for Dragten, han bar . . .
»Hvad er der i Vejen med Burre?
Kender du ikke Far?«

Men Tårerne trilled. Det nytted ej
at tale Fornuft til Drengen.
Da han var afklædt, bar Sparre ham bort
og fik ham puttet i Sengen.
»Se så, du Skrålhals! Ja sov du nu blot!«
Men Barnet, der før kun klynked så småt,
begyndte nu hæftig at hulke . . .
»Har du det ikke godt?«

»Nej Burre er dårlig.« »Hvor gør det ondt?«
»Dér, dér!« Han tog sig til Nakken.
»Lidt Hovedpine! Det sover man bort.
Nu holder vi op med Snakken!«
Han vendte sig om. Det var dog måske
fornuftigst at lade en Pige se
en Gang til Drengen. Da lød det:
»Far, du glemmer at bé!«

Hvad! Hørte han ret! Det var, som en Kniv
blev boret igennem hans Hjærte . . .
»Hvem beder med Hafbur?« »Det véd du godt.«
»Vist ikke!« »Det gør jo Berte!«
Nå Barnepigen. Nu klared hans Træk.
Han tænkte sig strax i den første Skræk,
at mulig Agnete . . . Pigen
jog han imorgen væk.

Han knæled på ny ved Hafburs Seng
og leged fortrolig med Strimlen
i Barnets Natdragt: »Hvem bér du så til?«
»Til Faderen oppe i Himlen.«
»Men har du da set ham?« »Set?« »Ja ja!«
»Hvis ikke — hvor kender du ham da fra?
Du var dog vel ikke i Himlen?«
»Far, men Englene da?«

Hvad, Englene med! Det manglede blot.
  Hans Opdragelse blev nok Kludder.
De dumme Tøse, der propped hans Barn
  med dette fordømte Sludder!
Han kendte det Ukrudt. Hvor fromt det lod,
det måtte luges i Tide med Rod . . .
Og Sparre gjorde Forsøget
  strax på stående Fod.

»Hør Hafbur! Tror du, Far taler sandt?«
  Han lavede store Øjne . . .
»Nu vel! De Historier om Englebørn
  er Fabler, forstår du — Løgne.
En Fader i Himlen gives der ej —«
Han smilte: »Burre får nøjes med mig!
Nå kys mig! Godnat.« Han slukked
  Lyset og gik sin Vej.

Da Sparre på ny, alvorlig forstemt,
  betrådte sin Dagligstue,
fortryllede brat hans undrende Blik
  et sælsomt Æventyr-Skue!
Thi midt på Tæppet i Ovnildens Glans
bevæged en Havfru med Krans og Svans
sig smidig og slank som en Bølge
  rundt i vuggende Dans.

Som naglet til Tærsklen han målløs stod
med Øjne, blændede, varme.
Agnete brød af, kom dansende hid
og åbned de hvide Arme.
Da løstes han Tunge: »Du Havfru min!«
Hun fløj ham i Favnen og skreg: »Ja din!
I Aften danser den Havfru
med Allerkæresten sin!«

Men knap et Sekund. Så rev hun sig løs
og flygted til Stuens Kroge.
Han famled efter. Forvilded sig dybt
i Hårets solspundne Tåge.
Og atter lå hun forpustet og varm
med blanke Øjne og bølgende Barm,
en gækkende Okeanide,
fast i Havmandens Arm.

»Kom så!« Han smilte: »Lad høre, hvorhen?«
»Først danser vi ud i Stranden —«
Et Kast med Nakken. Som Floksilke føg
det mægtige Hår fra Panden.
»Dér vælter sig Bølgen med taktfast Brum;
vi triner den glat, vi valser den krum,
vi svøber os ind i dens fine,
hvide Svaneduns Skum.

Så danser vi gennem den store Stad,
hvor Godtfolk snorker fra Trynen.
De vågner rystende, korser sig dybt
og putter sig langt under Dynen.
Hop udenfor Byen! På Mark, i Lund
og bort over gyngende Mosegrund
går Dansen vide om Verdens
glade, dejlige Rund.

Omsider står vi ved Himmerigs Port.
St. Peter, han vil os skræmme.
Vi kysser på Fingren og valser ind
og træffer slet ingen hjæmme.
Den rare gamle Vorherre er død,
og Englene fløjne — de Skrog led Nød,
så spredte de Vingen mod Sagnets
evige Morgenrød . . .

Men hvad er nu det? En glemt Paraply
på disse serafiske Egne!
Vorherres? Lad se. Den bærer et Navn!
I Håndtaget står: H. Heine.
Den Skælm! Her gjorde han også Fortræd!
Vi tager den som Relikvie med . . .
Men glem ikke Hatten, din egen
Hat — nu skal vi afsted!«

Og Sparre, han lo. Men Latteren veg.
Der lejred sig Skyer på Panden.
»Din Karnevalsvise og Dragten, du bær,
de passer godt til hinanden.
Men syng den for Hafbur! Du véd, han vil
så gærne fornøjes med Sang og Spil —
og gøre Bekendtskab med Texten
trænger han mægtig til.«

De bode i Hjæmmet. Hvor fire År
omsider var lagt tilbage.
Et Tidsrum, hvori der skænkedes dem
adskillige Solskinsdage.
Med Udkommet havde det ingen Nød;
en Mængde gode Bestillinger flød
og skaffed tilhuse mere
end det daglige Brød.

Thi just for Tiden florered den Kunst,
der havde søgt nye Veje;
Halvfjærsernes Korps af Gennembrudsmænd
var kommen i Borgeleje.
De gamle fortrak. Man glemte dem snart.
Og fandtes der endnu en Mindrepart,
som trofast vedblev at male,
havde det ingen Art.

Vemodigt måske. Men en Skæbne-Lov,
hvorunder Slægterne samles.
Thi gives der nogen så håbløs Sag,
som den, man kalder de gamles?
Den kan ikke vindes. Den står for slet.
De gamle dør bort fra Pen og Palet,
men Ungdommen lever og — Venner!
den, der lever, får Ret.

Mens Kampen stod på, var Sparre iblandt
de unge den vredeste Kæmpe.
Det lå engang ikke i hans Natur
at fare med List eller Læmpe.
Han havde desuden som selfmade man
på Akademiet aldrig en Ven,
og slog de til ham deroppe,
slog han bare igen.

For Resten var han som altid Frondør
og fulgte sin egen Bane;
der fandtes ingen Begejstring hos ham
for Naturalismens Fane.
Han gik vel nok med Naturen i Lag;
det nøgterne var dog ikke hans Fag,
hans Pensel røbed et eget
fremmed fantastisk Drag.

Da derfor Sejren omsider var vis,
    og Ungdommen ene om Buddet,
kom Jørgen Sparre, hvis Særstilling gav
    ham Chancer, hurtig i Skuddet.
Nu kunde han vove de vildeste Spræt,
Beundrerne flokked sig tykt og tæt;
de illustrerede Blade
    sloges om hans Portræt.

Det tog han alt med en knusende Ro,
    som intet formåde at rykke.
Han malede flittigt og solgte dyrt,
    bestemt på at bruge sin Lykke.
Proletarens medfødte Pengebegær
lod stundom endog hans praktiske Færd
som Sælger stå i et langtfra
    just flatterende Skær.

Den Avtoritet, han nød overalt,
    beredte ham også en Snare;
hver Fodsbred Lærred, han skænked sit Navn,
    blev strax en sælgelig Vare.
Der kom Perioder på bedste Beskub,
hvor Sparre begik det argeste Skrub,
men stedse faldt han i Anger —
    og knalded så Rub og Stub.

Forøvrigt kostede Huset en Del,
    Agnete holdt ikke på Penge;
hvor store Summer hun fik i sin Hånd,
    de vared aldrig ret længe.
Der var vel intet, som ødsledes bort,
men alt skulde være af første Sort,
og spares måtte der ikke —
    altså kom hun tilkort.

Og gæstfri var hun af Temperament
    med fine og flotte Vaner.
Det morede hende til daglig Brug
    at kræse for Gæsternes Ganer.
Der sad da også som oftest en stor
Forsamling omkring hendes Aftensbord;
Journalister, Forfattere, Kunstnere
    hented sig her et Fôr.

De fleste af disse berømte Mænd
    var løse og ledige Fyre.
Af typisk Model: Kvindagtig og spæd,
    med udkæmmet Pandefrisure.
De lod erfarne, skønt unge af År;
den lyriske Tro på »Ungdommens Vår«,
den svæved hos dem, ja næsten
    bogstavelig talt i et Hår.

Moderne, det var de. I Sind og Skind.
    I Meninger. Også i Sæder.
De levede stærkt. Ej ensomt. Og sås
    på yderst profane Steder.
Det tog deres Tid og gjorde dem rå;
men avlede navnlig en egen grå
blaseret Skepsis i Måden
    at tænke og føle på.

Der spurgtes dog ikke i Sparres Hus
    om Gæsternes udenoms Færden.
Et gyldent Fristed. Man følte sig her
    aldeles som udenfor Verden.
Her kunde man midt i en hyklersk By
berette Skandaler, befæste sit Ry
blandt Brødre — og alt i en Tone,
    der ikke var netop bly.

Af Førstningen havde vel Huset haft
    en såre elastisk Ramme;
»Spartanerne« danned dog snart en fast,
    berømt, let kendelig Stamme.
Den stod mod fremmede stiv som en Mur;
og kom der »en ny« med anden Frisur
end den, der var avtoriseret,
    fik han ynkelig Fur.

Og Sjælen i Kresen? Man gætted fejl,
ifald man tænkte på Sparre.
Han ønskede helst at stænge sin Dør
for disse mondæne Narre.
Men gjorde det ikke. Thi hvem, der kom,
hvem ikke, det måtte Agnete om.
Han nøjedes med i Stilhed
at fælde en knusende Dom.

Han haded det Pjank. Den lapsede Spot.
Det fade, frivole Væsen.
Forbandede denne Parfume-Stank,
hvis Patchouli rev ham i Næsen.
Og mente bagved den franske Essens
at lugte en Mangel på Konsekvens,
en Løshed i Overbevisning,
der var ham en Pestillens.

Hvad vilde de Fyre? Hvad stred de for?
Hvor satte de Manddoms Målet?
De grinte ad alt. Gik udenom alt.
Blaserede overfor »Skrålet«.
Men Firsernes Slægt var lunken og led.
Når Sparre var rigtig for Alvor vred,
blev hele Decenniets Ungdom
drabelig slagtet ned.

Det faldt ham dog ikke til daglig let
at holde sig dem fra Livet;
de fælles Meninger, deres og hans,
forstyrred ham Perspektivet.
Thi skønt han ikke med Urette fandt
dem stående fjærnt på en anden Kant,
der var uheldigvis disse
Meninger, som forbandt.

Når Huset var fuldt, og Gæsternes Sprog
forvoldte hans Øren Svie —
hvor stærkt han fristedes til at slå løs,
han valgte i Reglen at tie.
For talte han, tabte hans Ord i Vægt;
de sagde det samme, men blot så frækt,
og viste ham uden at blinke
ellers den største Respekt.

Han spurgte sig selv, om denne Respekt
nu også var ment oprigtig.
I hvert Fald tildels. Man kendte sin Vært.
Han måtte behandles forsigtig.
En ren Bersærk, når man gjorde ham slem;
man havde, skønt aldrig just i hans Hjæm,
erfaret, hvor barsk og voldsomt
Manden kunde gå frem.

Men sad man i Fred og nød sin Absint
på Hjørne-Kafeens Flise,
blev Sparre af hele den faste Stok
betragtet som lovlig Prise.
Som Kunstner betydelig, lød det i Kor;
for Oppositionen en Matador;
men åndsfri eller blot dannet —
Gud hjælpe os — ikke Spor!

Dog syntes man ikke om Værten selv,
man mored sig dér i Huset;
thi Fruen forstod den lystige Kunst
at gøre En Hovedet kruset.
Og øved den frit. Tog Formen i Agt,
men viste sig ellers kun lidt forsagt;
hun havde da også det hele
Broderskab i sin Magt.

Forførerisk var hun. Drilsk og koket.
Behændig og snild som en Slange.
Kammerat med dem alle. Fortrolig og øm,
men ganske umulig at fange.
Man havde forsøgt. Men altid fortrudt.
Hvad havde man for sin Møje til Slut?
Hun tog Ens hede Erklæringer
blot som skyldig Tribut.

Hvor håbløs den var, Forelskelsen sled
de dybt forstokkede Hjærter;
mens hver paa sin Vis bestræbte sig for
at lindre de værste Smerter.
En Yngling på Jagt-Erotikkens Gebet
så velbevandret som Bandens Poet,
gik hulkindet om og skrev Ligvers —
en fin de siecle Asket.

Hvorfra den Knibskhed, den ildfaste Dyd,
der frygtløst trodsede Branden?
Var Fruen en Istap? Hykled hun blot?
Eller elsked hun virkelig Manden?
Umuligt. Den Bjørn. Med hans Brask og Brag.
Skønt — hvem forstod sig på Kvindernes Smag?
Måske var det netop hans Plumphed,
der vandt ham Fruens Behag.

Der fandtes dog Folk, og kyndige Folk,
der vraged den sidste Gætning.
Man havde hos Fruen bemærket Tegn,
som peged i modsat Retning.
Thi hun, hvis Humør sædvanlig var let,
hun syntes til Tider nedstemt og træt;
man påstod endog at have
set hende ganske forgrædt.

Og så hendes Luner. De tyded ej
    på grundmuret Ægteskabslykke.
Hvor harmløs hun lod, hvor munter og glad,
    de følte sig aldrig trygge.
Der lured en Hån om den skønnes Mund,
som pludselig uden fornuftig Grund
brød løs mod den første, den bedste,
    bidsk, forræderisk, ond.

Så havde man hørt — af Per eller Povl —
    hvad stadig i Hjærnerne spøgte,
at Parret ikke var ordentlig gift —
    der gik i det mindste det Rygte.
Pourquoi non? Hun var jo så extravagant.
Men selv om det ingen Bekræftelse fandt,
det gjorde Problemet Fru Sparre
    dobbelt interessant.

Thi glimred de ikke som Ægtefolk
    i Guds eller Kejserens Rulle,
begreb man s'gu ej, hvad Årsagen var
    til Fruens erotiske Kulde.
På engang at holde sit Forhold frit
og dydelig vogte på hvert et Skridt,
det var i Sandhed at drive
    Spøgen en Smule for vidt.

Hvordan det nu var — hin Mistanke lå
    og lurede rundt i Stuen.
Selvfølgelig satte den også Spor
    i Tonen overfor Fruen.
Og Sparre forbitredes mangen Stund.
Men tav dog til alt. Det havde sin Grund.
Hans Frisind og ægte Noblesse
    lukked taktfuldt hans Mund.

En Gang han var vred, forløb han sig dog
    og bragte Sagen på Bane.
Nu gik det for vidt! Var det en Manér?
    Hun tede sig som en Flane.
Det var hendes Pligt at tage mod Råd
og vise sig mindre koket og kåd . .
Agnete stirred forundret
    på ham og brast i Gråd.

Han tog hendes Hånd: »Forstå mig nu ret!
    En Middelvej, véd du, er gylden.
Desuden — min Mening er langtfra den,
    at du alene har Skylden.
De Gæster, du hædrer, dem hader jeg!
De tilgriser Stuerne, tro du mig!
Og egenlig er de da intet
    passende Selskab for dig.«

Hun løftede Øjnene. Blødt og hårdt
i Blikket lå underlig blandet:
»Ej passende Selskab? Nu spøger du.
Kan jeg da vente et andet?
Mine gamle Venner, med dem har jeg brudt —«
»Hvad du formodenlig« — indskød han mut,
idet han trak Hånden tilbage —
»År og Dag har fortrudt.«

»Men Jørgen dog! Nu gør du mig vred.
Jeg skulde fortryde min Lykke.
Du kender mig slet. Min Kærligheds-Tro
kan intet i Verden rykke.
Men når man engang har vovet et Brud
med Samfundsmoralen og Kirkens Gud,
så gør man bedst i at tage
Skridtet mandelig ud.«

»Hm mandelig! Ret et træffende Ord.
Især når man mindes den Race
af Mennesker, som — nej hør nu min Ven!
Det dér er bare en Frase.«
»Hvorfor skal jeg plages idag med Skænd?«
»Så skaf os af med det daglige Rend
af disse friserede Folk, som —«
»Som hvad?« »Som ikke er Mænd.«

»For Fremtiden får du indbyde selv.
Du kender vel andre, som duer.
Men ingen Ægtemænd, hører du det!
Jeg omgås ikke med Fruer.«
Se, se! Hvor bebrejdende dette klang.
Han trak sig tilbage. Benytte Tvang?
Å nej. Så hellere lade
Tingene gå deres Gang.

I Dødens Porte.

Kareten standsed. Og Sparre steg ud,
ilfærdig, med Hatten i Nakken.
»Agnete, kom så!« Det blæste og frøs.
Han skudred kuldskært i Frakken.
Fra Dørtrinet svang sig en Silkefod —
den trippende Maler tog rask imod,
og Vognen forsvandt i Morgen-
Tågens grumsede Flod.

De steg opad Trappen. Han klar og kold.
Agnete med blussende Kinder.
Hun svælged endnu som efter en Rus,
i Nattens fantastiske Minder.
De stærke Parfumer, Musikkens Lyd
og Karnevalsdragternes brogede Pryd
betog hendes Sanser og fyldte
Sjælen med svimmel Fryd.

Stilfærdig lukkede Parret sig ind
og søgte til Dagligstuen;
i Gaskronen brændte et ensomt Blus
med sagte, syngende Luen.
Han vilde slukke. »Å, vist ikke — vent!
Hvor er der Fyrstikker? Lad os få tændt!«
Hun åbned til Barnekamret —
»Festen er ikke endt.«

Der stod en Lampe med mælkehvidt Glas
og brændte inde hos Drengen.
Men hvad var dette? Hun standsedes af
en Stønnen henne fra Sengen . . .
Agnete fôr did, rev Skærmbrædtet væk,
dér lå han — man tænke sig hendes Skræk!
med feberglinsende Øjne
og stygt fordrejede Træk.

Hun knælede ned og spurgte ham ud;
han kunde dog intet forklare.
Hans Læber brændte og Feberen red
hans blotte Bryst som en Mare.
»Å Jørgen! Skaf et Glas Vand, min Ven!«
Og Vandet blev holdt ham for Munden hen . . .
Han drak, men gjorde Grimacer
og spytted det ud igen.

Du godeste Gud! Hvad fejled han dog?
    De hørte ham angstfuldt klynke.
Imellem kom der en svælgende Lyd,
    som pinte det ham at synke.
Men værst så det ud, når Febren tog fat . . .
Og sådan havde han ligget forladt
og væltet sig syg i Puderne
    hele den lange Nat!

Mens Sparre i Nabolaget løb rundt
    at skaffe en Læge tilveje,
forblev Agnete, hvem Tiden faldt lang,
    som lænket ved Hafburs Leje.
Hun vovede ej at rive sig løs . . .
Hans Tilstand vexled, han brændte og frøs,
fôr op over Ende og segned
    atter hen i en Døs.

Omsider kom Lægen. En ældre Mand,
    der sindig betrådte Stuen.
Hans skarpe Øjne skød studsende Glimt,
    idet han bemærkede Fruen.
Naturligt, om hans Forundring blev vakt —
her sad en Moder, bekymret, forsagt,
og vågede over sit syge
    Barn i Karnevalsdragt.

Agnete ænsed dog ikke hans Blik,
    men pegede tavs på Sengen;
han fulgte Vinket, tog forskende Plads
    og følte Pulsen på Drengen.
»Hm, hm! Ja Frue, i Fald jeg tør bé —«
»Hvorom?« »Må jeg låne en Spiseske?«
»Ej andet?« »Nej, det er Drengens
    Hals, jeg ønsker at se.

Hold Lyset herhen!« Det grædende Barn
    sad opret tålmodig og stille.
Et Tryk over Tungen med Skeens Skaft,
    så havde han set, hvad han vilde.
Difteritis. Svælget var dygtig belagt.
Han søgte med Læmpe at få det sagt
og loved for Resten at gøre,
    hvad der stod i hans Magt.

Der hengled en Dag. Var Tilstanden hos
    den syge just ikke værre,
den bedredes ej, og Kræfterne blev
    fra Time til Time færre.
Hvor meget Agnete sit Hoved brød,
han spiste intet af, hvad man ham bød;
lidt Vin og Kognak var næsten
    det eneste, Drengen nød.

Hans Temperatur var svimlende høj
    med Feber-Uro og Brækning;
der indtraf Vildelser, stundom endog
    en krampelignende Trækning.
Med Penslingen havde det ingen Art;
hver ny Undersøgelse viste klart,
at Halsens skimlede Hinder
    voxed med rivende Fart.

Om Aftnen kom Lægen for fjærde Gang
    og fandt ham gråbleg og gusten;
hans Stemme var ikke så hæs som før,
    men lød uhyggelig rusten.
»Han hoster vel ikke, med Forlov?«
Der gjordes dog intet Svar behov,
thi just i det samme kom Hosten —
    glammende, klangløs, grov.

Agnete greb fat i Doktorens Arm:
    »Den Hoste er meget farlig?«
»Ja meget, Frue. Benægted jeg det,
    da handled jeg uforsvarlig.«
»De mener, at Barnet er dødsensdømt?«
»Jeg mener uden at trøste på Skrømt,
at under Forhold som disse
    bør intet lades forsømt.

Ja ængst Dem nu ej! Jeg varer Dem blot.
    Det værste bør haves in mente.
Men kommer der Kvælnings-Anfald i Nat,
    må strax De lade mig hente.
Jeg er — tror jeg — yderst konservativ,
og bruger kun sjælden og nødig Kniv —
men Kniven kan blive et Middel
    til at frelse hans Liv.«

Ved Midnat var Drengen falden til Ro.
    Han havde hostet og jamret.
Nu lå han og sov. Et Mathedens Blund.
    Der herskede Stilhed i Kamret.
Agnete sad stedse på samme Plet
ved Sengekanten, forvåget og træt,
og lytted efter den sovendes
    skurende Åndedræt.

Det lød så fremmed. Hun kendte det ej.
    Det ligned et Rovdyrs Knurren.
Men Døden var her. Den vejrede Lig.
    Og lusked sig rundt hos Burren.
Hun syntes ved Tanken om Hostens Glam,
den lå på hans Strube med Snuden klam,
den grådige Ulv, der røved
    den fattiges eneste Lam.

Den fattiges? Var hun fattig? Måske.
    Endskønt — hun burde ej klage.
Hun havde jo, selvom Barnet faldt fra,
    det bedste, sin Mand tilbage.
Men nu, hun søgte at mindes hans Træk
og holde dem fast, nu smutted de væk,
som om der et Steds på Sjælens
    Bund var sprungen en Læk.

Men Barnet, min Gud! Hun prøvede blot
    at lukke Øjnenes Låge,
og Hafburs Billed skød levende frem
    fra Sjælens dunkleste Kroge.
Mangfoldige Småtræk, en Leg, en Skæmt,
en barnlig Bemærkning, tilfældig gæmt
ved et af Erindringens Luner —
    intet havde hun glæmt.

Hvor Tiden dog randt! Hvor fjærne de var
    de ældste og dyreste Minder!
De løfted Vingen som Paradis-Sagn
    fra Capris sollyse Tinder.
Thi se, dér havde hun siddet i Læ
af Livsens allersomgrønneste Træ
og holdt en blomstrende Pusling
    moderlig på sit Knæ.

Og tænk, da han stavred på egne Ben,
    og Legen begyndte at spire!
De leged Asino, skryded omkap
    og kravled på alle fire.
Men kom de for nær ved et Kaktuskrat,
hvis Torne fik Lov at hage sig fat
og skabe ham om til et Pindsvin,
    brøled han som besat.

Det var dog en Byge, som snart trak bort.
    Og atter skinnede Solen.
Hun sad med en Bog. Han pludred og lo
    og nappede hende i Kjolen.
Så kigged hun på ham i Smug en Stund . . .
Hvor sød han dog var, hvor buttet og rund!
På Skødet med ham og hundred
    Kys på hans truttede Mund!

Men tys! Det var Hosten, der kom igen.
    Den larmede nede i Struben.
Ak Paradishaven var lukt for længst,
    og udenfor stod Keruben!
Han pegede frem med tveægget Sværd
på Livet, det Liv, hun levede her,
og som kanhænde i Bunden
    ikke var meget værd.

Dets frie Vidder, hvis dragende Magt
    hun ikke voved at nægte,
bestak med Farver, som trods deres Glans
    dog næppe var ganske ægte.
De tabte sig hurtig, fra Dag til Dag,
og lod tilbage i Sjælen et Nag,
en bitter Betragtning af Verdens
    Lykke som fromt Bedrag.

Dog bort med de Tanker, hun havde tænkt
    tilforn mangfoldige Gange!
Den Grublen gjorde En bare forsagt,
    men dræbte ej Tvivlens Slange.
Der var jo tilmed, som Sagerne stod,
kun liden Grund til at ødsle med Mod;
thi nu lå den kommende Vredes
    Øxe ved Træets Rod.

Men vilde hun føle sig uden Skyld,
    hvis Drengen gik hen og døde?
At have forladt ham hin Karnevals Nat
    var næppe en virkelig Brøde.
Hans Sygdom vidste hun, førend hun kom
tilbage om Morgenen, intet om . . .
Og dog — denne Mangel på Viden
    fælded den ej sin Dom?

Hun var hans Moder. En Moder véd alt,
  har Øjne til alle Sider.
Men hun, hvor havde hun ikke forsømt
  den Stakkel på lange Tider!
Hvad vidste hun om ham? Hun så ham knap.
Og skete det, fik han et nådigt Klap
på Kinden og sendtes af Stuen —
  å, hun var glad, hun slap.

Nå, stundom følte hun Ængstelse ved
  at tabe ham ganske af Sigte.
Det var dog for galt. Hun havde et Kald,
  der burde og skulde forpligte.
Så tog hun ham for sig og gav sin Stump,
der modløs trilled sig rundt i en Klump
på Skamlen, en Bunke Formaninger —
  nærmest sådan på Slump.

Men derved blev det. Han listede ud,
  så snart hun vendte ham Ryggen;
hans Yndlingssteder var Fars Atelier
  og Pigernes muntre Køkken.
Dér havde han Frihed. Kærlighed med.
Dér vilde ingen ham nogen Fortræd;
men at det var hende, hans Moder
  selv, der jog ham afsted!

— Talte han? Tys! Hun bøjed sig frem.
    Det måtte vel være i Drømme;
thi Øjenlågene sluttede tæt
    med røde og svulne Sømme.
Der kom et Smil på den indfaldne Kind . . .
Og hun, der før havde gået som blind,
hvor ønsked hun nu at lodde
    Dybden i Barnets Sind!

På engang strakte han Armene ud,
    og Ansigtet lyste af Glæde.
Han favned nogen. Og atter en ny . . .
    Her var nok flere tilstede.
En Skare af Venner, der bragte Trøst —
han kyssed dem, knuged dem til sit Bryst,
begyndte igen at mumle,
    nu med lydelig Røst.

Men Læberne famled. Hans Sjæl var fjærn,
    hans Tanke på tusind Mile.
Da nævntes Engle. Agnete fôr op —
    Dér fandt han altså sin Hvile!
Dem var det, der mylred i Drømmen frem —
de kom for at bære en døende hjæm!
Og Drengen kendte de Engle,
    underligt nok — fra hvem?

Dog før hun fik Tid at tænke sig om,
var Drømmens Lykke forsvunden;
han knyttede Hænderne, Sveden sprang,
og Fråden stod ham for Munden.
På ny så han Syner. Han pludred fort;
men Udtrykket i hans Ansigt var hårdt —
han talte om Far og Engle,
og skreg, de skulde gå bort.

Agnete smed sig i bævende Angst
på Knæ ved Siden af Sengen.
Nu vilde hun bede. De måtte ej gå,
de Engle, der våged hos Drengen.
I Fald der var en forbarmende Gud,
og mægted Bønner at bære ham Bud,
hvor nænned han da at støde
en sørgende Moder ud?

»Du nænner det ikke! For Barnets Skyld.
Du sér, han pines tildøde.
Hvis jeg har syndet, så giv mig min Straf!
Men denne er uden Brøde.
Som nys dine Engle ham tog i Favn,
så åbne du selv din Himmerigs Havn
for Ha . . .« Barmhjærtige Fader!
Han ejed jo intet Navn!

Når Gravene brast, og Guds Folk gik frem,
så fandtes han ikke i Vrimlen;
den vældige Dommer fortav hans Navn,
som aldrig blev skrevet i Himlen.
Hun vred sine Hænder. Forgæves al Bøn!
Han kom fra Dybet, var fostret i Løn,
og slettedes navnløs som Bølgen
i Havet — Havmandens Søn.

Da se, o Rædsel! Han rejste sig op
og greb med Hånden om Struben.
Den snøredes til. Der grov sig en stram
Fordybning i Nøglebensgruben.
Han prøved at skrige. Stemmen slog Klik.
Det hev i Halsen — et sugende Hik . . .
Og Øjnene søgte forvildede
om med et bedende Blik.

»Han dør, han kvæles! Kom Jørgen, å kom!
Nu er det forbi med Drengen!«
Og Sparre, der sov i et Naborum,
kom styrtende ind til Sengen.
Han stod som forstenet ved, hvad han så —
men skyndte sig strax at klæde sig på;
i Løbet af få Minutter
var han klar til at gå.

»Hvorhen?« »Til Lægen. Du véd jo Besked.«
»Og han skal komme og skære?
Hvis Drengen så dør?« »Hvad tror du, der sker,
om Doktoren lader være?
En Operation vil skaffe ham Luft —«
»Å ti! Jeg fornemmer den kvalme Duft
af Blod, der springer for Kniven . . .«
»Agnete! Kom til Fornuft!«

Hun smilte bittert. »Bestandig Fornuft!
Jeg lod mig vel tale til rette,
hvis Barnet dér ejed endnu et Liv —
et andet foruden dette.
Men nu er det ene mig dyrekøbt —«
Hun rejste sig langsomt og stod som støbt
foran ham i hele sin Højde —
»Véd du, han ej er døbt?«

Han gik hende tæt på Livet: »Ej døbt!
Men er du da fra Forstanden?«
Hans Øjne flammede, Stemmen skreg hæst,
og Årerne svulmed i Panden.
Agnete blev stående, rank og bleg —
hun vidste, hun voved en farlig Leg,
en Leg, der tabtes, så såre
et eneste Skridt hun veg.

»Du svarer mig ej!« Han greb hende hårdt
i Armen. »Hvad er det, du kræver?«
»Min Ret over Barnet. En størres med,
som ikke kan tages med Næver.
Du ønsker at sætte dets Liv på Spil;
hvis jeg skal give mit Minde dertil,
må Barnet forinden døbes —«
»Godt!« Han slap. »Som du vil!

Men hør så et Ord — et sidste til dig,
mit Hjærtes dyreste Eje!
Nu bryder du sønder det Bånd, os bandt,
og skiller dem ad, vore Veje.
En Havmand var det, der minded din Mund;
og bær du hans Barn over Kirkegrund,
så farer han atter med Kvide
ene til Havsens Bund.

Betænk dig nu vel!« Han vendte sig bort.
Hans Stemme var brudt af Smerte.
Agnete segnede om på en Stol . . .
hun bar det ej over sit Hjærte.
Så knæled han ned. Og søgte et Blik.
»Til Lægen altså?« Et tøvende Nik . . .
Han kyssede hende på Panden,
rejste sig rask og gik.

Få Morgener efter holdt der en Vogn
bag Kirken, i Gydekrogen.
En sørgeklædt Dame steg langsomt ud
og nærmed sig Gitterlågen.
På Bukken drejede Kusken sig om —
den sorte Kaleske var ikke tom,
der sad en Herre ved Vindvet . . .
Hvorfor han ikke kom!

Det samme grundede Graveren på,
der åbnede Lågen for Damen;
men Herren i Vognen trak Døren til,
han led ikke denne Examen.
Da Fruen imens var skreden forbi,
slog Graveren læmpelig Lågen i
og trilled rødmusset efter
over en fodsmal Sti.

På Kirkepladsen lå døgngammel Sne
med plumpe Fodspor i Fladen,
en Hovedstadssne, besudlet af Smuds
og Kulstøv ude fra Gaden.
Rundtom stak der Buske med vissent Løv
og sværtede Træer, hvor Spurvene kløv
forsultne omkring i Flokke,
drøftende Døgnets Tøv.

Agnete fulgte den banede Vej
med stumpe, ufølsomme Sanser.
Omkring hendes arme, forpinte Sjæl
lå Sorgens beskyttende Panser.
Dog Sorgen gør ingen fuldstændig blind;
en dyster Forstemning, der sived ind
fra Scenen på Kirkepladsen,
tyngede hendes Sind.

Så ussel var Verden. Så trøstesløs.
Så grim, prosaisk og skiden.
Til Lykken altfor umådelig stor,
til Sorgen og Smerten for liden.
Endog i det yderste Spadekast,
når Mulden blev klappet om Kisten fast,
lå Hverdagens Smuds og grinte,
så Lidelsens Adel brast.

Hun trådte ind i det skumle Kapel,
hvor Luften slog gravkold imøde
med Lugt af forlængst hensmuldrede Lig —
Opløsningens vissent-søde.
De lå under Flisen — en Ormebylt;
mens Mindetavlen på Muren var fyldt
med Fraser, hvis tomme Elende
engang havde været forgyldt.

Der stod en Forhøjning, beklædt med sort,
uformelig ved sin Længde.
Den bar en Kiste, hvis snehvide Låg
forsvandt under Rosers Mængde.
Hun stirrede frem. Dér lå hendes Barn,
den uselig Fugl, i Dødsfjendens Garn
og skulde som alle de andre
rådne til Støv og Skarn.

Da skreg en Dør. Det var Præsten, der kom.
Man hørte hans Fodtrin buldre.
Han ligned en lærd. Var mager og rank
med fine, levende Skuldre.
Det lod, som en Studsen ham gennemfor . . .
Var det hendes Dreng, der bares til Jord?
Hun nikked. Han trykkede Hånden
varmt, men uden et Ord.

Han trådte bag Kisten. Og bad en Bøn.
Begyndte derpå at tale.
Agnete, af Sindsbevægelser sløv,
sank hen i en underlig Dvale.
Det var, som en voxende Fjærnhed faldt
på Kisten og Præstens mørke Gestalt —
hun stod ved en fremmeds Begravelse,
kold og fremmed for alt.

Mærkværdigt dog så den Tale var lang!
    Mon Præsten ej snart vilde ende?
Hans Stemme lød kønt. Den havde en Klang,
    hun syntes at skulle kende . . .
Hvorfra? Hun huskede efter . . . Gud véd.
Når bare hun vidste, hvad Præsten hed!
Nå, en eller anden i Følget
    kunde vel give Besked.

Hun så sig omkring. Alene. Min Gud!
    Den døde var uden Frænder.
Det var hun også. At sige . . . Jo vist!
    Og havde hun kanske Venner? . . .
Men Tankerne slap. Hun faldt i en Døs
og følte dunkelt, hun bitterlig frøs —
da rev en Vending i Talen
    hende pludselig løs.

»Vi to, den Dreng dér i Kisten og jeg,
    har kendt hinanden en Smule;
jeg fandt ham i Vuggen med Øjne blå
    og Lokker så gyldengule.
Da smilte han til den fremmede Mand,
der læned sig ind over Vuggens Rand,
og bragte ham Velkomsthilsen
    fra hans Fædreneland.

Nu har han lukket sit Øje til Blund
for sidste Gang i en Kiste;
imens hans Moder i Smerte og Savn
begræder, hvad hun forliste.
Og ingen Magt her i Verden formår
at rejse den døde pány af Bår,
som ingen har Vin og Olje
at gyde i hendes Sår.

Men se, her står nu den farende Gæst
og beder hende at mindes,
der gives en Lov, som byder, at Liv
skal mistes for ret at vindes.
Den Lov, den skal spigres til Kistefjæl;
thi fik man en Verden under sin Hæl,
hvad gavned det vel et Menneske,
om han tabte sin Sjæl.

Og bær De til Jorden med Sorg i Sind
hvad Jorden nu snart skal skjule,
de lukkede Øjnes brustne blå,
de Lokker, så gyldengule —
så kom som engang den fremmede Mand
og bøj Dem i Tro over Kistens Rand,
da bringer Barnet Dem Hilsen
fra vort Fædreneland!«

Agnete lyttede stille og spændt.
Dér lå hendes Barn på Båre.
Men siden det døde, havde hun ej
formået at fælde en Tåre.
Nu løsnedes under det kendte Sprog
en Strøm af Kilder i brændende Kog . . .
Hun kasted sig hæftig hulkende
hen over Kistens Låg.

Af Agnetes Dagbog.

I.

Blandt Kors og Stene, der smuldre,
han lagdes ned i en Kirkegårds-Krog —
jeg hørte Klumperne buldre
frosne mod Kistens Låg.

Tiltrods for Frost og for Kulde
drev Skovlene flinkt deres vante Spil;
og alting gik, som det skulde,
mens jeg stod og så til.

Når engang Sneen er smeltet,
så rundes Tuen og klædes i Græs,
den liden Tue, der vælted
min Lykkes svingende Læs.

Og alle de Blomster bag Rude,
som Livet og Lykken mig fordum gav,
de vil for Fremtiden lude
sorgfuldt over en Grav.

Men inde i Stuens Øde,
hvor ingen Solstråle bryder sin Vej,
dér vandrer i Skyggen de døde,
Drengen i Kisten og jeg.

Dér synger jeg ham mine Sange,
en ensom, tungsindig klagende Fugl,
dér leger vi Dage så lange,
lange i Kisten Skjul.

Og var den mig ikke for liden,
så slog jeg vel Låget i på min Bag
og sov så sødelig siden
til Opstandelsens Dag . . .

De lagde hans Kiste i Mulde;
jeg stod og så, til alt var forbi —
det gik dog ej, som det skulde . . .
jeg burde ligget deri!

2.

Der var en Moder, den Skæbne mon friste,
sit eneste Barn med Sorrig at miste.

Om Morgnen hun kyssed dets Kind så rød,
om Kvælden bar hun et Lig på sit Skød.

Og Døden, der har en Vinge som Ravnen,
fløj bort med Barnesjælen i Favnen.

Først Liget var lagt på Kistefjæl,
da spurgte den Moder om Barnets Sjæl.

Hun søgte den trindt i sin tomme Stue,
hun søgte den ude på Gravens Tue —

hun søgte med Tårer, mens Dagen randt,
og intet Steds hun Sjælen dog fandt.

Men skulde hun vandre til Verdens Ende,
hun vilde vide, hvor Sjælen var henne.

Så låsed hun Døren, sit Hjæm forlod,
og vandred i Verden ud på sin Fod.

En Morgen kom hun til Paradiset,
hvor Englen stod og trued med Riset.

Hun kasted sig ned på Tærsklens Fjæl
og bad ham at vise sig Barnets Sjæl.

Men Englen med Riset lod hende ligge —
det var forbudt, han turde det ikke.

Hun bad dog så længe med Sorg i Sind,
at Englen omsider slap hende ind.

»Gak frem, så finder du Sommerfugle,
der boltrer sig røde, hvide og gule —

de frommes Sjæle, som her for en Stund
får nippe til Paradisblomsternes Mund;

men alle de hvide, du ser at dvæle,
er Børnenes rene, uskyldige Sjæle —

og nævner du blot dit eget ved Navn,
så flyver den rette dig flux i Favn.«

Hun lytted efter, hvad Englen fortalte,
betrådte Haven, kaldte og kaldte . . .

Forgæves. De flygted, hvorhen hun kom;
og greb hun med Hånden, forblev den tom.

Hun ivred sig, løb gennem Havens Gange —
det gækkende hvide var ej til at fange.

Da lå hun atter for Englen i Gråd —
nu vidste hun ikke sit arme Råd.

»Og kunde du Barnets Sjæl ej finde,
da er den ikke i Paradis inde.

Og er den der ej, jeg siger for sand,
da avled dit Barn ej kristen Mand.«

Men Moderen jamred foruden al Ende,
og bad ham sige, hvor Sjælen var henne.

»Velan da! Der gives endnu et Håb:
Gak ud til det yderste Hav og råb!«

Så vandred hun vide, Dage og Nætter,
på Bjærg, i Skov, over vejløse Sletter.

Og stod tilsidst ved det yderste Hav,
hvor svarteblå Bølger red frem i Trav.

Dér råbte hun Navnet, angstfuld i Ånden,
og sé, der fløj hende noget i Hånden . . .

Det gnistrede hvidt, hun betragted det stum —
så brast hun i Gråd — det hvide var Skum.

3.

Dybt under Bølgen, den blånende,
knejser Havmandens Hal;
Væggen og Taget, det skrånende,
blinker som klart Krystal.
Tangskoven svøber sig slyngende
fast om Rev af Koral —
Haven er fyldt med syngende
Sus af Konkyljernes Skal.

Inde i Hallen, den strålende,
  sidder jeg Dagen lang,
ene, kummerfuldt målende
  Timernes træge Gang;
lytter med Hænderne hvilende
  over mit tomme Fang
efter det bedske, pilende
  Havs tungsindige Sang.

Falder da stundom mit forskende
  Øje på Væggens Glar,
bliver Bekendtskabs Torskene
  udenfor Ruden jeg vår;
ser dem af Saltet, det svidende,
  knuse en Tåre klar,
ser dem i Stilhed medlidende
  holde min Sorg for Nar.

Thi under Bølgen, den lukkende,
  bliver i Modgangens Stund
Sorgen som selve det vuggende
  Hav så rent uden Bund;
ingen af disse — Torskene —
  ejer en Trøstegrund,
står blot dumme og dorskende
  rundt med opspilet Mund.

Se, hist oppe går Skibene
  frem for plantede Ror,
højt over Havdybet, stribende
  Fladen med skumfyldte Spor!
Lykkelig den, der har Ærinde
  med sine Sorger ombord,
den, der har grebet en bærende
  Planke, et Livsens Ord!

4.

Forskån mig, mine Herrer, dog
  for Videnskab og Videnskab,
for Darwin og for Spencer,
  I vrøvler om med Lidenskab.

Jeg bøjer mig med dyb Respekt
for alt, hvad ædelt, rigt og stort,
  til Videnskabens Ære
af Mennesker er tænkt og gjort.

Jeg hænger med Beundring ved
enhver navnkundig Vismands Mund,
  så længe jeg har Ungdom,
er glad og frejdig, stærk og sund.

Men ligger jeg i Askehob,
forpint og nøgen, fuld af Sår,
og skraber mine Bylder
til Blods med skarpe Potteskår —

forgår mig Lysten meget snart
til høj Belæring for min Ånd;
jeg trænger til en Hjælper,
der løser mig af Smertens Bånd,

en mægtig og en varsom Hånd,
der plejer mig med Lidenskab
og læger mine Vunder —
det gør dog ingen Videnskab.

5.

Ude over Kirkegården
vandrer jeg i Måneskyggen
med en Spade på min Skulder,
søger Lykken, søger Lykken . . .

Thi en Skat er her begravet,
siger man, ved Kirkens Side.
Om jeg kunde Skatten finde —
Hvo kan vide, hvo kan vide . . .

Muren rundt jeg går på Fødder,
Nattens kolde Dug har vædet,
standser bag om Prækestolen —
her er Stedet, her er Stedet . . .

Spaden sætter jeg i Jorden —
Spadeskuret gør mig bange!
Dog jeg graver ufortrødent
Timer lange, Timer lange . . .

Endelig et Låg, et muldent,
blottet under Spaden ligger,
og jeg føler mig på Skatten
ganske sikker, ganske sikker . . .

Men på Kirkegårdens Grave
ser jeg nu i Månens Lue
Dødninger i hvide Klæder —
ser dem true, ser dem true . . .

sanke sig i Flok omkring mig,
løfte deres Knokkelhænder,
hører dem i Nattens Stilhed
skære Tænder, skære Tænder . . .

Dog jeg frygter ej de døde,
drager op af alle Kræfter,
og den tunge Egekiste
giver efter, giver efter . . .

Så, nu fik jeg Kisten bjærget,
Bunden imod Jorden buldrer;
næppe dog min Hånd den rører,
før den smuldrer, før den smuldrer . . .

Og i Kisten kun et Foster,
født til Verden førend Tiden,
i en Guldmors Kongekåbe,
trang og liden, trang og liden.

Med en Spade på min Skulder
var jeg vandret hid om Natten,
søgende i Frygt og Bæven
Kirkeskatten — Kirkeskatten . . .

havde gravet for at finde
Kirkens Guld, min Sjæl forliste —
fandt tilsidst en rådden Kiste,
Ordets Kiste, Ordets Kiste . . .

Indeni et Tankefoster,
for Årtusinder tilbage
ufuldbåret bragt til Verden —
nu om Dage kun en Sage.

6.

Og dog, hvo véd! Der gives jo dem,
som holder Legenden for gylden —
ej Spøgelser, levende Menneskebørn,
for hvem den er Sandheds Fylden,
hvoraf de kan øse i Evighed . . .
og er den det ikke for mig — hvo véd,
om ikke jeg selv har Skylden!

Når denne min Hånd bestandig er tom,
når alt det bedste jeg mister,
når hver en Forklaring, jeg griber om,
ved første Berøring brister,
så vover jeg ikke — ske, hvad der vil!
at tro, at Sandheden ikke er til,
om end den Tanke mig frister.

Det skyldes nok snarere Hånden selv.
Der gives, hvad Hvermand kender,
hos Tjænestepiger en egen Slags
af Skæbnen mærkede Hænder,
som er en Husmoders Rædsel og Gru,
fordi hun ser, de slår alting itu,
hvor meget hun også skænder.

Formodenlig fik jeg en sådan Hånd
    i Arv fra dårlige Fædre,
måske tog jeg også Exempel hos Folk,
    der ikke var meget bedre;
men Sandhedens Gud, der frygter Fortræd,
han lader mig ledig og tør mig med
    en Tjænesteplads ej hædre.

Så står jeg på Torvet den ganske Dag
    og hører Klokkerne kime.
Jeg slipper ej ind, før Husbonden går
    til Doms i den tolvte Time.
Da spørger han mig, hvad min Herre hed:
»I Verden jeg kaldte hans Navn »Hvo véd«.
    Det voldte mit Livs Elende.«

7.

Min Moder var så god og rar,
hun kaldte mig Vorherres Nar . . .
    Ak, hvor hine Dage
    ligger langt tilbage!

Men kunde jeg min Moder tro,
og drev jeg rundt i Snabelsko,
forvoxet, liden, tynd og styg
med Pukkel på min visne Ryg
    i Huset hos Vorherre
    på Slottet Finisterre —

Så tren jeg frem en Morgenstund,
en Morgenstund med Guld i Mund,
i Sandhedsvidnets Narreskrud
og kaldte Majestæten ud
    på Borgens høje Svale
    og holdt ham denne Tale:

»Se udenfor din Gitterport,
dér ligger Riget, du har gjort.
Men Folket har dig næsten glemt —
du holder dig for meget gæmt,
    du viser dig for sjælden,
    og Folket går i Fælden.

Det tænker, du forlængst er død;
thi se, det råber højt om Brød
og beder dig fra År til År
om Lægedom for Sot og Sår —
    men finder kun ved Hove
    en Samling strenge Love

Lad Loven hvile for en Dag!
Bryd ud og plant dit Kongeflag,
det røde, under Himlens Hvælv!
Vi trænger til at se dig selv,
hvorledes du kan råde
i Kærlighed og Nåde.

Og fæster man til Sagnet Lid,
du gjorde sligt i fordums Tid . . .
Ak, men hine Dage
ligger langt tilbage!«

8.

Hid med dem alle,
de nye Guder for Kød og Blod,
dem jeg plejed at falde
næsegrus ned for Fod!
Som Arnens høje Penater
har jeg dyrket dem, skænket dem Plads i mit Hus —
nu synker deres Altre i Grus . . .
herhid med de Automater!

I Kurven med dem! Jeg bærer dem ud
i Byens Gader og Stræder;
spørger mig for alle Steder,
om ingen har Brug for en nymodens Gud.
Jeg har dem i Mængde på Lager,
vil sælge totalt med Tab og Forlis
dyre og simplere Sager
langt under Indkøbspris.

Køb dem nu blot!
Jeg råber med Rejer, råber og siger:
Nye Guder, I Piger!
Nye Guder er godt!
Kom til en, der vil sælge!
Unge og gamle, jeg giver jer Lov
selv at vrage og vælge
efter eget Behov!

Jeg letter på Låget
og viser dem frem for Mængdens Blik:
Se her, hvor spraglet og broget
en Samling fra Udlandets bedste Fabrik!
Og ingen skal være bange;
for dem er Ens Hjærte så blankt og purt,
aldrig gør de En Livet surt —
kan man bedre forlange?

Får jeg solgt ud,
beholder jeg ikke i Kurven tilbage
en eneste Gud
af dem fra de fordums Dage,
da samler jeg Pengene, vandrer hen
og slår dem i Templets Kiste . . .
Den gamle Gud, jeg forliste,
købte jeg helst igen.

9.

Der ligger Spor i Gangen,
så tit jeg nærmer mig hans Grav —
der ligger Spor, så dybe,
som ingen véd af.

Jeg fandt dem først en Morgen —
det havde Natten forud snét;
og spurgte Graverkarlen,
som intet havde sét.

Men Tvivl var ikke mulig,
så friske disse Mærker stod,
hvis faste Omrids røbed
en nøgen mandlig Fod.

Hvo gik på bare Fødder
ved Vintertid i Sneen her?
Hvem anden kunde have
min døde Pusling kær?

Jeg undersøgte Foden . . .
Men dette var jo Galenskab!
I Bladet lå en Flænge
som af et Naglegab . . .

Der ligger Spor i Gangen,
så tit jeg nærmer mig hans Grav —
der ligger Spor af Fødder,
jeg véd så lidet af.

10.

Jeg lægger i Skødet
en Bibel-Bog
og staver på Bladenes
gyldne Sprog;
det klinger så dunkelt,
så snørklet og sært —
det er mig for svært.

Jeg sidder — mit Hoved
er ganske mørt —
og husker, hvor ofte
jeg før har hørt,
at Mads eller Mikkel
er bleven for klog
for Bøgernes Bog.

Jeg gransker og grubler
til sent på Nat,
men får dog Ordenes
Mening ej fat
og giver omsider
den Tanke Rum:
Jeg er den for dum.

11.

»I Begyndelsen skabte Gud Himlen og Jorden,
og Jorden var øde og tom —«

Det sidste stemmer. Er ganske min Dom.
Jeg famler mig frem og håber at møde
en Fugl under Himlen, et spirende Træ,
Folk eller Fæ —
og finder kun Tomhed og Øde.

Og altså, jeg tror Forkyndelsen,
tror, at vi står i Begyndelsen.

For strax at tvivle — et vaklende Siv.
»Vi står i Begyndelsen« . . . Ingenlunde!
Jeg ikke. Jeg ikke. Min Verden, mit Liv
forvist nu tykkes mod Enden at stunde.

Men underligt nok. Ifald man tør tro,
hvad her i Bogen troværdigt fortælles,
har dog Begyndelsen noget tilfælles
med Enden, hvor fjærnt man lægger de to . . .

Kanske der endda kan kastes en Bro?

Lad se, hvad står der fremdeles at læse:

»Guds Ånde i Mørket tog til at blæse.
Da sagde Gud Herren: Der vorde Lys!
Og der blev Lys.«

Hvor Strålerne gløde,
det pludselig frembrudte Morgengrys,
dér går Begyndelsen Enden imøde
fra Evighedsmørket, der ligger bag . . .

»Det blev Aften og Morgen den første Dag.«

Men Broen, den Bro, som begge forbinder,
den Livsens Magt, hvorved Enden fornys

og vorder Begyndelse? Magten er Lys,
og Broen de Stråler, i Mørket skinner.

Men Lys og Stråler, fra hvem mon de rinder?
Hvem kalder dem frem? Den levende Gud.

Kun han med sit mægtige Skaberbud
kan bringe og bære Tilskyndelsen
forvandle Enden til Begyndelsen . . .

Jeg skimter et Omrids med gråt i gråt —

Men å, hvor Lys dog var godt!

12.

Han kom igår
med friske Roser hjæm ved Middagstide,
burgunderrøde — dem jeg bedst kan lide.

Jeg stod med Ryggen til og dækked Bord.
Han nærmed sig. Men sagde ej et Ord.
Og lagde dem på Dugen ved min Side.

De dunkle Roser pletted Dugens hvide.
Det var som Blod . . .

Jeg tog dem ej. Jeg mangled Mod.

Da ordnede han selv de grønne Stilke.
En Blomstervase gjorde han i Stand,
og Roserne blev plantede i Vand —

det dufted sødt fra Bladenes fine Silke.

»Å ikke her på Bordet, hører du!
Jeg tåler ikke Blomsterduft at sanse,
den minder mig om Kranse — Kistekranse . . .

Han tog min Hånd: »Du elsker mig endnu?«

»Jeg véd det ikke«, svared jeg ham kort.

Han vendte sig og gik bedrøvet bort.

Men kan jeg svare ham på anden Måde?
Det er, som var mit Hjærte flakt i to.
Jeg kan ej elske nu. Så lidt som tro . . .
Men går omkring og er mig selv en Gåde.

13.

Forleden førte min Vej mig ind
i en af Storstadens Gyder,
hvis lave Rønner med Gavlenden frem
de særeste Indskrifter pryder.

Dér fandt jeg et Steds i en Kælderhals,
hvor Lampen tidlig må tændes,
et håndskrevet Skilt med følgende Ord:
»Her klinkes og sammenbrændes.

Biskvitfigurer og knækkede Glas
kan atter bringes påfode.
Alt udføres prompte, til billigste Pris
og efter en ny Metode.«

Jeg faldt i Staver. Mit stirrende Blik
ved Kælder-Annoncen hængte;
thi klinkes og sammenbrændes, det var
just noget, hvortil jeg trængte.

Jeg ligned — uden at smigre mig selv —
desværre en sprukken Bolle;
det nytted ikke, man hældte mig fuld,
jeg kunde intet beholde.

Og derfor fandt jeg, at Klinkerens Skilt
var ganske efter mit Hode . . .
Det indgød mig Håb. Især hvad der stod
tilsidst om den ny Metode.

14.

Thi var jeg kun en Synderinde,
så stod jeg op og gjorde Bod;
jeg skulde sagtens Vejen finde
til ham, som fordum Synd forlod.
Han går vel end i Dødens Dale,
er endnu til at få i Tale.

Og hvis jeg kunde skamfuld sukke:
O Herre, frels dog, Herre spar!
jeg solgte alting for en Krukke
af Salveolje dyrebar,
gik ind i Farisæerhuset
og sank for Fode ham i Gruset.

Og lå ved mine Hjærterødder
en Sorg for Synden, dyb og sand,
da baded jeg hans skønne Fødder
i mine Tårers Kildevand
og tørred atter Grådens Væde
med Hovedhårets Silkeklæde.

Og hvis jeg elsked ham som Livet,
den Mand, der mine Synder tog —
fordi jeg meget fik tilgivet,
jeg Alabastret sønderslog
og lod i smerteblandet Glæde
dens Salveflod hans Fødder væde.

Og skulde end min Skam jeg blotte
for dem, som åd ved samme Bord,
og hørte jeg dem le og spotte
og dømme mig med hårde Ord —
jeg rejste mig dog ej, forinden
hans Læber frifandt Synderinden.

Men jeg er vel en syndig Kvinde
og véd mig dybt i Brødens Vold,
dog lader den mig inderst inde
i Hjærtet angerløs og kold;
jeg véd, men føler ikke Skammen,
jeg sidder blot og kryber sammen.

Og jeg kan trampe på min Ære
og skylde mig for al Slags ondt,
men hvad mig fattes, er at være
et Menneske, et karsk og sundt;
for En i Bund og Grund forkvaklet,
som jeg, sker ingen Tid Miraklet.

Og derfor kan jeg ikke løbe
at finde Freden for hans Fod;
og derfor kan jeg ikke købe
ham Salveoljens dyre Flod;
men flakker rundt i Dødens Dale
og fanger aldrig ham i Tale.

15.

Og så jeg hans Kors,
som den eneste Bro,
der bær over Svælget —
jeg kunde ej tro;

og lå det end smeddet
fast til en Klippe
uden at rokkes,
og uden at vippe;

gik Tusinder frem
med Tro over Planken
og kendte end ikke
til Hjærtebanken . . .

så snart jeg trén
over Afgrundens Hvælv,
kom Svimlen og drog
mig i Dødens Elv.

Hvorledes? Forarger
det Kors min Tanke?
Å nej, så langtfra!
Jeg tror denne Planke;

betvivler ikke,
den mægter at bære
af alle de andre,
hvem det skal være.

Min Vantro er Mistro,
så arg en Sot,
for hvilken end ingen
Urt er grot . . .

Jeg tror den Bro
over Afgrundens Hvælv,
men vover ikke
at tro på mig selv.

Og førend det sker,
det Under i Nøden,
der bringer mig Hjælp
mod hin Sygdom til Døden,

får aldrig i Verden
jeg Kraft og Mod
at sætte på Korsets
Planke min Fod.

16.

Der voxer en Urt, så væn og hvid,
i Morlands dejlige Dale,
hvor Mandeltræet i Sommersens Tid
gør Skyggerne dunkle og svale.
Hun løfter sit Hoved af sorten Muld,
når slukket er Solens Lue,
når Himlens natlige Bue
glimter af Stjærneguld —
eja, eja,
hvor fager hun er at skue!

Der voxer en Urt, så væn og bold,
hun stander så rank på Tilje,
og spreder hun ud sit Bægers Fold,
hun lignes den hvide Lilje;
men ej i Stormogulens Pallads
der findes så vist hendes Mage;
hun kaldtes i gamle Dage
sancta simplicitas —
eja, eja,
hun blomstrer en Stund så fage.

Men hvor hun stedes, den Urt, det véd
ej dødelig Mand eller Kvinde;
Guds Engle, der stige op og ned,
alene Blomsten kan finde.
De bryder en Kvist med Hånden let
og bærer den ind i vor Stue . . .
den første bragtes vor Frue,
Maria af Nazareth —
eja, eja,
hun var sig så hvid en Due.

Hun knæled i Bønnen, tugtig og rén,
og folded Hænder mod Barmen,
da Gabriel Engel med Liljen indtrén —
den lå, et Scepter, i Armen.

Han bød hende tage et Barn af Gud
og bære det under sit Hjærte . . .
Hun fødte det siden med Smerte,
lydig mod Herrens Bud —
eja, eja,
den Pode skén som en Kærte.

Men siden lægges en Kvist så fin,
hvor Englene har deres Veje;
hvert Barn, der smiler fra Vuggens Lin,
får Blomsten i Arv og Eje;
og plantes den dybt i Hjærtet at stå,
da holder den Barnet i Live,
og lader det gammelt ej blive,
selv når Lokken er grå —
eja, eja,
livsaligt den Urt at drive!

Men visner den ud for Mand eller Mø,
og rykkes den Urt af Rode,
må Barnet i Hjærtet ynkelig dø,
det volder slet ingen gode.
Og sadled da Mand for Stalden sit Hors
og red som de farende Vinde —
krøb han på Knæ og iblinde
så langt som til Herrens Kors . . .
eja, eja,
det Blomster var ej at finde.

17.

Asylet står åbent —
jeg standser og ser:
En Vrimmel af Børn,
der har Frikvarter.
Fattige Stakler
i Tøjskos-Slæber . . .
Og dog er der Smil
på de flestes Læber.

Thi »Munken breder ud
sin Kappe så blå
og beder Skønjomfru
at hvile derpå . . .«
En Dreng og en Pige,
en tykmavet Dronte,
står op og forsøger
en Tomands-Lunte.

Men hverken Larm
eller Fattigmands Lugt
har Magt til at drive
min Fod på Flugt.
Man lider at skue
de arme Ymper,
når selv man kun er
en uselig Stymper.

Og vilde jeg sidde
min Trang tilpas,
jeg valgte mig her
den ydmygste Plads
og foldede Hænder
de lange Dage,
til atter jeg vandt
min Enfold tilbage.

Når alt, hvad i Hjærtet
er brudt og delt,
i Børnenes Selskab
pány blev helt,
da tog jeg en Dag
mine Øjne af Gruset
og så ham selv,
der er Herren i Huset.

Og ej fra hans Fødder
jeg vilde vige,
forinden jeg hørte
ham til mig sige:
»Jeg kender din Tro,
dig ske, som du vil!
Guds Rige skal høre
en sådan til.«

18.

Midt i Nattens Mørke
rives jeg af Søvne,
i mit Øre stinger
et angstfuldt Barneskrig;
rædselsslagen sidder
opret jeg i Sengen,
lytter ud i Kamret,
kold som et Lig . . .

Stedes han i Graven
uden Fred og Hvile?
Pines han dernede,
min stakkels døde Dreng?
Gæster han i Mørkets
våndefulde Timer
jamrende som fordum
atter min Seng?

Eller er han mødig
lakket til mit Leje,
har ad trange Veje
fra Graven hid sig slæbt,
for at føre bitter
Klage på sin Moder,
kommer han som Barnet,
hvis Sjæl hun har dræbt?

Midt i Nattens Stilhed
lytter jeg forgæves,
lytter op fra Bunden
af Mørkets dybe Brønd . . .
bøjer så mit Hoved,
vrider mine Hænder
og hulker højt og længe:
Min Synd — ak min Synd!

19.

»Som Hjorten skriger
i Ørkenland,
som tørstig den higer
mod rindende Vand,
så tørster min Sjæl mod et Kildebrud,
så længes min Sjæl mod den levende Gud.

Hvornår vil du sende
mig Bud under Sky?
Hvornår skal jeg kende
dit Åsyn på ny?
Min Sjæl er syg, og mit Hjærte er mat,
jeg græder mig vågen ved Dag og Nat.

Forjaget, fordreven,
jeg klager min Nød;
min Gråd er bleven
mit daglige Brød;
man spotter min Angest, man ler mig ud
og spørger mig hånlig: Hvor er din Gud?

Min Vej vil man spærre
med Dødsens Gru.
Men du, o Herre,
kom mig ihu!
Jeg længes at følge med Skaren frem,
der gladelig hilser dit gyldne Hjæm.

Hvi er du urolig,
min Sjæl, uden Håb?
Gak op til hans Bolig
med Fryderåb!
Hvi spreder du angstfuldt din Vinge ud?
Endnu skal du love din Frelses Gud.

Han åbned sin Sluse
for Dybets Vand . . .
jeg hørte det bruse
som Havet mod Strand,
og alle de Bølger, han tråd med Hæl,
gik frem i Følge og trued min Sjæl.

Men nu — om du vilde! —
vær ikke streng!
Din Sang lad silde
besøge min Seng!
Du er jo en Gud, der løser fra Sorg —
hvi har du glemt mig, min Klippe, min Borg?«

20.

Nu ringe de Klokker vide om Land —
det volder den Herre, vor Frelsermand.

Det volder den Herre foruden Spe;
til Jorderigs Våde så monne han se.

Men hver Gang Klokken åbner sin Mund,
fornemmes hendes Stemme på Havsens Bund.

Agnete lyder dér frydelig oppå,
så ganger hun ind for den Havmand at stå.

»Og hør nu, Hr. Havmand, hvad jeg vil sige dig:
De Klokker, hisset ringe, de kalde ad mig.

Thi beder jeg dig, som jeg bede må:
Du lade mig atter til Landet gå.«

Den Havmand vorder så bleg som en død:
»Og er det vor Glæde, du haver forød!

Thi drager du atter til Landet hen,
ret aldrig du kommer tilbage igen.

Og går du til Kirke, dér Klokken klang,
ret aldrig får du mer under Bølgen din Gang.«

Agnete fælder så modig en Tår:
»Og er det vor Glæde, nu lægges på Bår,

lad briste den Bue, der fattes Pile,
lad rinde de Øjne, der tørs ikke smile!

Men skal jeg end stedes i svarest Nød,
og skal jeg end hviles i Jordens Skød,

du lade mig her med Sorrig ej dvæle,
mig længes nu op at møde de Sjæle.«

Agnete ganger igennem det Vand;
den Havmand hende følger til hviden Strand.

Hun vender sig trindt så mangesinde,
hun ser hans Tårer, hvor stride de rinde;

hun vender sig trindt så mangelund . . .
den Havmand, han springer til Havsens Bund.

Kirkegang.

Der lå ej over det Sparreske Hus
en Glans som i gamle Dage;
de var nu en Saga, ces jours de fête,
og kom vel aldrig tilbage.
De fordums Venner, den trofaste Snes,
der danned Agnetes daglige Kres,
besøgte gladere Steder,
når de ønsked at ses.

Det var dog nødigt, man slap dette Hus,
der gæmte på mangt et Minde;
men Fruen forsaged al Verdens Tant
og lukked sig klosterlig inde.
Af Førstningen gjorde man pænt Visit;
men man blev afvist alt andet end blidt
og fandt omsider, at Fruens
Sorg blev dreven for vidt.

Thi Gudbevares! Man syntes jo selv,
 at Verden var langtfra munter.
Den sølle Glæde, der faldt i Ens Lod,
 fordufted på få Sekunder.
Tilsidst var vel Døden Ens bedste Ven.
Hvad hjalp det også at sætte sig hen
og svømme i Tårer? Barnet
 kom s'gu ikke igen.

Man havde bestemt at vente i Ro,
 til Sørgetiden var omme.
Men fortsatte Fruen på samme Vis,
 betakked man sig for at komme.
En Sorgens Bolig! Ved Tanken man gøs.
Måske hun endog blev religiøs.
Hvis den Malheur skulde hænde,
 gik det på Livet løs.

Der fandtes dog én, den lange Poet,
 som lavede triste Noveller,
hvis sårede Sjæl bevared et Håb,
 der svigted hans Lidelsesfæller.
Thi blødgjort som nu, i Lidelsens Stund,
besad hendes Hjærte en følsom Bund
for alle de fine, sørgmodige
 Trøsteord i hans Mund.

Til Kirkegården begav hun sig ud
hver Morgen tidlig alene.
Dér skulde de mødes. På Gravsens Bred.
En stemningsvækkende Scene.
Hvor ofte var ikke på denne Plet
en Dame i sort, forvåget, forgrædt,
vorden de tunge Tilværelsers
Skjald et værdigt Sujet!

En Morgen besatte han altså en
af Hovedpassagens Bænke.
Det blæste ikke. Men Luften var rå,
og Regnen begyndte at stænke.
Poeten fik Tid at tænke sig om,
thi Gangen foran ham var længe tom . . .
Omsider blev Experimentet
kronet med Held: Hun kom.

Og gik ham forbi. Med dvælende Skridt.
Som Fodens Fjeder var brusten.
Bag Sløret lyste et feberstort Blik,
og Teinten var gul og gusten.
For Pokker! Det ligned virkelig Nød!
Der var et Sekund, han næsten fortrød
sit menneskekærlige Forsæt —
Trøsteren blev for blød.

Men hvad! Han var her. Og nænnede ej
at spilde de skønne Kræfter.
Frisk Mod, du gamle! Han strammed sig op
og slentrede langsomt efter.
På Vejen gik han og skued mod Jord,
imens han bønligt sin Muse besvor,
at skænke sig alle Sprogets
mest tungsindige Ord.

Agnete bøjede ind på en Grav,
hvis friske Plantning lå øde.
Da blev hun Poeten ved Gitret vår
og stirred ham barsk imøde:
»Hvem søger De her?« Flov svared han ej.
Hun peged med Hånden: »Gå Deres Vej!«
Så lusked han af. Hvad vilde
han også på den Galej?

Sit Uheld fortav han. Indtil en Nat,
han havde en Ven på sit Kammer.
Ved Kognaksflasken begræd de i fuld
Fortrolighed Verdens Jammer.
Så sprang Historien. Vennen gik bort,
blev ædru og bragte den videre fort,
hvorefter den kom Poetens
Rygte til megen Tort. —

Men Jørgen Sparre? Han ønskede før
at sprænge den Venne-Kæde.
Og mægted, da det var sket af sig selv,
dog ikke at føle Glæde.
Thi hvilken Tomhed! Nu først kom det frem,
hvor lidt hans Hus havde været et Hjæm.
Og prøve at danne et sådant?
Ak, hvordan og med hvem?

Hans Dreng var jo død. De to havde lidt
ved Husets slette Forfatning.
Men bødet derpå med et Sammenhold,
der yded en Slags Erstatning.
Det var dog forbi. Den Kilde lå tør.
Han stod på Atelieret som før,
men ingen Barnehånd banked
længere på hans Dør.

Og nu Agnete. Hun lutredes vel
i Sorgens alvorlige Skole.
Men stod ham fjærnere næsten end før
på Grund af sin Sørgekjole.
Den ligned en Nonnes, den sorte Dragt,
og syntes som den, der aldrig blev lagt,
at eje Forsagelsens mørke,
grusomt skillende Magt.

Det slog ham strax allerede den Dag,
da Barnet var bleven begravet.
Og greb med smertelig Undren hans Sjæl.
Han var jo så lidt belavet.
De følte i Hjærtet det samme Savn,
og bar over Læben det samme Navn,
men kunde dog ikke finde
frem til hinandens Favn.

Og hvis de endda til en Enekamp
besad de fornødne Kræfter.
Men begge trængte til Kærlighed nu
og længtes vel også derefter.
Han råbte ej op. Han spared sit Krudt.
Thi hvorfor klage? Som Livet blev budt,
så måtte man tage imod det —
men hans Hjærte var brudt.

Og led hun mindre? Han havde til nu
kun engang set hende græde.
Thi sagtens gjorde hun Vold på sig selv,
imens der var nogen tilstede.
Men når man så, hvor hun tæredes hen —
hun var jo knap til at kende igen —
forstod man, at nu behøved
hun for Alvor en Ven.

Hvor var hendes Tanker? Det faldt ham før
tit vanskeligt nok at sige.
End mere nu, da de levede som
to fremmede, hver i sit Rige.
De vexled kun de nødtørftigste Ord,
hvoraf han intet personligt erfor,
og foran Agnetes Hjærte
glippede alle Spor.

Når ej hun var på sin Kirkegårdstur,
befandt hun sig stedse hjæmme.
Og sad hun da helst i en Sofakrog,
mens mange Tanker var fremme.
Det lod, som hun stirred sig Mile bort,
for dog med Smerte at komme tilkort . . .
Men gik han i Vejen for Blikket,
kunde det blive hårdt.

En Dag, da han mødte det Blik igen,
beslutted han alt at vide.
Med Tårer i Øjnene tog han Plads
i Sofaen ved hendes Side.
Han greb hendes Hånd og kyssed den ømt:
»Hvis ikke vor Elskov er Tant og Skrømt,
så tal, tal til mig Agnete!
Alt mit Tålmod er tømt.

Hvad er der i Vejen? Ved Tavshed kan
man ene Ulykker stifte.
Betro dig til mig!« Da smilte hun blegt:
»Det nytter vist ej at skrifte.«
»Hvorfor dog?« »Fordi« — hun strøg i hans Hår —
jeg grubler på Ting, du ikke forstår.«
»Forsøg! Jeg skal i det mindste
gøre, hvad jeg formår.«

»Du véd, der vandred en Kvinde i Gry
til Graven på Påskedagen.
Hun søgte sin Mester . . . Nej hør mig ud!
Men fandt kun hans Jordelagen.
Da kom han i Urtegårdsmandens Dragt:
»Hvi græder du Kvinde og er forsagt?«
»For jeg har mistet min Herre —
véd ej, hvor han er lagt!«

Nuvel, jeg trætte og mødige Viv
har også grebet til Staven.
Hver Morgen årle, når Solen står op,
jeg søger min døde i Graven.
Og finder ham ikke.« Hun tøved kort,
betragted ham skarpt og fôr derpå fort:
»Men, Jørgen, jeg kender Grunden —
Du har taget ham bort!«

»Hvad mener du dog?« »Dengang han lå syg,
forlangte jeg ham til Dåben.
Da tog du ham fra mig. Det faldt dig let.
Min Kærlighed smeded dig Våben.
Du gav ham til Døden hin Rædselsnat;
og siden vandrer jeg ene, forladt
og leder med Sorg og Smerte
efter min tabte Skat.«

»Nej hør nu Agnete!« Han tog sin Hånd.
»Du taler om Sorg og Smerte.
Og kan dog bruge så grusomme Ord . . .
Har jeg da slet intet Hjærte?
Måske véd du ikke, hvor ondt du slår;
men volder dig Døden så bitre Kår,
hvorfor da evig og altid
søge en Kirkegård?

Bliv her, hvor vi begge dog har en Flok
af kære, levende Minder!«
»Og Minder lever? Ja mulig for Mænd,
men aldrig i Verden for Kvinder.
Thi Minde er Kunst. Et Billed, man ser.
Med falmede Farver. I nedbrudt Ler.
Det dannes i Hjærter, som savner,
hvad der ikke er mer.

Den Kunst er eders. Og din ikke mindst.
    I frembringer, former og skaber.
Vi Kvinder føder. Vort Kød og vort Blod.
    Og dør i alt, hvad vi taber.
Begriber du så min Grublen, min Gru?
Jeg misted min Dreng, hvem Døden og du
har bragt af Vejen, og spørger:
    »Hvor er han henne nu?«

»Ja hvor er de døde?« Han rejste sig
    og indslog en rastløs Traven.
»De døde er Lig. Det véd du vel nok.
    Og Lig, de lægges i Graven.
Hvad vil du spørge? En dårlig Passion.
Der kaster hele den Batallion
af Tåbeligheder i Marken,
    hvis Navn er Religion.«

»De døde er Lig« — hun bøjed sig frem
    og vred sine Hænder i Vånde —
»et Lig det Barn, under Hjærte jeg bar
    og skænkede Livsens Ånde!
Da rådner mit Kød og Blod nu i Jord . . .«
»Hvorfor dog bruge så hæslige Ord?«
»Men Jørgen, det er jo ganske
    ærligt sådan du tror.

Hvad mener du ellers?« »Å plag mig ej.
Lad dette Emne nu fare!«
Hun rejste sig halft og fanged hans Blik
med Øjne, forskende, klare:
»Du vover ikke det dræbende Stød!
Gør Kærligheden til Barnet dig blød?«
»Nej ingen Fantasterier,
hører Du! Drengen er død.«

Hun tog til Siden og sank med et Skrig
besvimet tilbage i Sædet.
Forfærdet greb han en Rafraîchisseur
og fik hendes Pande vædet.
Tilsidst tog Pulsen modstræbende fat;
hun vågnede atter, men bleg og mat,
lå Resten af Dagen i Sengen
og havde en søvnløs Nat.

Om Morgnen prøved hun dog at stå op
med Angster, hun tappert dulgte.
Men så på engang kom Smerten igen —
en ny Besvimelse fulgte.
Man kaldte Lægen. Til Værket han skred.
Og gav dem hurtig fornøden Besked:
Det var af en yderst farlig
Hjærtesygdom, hun led.

Den var tildels af organisk Natur
og hævedes aldrig rigtig.
Dog kunde hun leve i mange År,
om ellers hun var forsigtig.
Det gjaldt kun rolige Dage at se.
Og ikke græde. Ja næppe nok le.
Thi under en Sindsbevægelse
kunde det værste ske.

Fra nu af var Luften i Sparres Hus
med mørke Anelser svanger.
Og Maleren selv, der følte sin Skyld,
var idel nagende Anger.
Det kom på ham, den uskyldiges Blod;
han stræbte da også at gøre Bod
ved ydmygt og stille at jævne
Vejen for hendes Fod.

Men værre end alt forpinte ham dog
den Vished, han havde vundet.
Thi havde hans Frygt ej vist sig til Slut
at være kun altfor grundet?
Endnu var vel hendes Hjærte ham tro,
men Tankerne sled deres egne Sko,
og ingen kunde i Længden
dele sig selv i to.

De drev på et Vrag. Dog udvortes set
    gik alt i den gamle Gænge.
Agnete holdt sig i Sommerens Løb
    trods Smerterne oven Senge.
Men hængte med Næbet, en dødssyg Fugl,
der sjælden voved sig frem af sit Skjul.
Imens gled Måned på Måned,
    til det lakked ad Jul.

Det var Juleaften. Mens Tusmørket drog
    sit dunkle Gardin for Ruden.
Agnete lå træt på en Chaiselongue
    med Nakken i Slumrepuden.
Det sarte Legem var falden til Hvil;
fra Puden lyste den blege Profil
i Værelsets bløde Skumring
    koldt og uden et Smil.

Der hørtes sjælden fra Gaden en Støj;
    det var i en Udkant af Byen.
Og Sneen lå tykt. Den vælded endnu
    i hvide Masser fra Skyen.
Her var da Fred til at tænke sig om . . .
Og Tankerne gik, og Tankerne kom
og gjorde den stille Stue
    blot så frygtelig tom.

Thi nu var det Jul. At sige ej her,
    hvor næppe man kendte Navnet.
På Havsens Bund gik man fra Dag til Dag
    og sloges med Sorgen og Savnet.
Men hist på Jorden, hvor Klokkerne klang,
dér holdtes en Højtid, så Hjærtet sprang
i Livet på alle de Stakler,
    Sorgen kued og tvang.

Ja dér, i Glansen af tusinde Lys,
    som tændtes til Frelserens Ære —
den Frelser, der bød de trætte sin Fred —
    deroppe var godt at være.
Og var hun aldrig så dybt under Vand,
når Klokkeklemtet begyndte i Land,
da vilde hun længes at træde
    atter på hviden Strand.

Og gå til Kirke. Som da hun var Barn.
    Hun så den Vandring i Ånden.
Det snede og frøs. Men Gaden var lun.
    Og Moder holdt hun i Hånden.
Hun tav bomstille. Og turde ej le.
Her var desuden så meget at se . . .
Og hvilken Moro at trampe
    gennem den dybe Sne!

De nåde Kirken. Slap lykkelig ind.
    Og Salmen begyndte at tale:
»Velkommen igen Guds Engle små
    fra høje Himmelsale . . .«
Men nede ved Døren var Pladsen trang;
de pressed sig fremad i Kirkens Gang,
hvor alle de gyldne Kroner
    under Hvælvingen hang.

Man sang. Hun også. Vel ikke af Bog.
    Men Psalmen var let at kende.
Og Præsten læste. Så sang man igen.
    Omsider var alt tilende.
På Hjæmvejen så hun sig ofte om . . .
Hun vidste bestemt, at Englene kom
og hjalp Agnete at blive
    rigtig artig og from . . .

Hys! Klokkerne, hys! Agnete sprang op
    og kom i et frygteligt Røre.
Hun løb til Vindvet og stirrede ud . . .
    Min Gud, hvad skulde hun gøre?
De Klokker kaldte. Hun måtte derhen
at se ham, Skøgers og Synderes Ven,
som gjorde de døde levende,
    fandt de tabte igen.

Men nej! Hun gik altfor febrilsk tilværks.
    Var denne Stemning nu ægte?
At Minderne gav den Patos og Glød,
    det voved hun ikke at nægte.
Og dog, hun følte sig åndelig sund;
Beslutningen, modnet i denne Stund,
var langsomt runden af stærke
    Rødder i Sjælens Bund.

Da standsed hun angst. Thi Jørgen, å Gud!
    Ham skulde hun altså slippe.
Det måtte hun jo. Den højestes Navn
    var ham en Forargelsens Klippe.
Det blev dog en svær Beslutning, hun tog;
thi om hun nu også til Kirke drog,
den Mand, ham vilde hun elske,
    så længe som Hjærtet slog.

Til ham var hun vît. Skønt ej af en Præst
    og ikke for Kirkens Alter.
Den flængede Klædning, hvori hun kom,
    var ikke en Slegfreds Pjalter.
Og voved Pøblen at kaste med Sten,
så løfted hun Panden stolt og ren;
thi Ægteskab vies i Troskab,
    Hjærtets Troskab mod En.

Men Pjalter bar hun. For slidte og små
til mere at flikkes sammen.
De stammede fra hendes Brudedragt,
var Rester af Havfruhammen.
Den havde kun bragt hende Kirkens Band
og skæmmet med Løgn hendes Ægtestand —
et Flitter, hun havde skåret
for at tækkes sin Mand . . .

Ham måtte hun se, forinden hun gik
og høre hans kære Stemme.
Hun slæbte sig til hans Atelier —
han var da, Gudskelov, hjæmme.
Så banked hun på, vemodig i Sind . . .
»Den dødes Igenkomst« faldt hende ind:
»Han klapped på Døren med Kiste,
fordi han havde ej Skind.«

Men Sparre, der sad ved sit Arbejdsbord
bestrålet af Lampeskæret,
slap Tegnestiften, da Trinene lød,
og løftede Hodet i Været.
»Agnete, du her!« Hvad skulde han tro?
Hun nærmed sig ham. På Bordet lå to
forskellige Rids af den kære
gamle Kattegats-Kro.

»En Julegave, Agnete, med Bud
fra dyre, velsignede Minder!«
Hun stod og stirred, til Tårerne randt
i Strømme ad begge Kinder.
Da så hun ham dybt i Øjnenes Grund:
»Min Husbond og Herre i allen Stund!«
Og trykked et langt og trofast
Afskeds-Kys på hans Mund.

Den arme Sparre var uforberedt
på denne bevægede Scene.
Og før han fik Tid at tænke sig om,
befandt han sig atter ene.
Men ænsed det knap. Han var nu så glad,
og favned i Tanken den ganske Stad;
thi endelig havde hans døde
Lykke da skudt et Blad.

Men noget efter begyndte han dog
at blive en Smule urolig.
En slig Forandring, hvor herlig den var,
den forekom næsten utrolig.
På engang stod hun her smeltende blød
og faldt ham om Halsen med Ord, som lød
så evighedsdrukne, så — trrr!
Var det Farvel, hun bød?

Han rejste sig angst. Hvis nu hun gik bort.
    Blev borte. Ej mer vilde komme!
Lad se! Han løb ud. Rev Dørene op.
    Og fandt alle Stuerne tomme.
Men havde da Pigerne intet set?
I Køkkenet var der jo ikke ledt . . .
Derud. Forgæves. Forsvunden.
    Hvad han frygted, var sket.

Et Blik i Entreen forjog hver Tvivl,
    dér manglede Pelsværkskåben.
Så greb han sin Hat. Jog Trapperne ned.
    Den yderste Dør stod åben.
End kunde hun nås. Han så som en Høg.
Og her på dette lidt afsides Strøg,
hvor Gaden var tyndt befærdet,
    gjaldt dog vel et Forsøg.

Der viste sig Spor af en Damefod
    i Stentrappens tilsnede Flade.
De steg først nedad og bøjed så skarpt
    til højre langs Husets Façade.
Den Vej. Han spejded. Det kneb med at se,
I Skumringen lyste dog Gadens Sne . . .
En Dame drejed om Hjørnet —
    Var det hende? Måske.

Han stak i at løbe. Af al sin Magt.
    Midt ude på Kørebanen.
Der kom en Kane. Og Kusken slog Smæld.
    Men Sparre veg ikke for Kanen.
På Steder var Gaden glat som et Spejl;
han stormed dog fremad for fulde Sejl
og trodsede Fald og Fare —
    blot han ikke løb fejl.

Nu strøg han om Hjørnet. Var Sporet tabt?
    Han pustede under en Lygte . . .
Vist ej. Dér gik hun — langt borte endnu —
    den Dame i Pels, han søgte.
Men Ligheden syntes på engang svag . . .
Først da hun passered et oplyst Fag
i en af de store Butikker,
    blev han vis i sin Sag.

Da denne Tvivl havde sluppet hans Sjæl,
    begyndte en anden at nage:
Hvad vilde han? Fange Flygtningen ind
    og få hende med sig tilbage . . .
Men sæt nu, hun fulgte sit Hjærtes Trang?
Hun måtte dog have sin frie Gang;
han mangled endogså Retten
    til at anvende Tvang.

Nå ja! Han kunde i alt Fald gå med.
På Afstand og ej for at spejde,
men kun for — dersom det gjordes behov —
at yde et sikkert Lejde.
Han fulgte altså med langsomme Skridt;
Agnete gik tungt. Blev stående tit
og holdt sig i Siden for Smerte,
den, hun aldrig var kvit.

De nåde Byen. Hun fortned sin Gang,
som bares hun frem af Længsel.
Den krumme Gade, der stråled af Gas,
var menneskefyldt til Trængsel.
Han bored sig frem. Blev mødt med Protest.
Og kom i Konflikt med en Droskehest . . .
En lille Pige med Sprællemænd
ønsked ham glædelig Fest.

Dér lå jo den Kirke, fra hvis Kapel
hin Morgen hans Dreng blev jordet.
Måske Agnete . . . Folk mylred derind —
Ja hvis hun blot havde turdet.
Og dog — han standsed. Blev stående stiv.
Det var, som Hjærtet blev koldt i hans Liv.
Thi se, over Sneen til Kirke
vandred Havmandens Viv!

Men Vejen var tung. Det kostede Kamp.
    Ved Døren Agnete tøved.
Han greb i Gitret og skreg hendes Navn —
    dog Larmen hans Stemme døved.
Endnu var der Håb. Hun vendte sig om . . .
Så drev hun med Strømmen. Han smed sig tom
og træt på Stenfundamentet —
    fældet var nu hans Dom.

I Kirken stråled en Vrimmel af Lys
    fra alle de blanke Kroner.
Der skvulped gennem det mægtige Rum
    en Strøm af hellige Toner.
Agnete dukked sig dybt, dér hun stod,
som steg hun ned i den syngende Flod,
hvis Bølger skyllede hende
    over fra Isse til Fod.

Den tvættede ren. Dens Kilder lå højt
    på skære, sollyse Tinder.
Hun kom fra Dybet. Behøved et Bad,
    der lutrede Sjælens Minder.
Men hurtig måtte hun krybe i Læ
bag Pillens brede, beskyttende Træ;
thi Flodens brusende Vælde
    tvang hende fast i Knæ.

Da standsede Sangen. Og Orglet tav.
Man trængtes frem og tilbage.
»Men det begav sig« — fra Koret det lød —
i Kejser Augustus' Dage . . .«
Den fremmede — Præsten! Agnete hang
med bævende Hjærte ved Stemmens Klang,
hun hørte den Røst i Aften
lyde for tredje Gang.

»Og Josef drog op til Bethlehems Stad
at lade sig dér indskrive . . .«
Men Truslen mod den, som tabte sin Sjæl,
der syntes at udeblive?
Den kom nok. Den kom. »Det hændte sig dér,
at Tiden for Barnets Fødsel var nær . . .«
Og Ordene sused, som bårne
på et farende Vær.

Agnete keg frem. Almægtige Gud!
Hun skjulte sig atter i Krogen.
Det var St. Mikael i Brynje af Sølv,
der messed af Alterbogen.
Nu vidste hun Guds Langmodighed tømt.
Når Englen, som hun engang havde drømt,
holdt Messe for Kirkens Alter,
var hun evig fordømt.

Urolig kaster hun Blikket omkring . . .
    Kun fremmede. Ingen hun kender.
Jo se! Dér står hendes grånede Mor
    og famler ved Bogens Spænder.
Hun blader andægtig med Fingren våd,
og følger bag Brillerne Textens Tråd —
da får hun Øje på Datren,
    blegner og brister i Gråd.

Agnete svimler. De Billeder små,
    de vender sig trindt mod Væggen.
De blanke Strimer, af Kærterne står,
    de glimter som Sværd langs Eggen . . .
Da toner det fredsælt fra Kirkens Kor:
»Frygt ej. Jeg forkynder en Glæde stor,
som vederfares alt Folket:
    Født er en Frelser på Jord!«

»Velsignede du!« Folk vender sig om
    og glemmer at synge Amen.
Agnete slår henrykt Armene op . . .
    men synker pludselig sammen,
en sluknende Tande, et søndret Rør —
og medens Orgelet bruser som før,
bæres langsomt en Kvinde
    død gennem Kirkens Dør.

Men Sparre, der sidder ved Gitret Vagt
    og ser dem bringe den døde,
betages af Angst, forlader sin Plads
    og styrter Toget imøde.
Til Side! Han løfter ved Slørets Flig
og styrter sig med et skærende Skrig
i grådløs, afsindig Smerte
    over sin Hustrus Lig.

De Bølger, de rinde så brat fra Land,
den Havmand, han sidder på hviden Strand.

Og truer han op mod den Kirke grå:
Så gærne jeg slog dine Mure i små!

Og løfter han Hånd imod Kirketind:
Så gærne jeg kasted dit Kors for Vind!

Thi jeg havde vundet så favr en Mø
og ført hende dybt ned under den Sø.

Ej lokked jeg hende med Svig til mit Bo,
selv gav hun mig Hånd og dertil sin Tro.

Ret aldrig jeg voldte det Kind nogen Harm,
selv gav hun sig i den Havmands Arm.

Men som hun var vandret til Havsens Bund,
da kaldte, du Kirke, med Klokkens Mund.

Du lokked og leged med argen List . . .
Min allerkærest nu haver jeg mist.

Du ødte med Vold hendes unge Liv,
mit Loft må nu savne den væne Viv.

Ve vorde dig over, du Kirkehus!
Mit Bo, det ligger nu neder i Grus.«

Den Havmand, han slaar sin Harpe af Guld,
hans Øjne, de rinder så tårefuld.

Det høres ud i den grønneste Lund:
    hå hå hå og så så så . . .
Det Kvæde vælder som Gråd af hans Mund:
    hå hå hå og så så så . . .
        Og hendes lige, den véd jeg ej.

*   *   *

Det ringer fra Tårnet
    ding, dang, ding dang . . .

Dagen, hun er aldrig så lang,
    at Aftenen må vi jo vente;
Livet, det endes med Dødsens Tvang,
    hvo det vil rettelig betænke.
        Glæde os Gud i Himmerig.

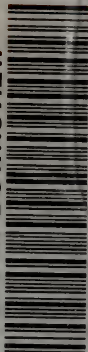
Den lille Fugl, han fløjer så højt,
    og Vejret bær under hans Vinge;
det er fuldondt med liden Magt
    at ville mod Bjærg opspringe —
        Glæde os Gud i Himmerig.

Den signede Dag, den signede Tid,
    vor Herre, hans Fødselstime,
da brødes isønder hver Bolt og Slå —
    så trøstelig monne vi kime.
        Glæde os Gud i Himmerig.

Den Stund, vores Herre til Jorden kom,
    da brast al Djævelens Snare;
det høje Bjærg, det dybe Hav,
    de lod deres Fanger udfare.
        Glæde os Gud i Himmerig.

Thi kalde vi lydt ved Dag og Nat
på unge og gamle med alle,
som tvinges i Dødsens Lænker og Bånd —
Gud vil dennem ikke undfalde.
Glæde os Gud i Himmerig.

Thi bede vi Krist, Guds Søn, Guds Lam,
at løse os alle tilsammen —
ding, dang, ding dang . . .
Guds hellige Lam, på Korset hang,
hans er Riget og Magten og Æren i Evighed!
Amen.
Glæde os Gud i Himmerig.

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 02 05 06 011 4